II.

(Nezakonodavni akti)

UREDBE

DELEGIRANA UREDBA KOMISIJE (EU) 2017/565

od 25. travnja 2016.

o dopuni Direktive 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća u vezi s organizacijskim zahtjevima i uvjetima poslovanja investicijskih društava te izrazima definiranima za potrebe te Direktive

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Direktivu 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištu financijskih instrumenata i izmjeni Direktive 2002/92/EZ i Direktive 2011/61/EU ([1]), a posebno njezin članak 2. stavak 3., članak 4. stavak 1. točku 2. drugi podstavak, članak 4. stavak 2., članak 16. stavak 12., članak 23. stavak 4., članak 24. stavak 13., članak 25. stavak 8., članak 27. stavak 9., članak 28. stavak 3., članak 30. stavak 5., članak 31. stavak 4., članak 32. stavak 4., članak 33. stavak 8., članak 52. stavak 4., članak 54. stavak 4., članak 58. stavak 6., članak 64. stavak 7., članak 65. stavak 7. i članak 79. stavak 8.,

budući da:

(1) Direktivom 2014/65/EU uspostavlja se okvir za regulatorni sustav financijskih tržišta u Uniji kojim se uređuju uvjeti poslovanja koji se odnose na pružanje investicijskih usluga i, prema potrebi, pomoćnih usluga te obavljanje investicijskih aktivnosti od strane investicijskih društava; organizacijski zahtjevi za investicijska društva koja pružaju te usluge i obavljaju te aktivnosti, za uređena tržišta i pružatelje usluga dostave podataka; zahtjevi za izvješćivanje o transakcijama financijskim instrumentima; ograničenja pozicija i kontrola nad upravljanjem pozicijama u robnim izvedenicama; zahtjevi za transparentnost u vezi s transakcijama financijskim instrumentima.

(2) Direktivom 2014/65/EU Komisija je ovlaštena donijeti niz delegiranih akata. Kako bi novi zahtjevi bili učinkoviti, važno je da se sva detaljna dopunska pravila u pogledu odobrenja za rad, tekućeg poslovanja, transparentnosti i cjelovitosti tržišta, a koja su neraskidivo povezani aspekti svojstveni pokretanju i pružanju usluga i obavljanju aktivnosti obuhvaćenih Direktivom 2014/65/EU, počinju primjenjivati istovremeno s Direktivom 2014/65/EU. Kako bi se osigurala dosljednost, a osobama koje podliježu tim obvezama i ulagateljima omogućio sveobuhvatan prikaz i cjelovit pristup odredbama, poželjno je u ovu Uredbu uključiti delegirane akte povezane s prethodno navedenim pravilima.

(3) Potrebno je detaljnije odrediti kriterije za utvrđivanje okolnosti u kojima se ugovori povezani s veleprodajnim energetskim proizvodima moraju fizički namiriti za potrebe ograničenja područja primjene utvrđenog u odjeljku C točke 6. Priloga I. Direktivi 2014/65/EU. Radi osiguranja ograničenog područja primjene tog izuzeća u cilju izbjegavanja pravnih praznina, potrebno je da se u takvim ugovorima zahtijeva da kupac i prodavatelj trebaju imati uspostavljene razmjerne mehanizme za isporučivanje odnosno primanje isporuke odnosne robe po isteku ugovora. Da bi se izbjegle pravne praznine u slučaju sporazuma o uravnoteženju s operaterom sustava prijenosa u području električne energije i plina, takvi sporazumi o uravnoteženju trebali bi se smatrati razmjernim

([1]) SL L 173, 12.6.2014., str. 349.

mehanizmom ako sudionici mehanizma imaju obvezu fizički isporučiti električnu energiju ili plin. Osim toga, u ugovorima bi se trebale utvrditi jasne obveze za fizičku isporuku koja se ne može kompenzirati, istodobno priznajući da oblike operativnog netiranja, kako su utvrđeni Uredbom (EU) br. 1227/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ([1]) ili nacionalnim pravom, ne bi trebalo smatrati kompenzacijom. Za ugovore koji moraju biti fizički namireni trebalo bi dopustiti raznolike metode isporuke, međutim sve metode trebale bi uključivati oblik prijenosa prava vlasničke prirode relevantne odnosne robe ili njezine relevantne količine.

(4) Kako bi se objasnilo kada se ugovor povezan s veleprodajnim energetskim proizvodom mora fizički namiriti, potrebno je detaljnije odrediti kada su prisutne određene okolnosti, kao što je viša sila ili opravdana nemogućnost ispunjavanja odredbi, i koje ne bi trebale utjecati na promjenu opisa tih ugovora kao „moraju biti fizički namireni". Važno je i objasniti kako bi energetske izvedenice koje se odnose na naftu i ugljen trebalo razumjeti za potrebe odjeljka C. točke 6. Priloga I. Direktivi 2014/65/EU. U tom kontekstu ugovore koji se odnose na naftni škriljevac ne bi trebalo smatrati energetskim izvedenicama koji se odnose na ugljen.

(5) Ugovor o izvedenicama trebao bi se smatrati financijskim instrumentom u skladu s odjeljkom C. točkom 7. Priloga I. Direktivi 2014/65/EU samo ako se odnosi na robu i ispunjava niz kriterija koji se primjenjuju kako bi se utvrdilo treba li smatrati da ugovor ima obilježja drugih izvedenih financijskih instrumenata i da nema komercijalnu namjenu. To bi trebalo uključivati ugovore koji su standardizirani i kojima se trguje na mjestima trgovanja ili njima istovjetne ugovore ako su svi uvjeti takvih ugovora istovjetni ugovorima kojima se trguje na mjestima trgovanja. U tom slučaju trebalo bi se podrazumijevati da uvjeti tih ugovora uključuju odredbe kao što je kvaliteta robe ili mjesto isporuke.

(6) Radi osiguranja jasnoće u pogledu definicije ugovora povezanih s odnosnim varijablama navedenima u odjeljku C točki 10. Direktive 2014/65/EU, trebalo bi navesti kriterije u vezi s njihovim uvjetima i odnosnim varijablama u tim ugovorima. Uključivanje aktuarske statistike u popis temeljne imovine ne bi trebalo podrazumijevati proširenje područja primjene tih ugovora na osiguranje i reosiguranje.

(7) Direktivom 2014/65/EU uspostavlja se opći okvir za regulatorni sustav financijskih tržišta u Uniji te se u odjeljku C Priloga I. navodi popis financijskih instrumenata koji su time obuhvaćeni. Odjeljak C točka 4. Priloga I. Direktivi 2014/65/EU uključuje financijske instrumente koji se odnose na valutu i koji su stoga obuhvaćeni područjem primjene te Direktive.

(8) Kako bi se osigurala jedinstvena primjena Direktive 2014/65/EU, potrebno je objasniti definicije utvrđene u odjeljku C točki 4. Priloga I. Direktivi 2014/65/EU za druge ugovore o izvedenicama koji se odnose na valute te objasniti da promptni ugovori koji se odnose na valute nisu drugi izvedeni instrumenti za potrebe odjeljka C točke 4. Priloga I. Direktivi 2014/65/EU.

(9) Općenito se smatra da se razdoblje namire za promptni ugovor u većini glavnih valuta provodi u roku od 2 dana ili manje, ali ako to nije tržišna praksa, potrebno je osigurati uvjete kojima se omogućuje provedba namire u skladu s uobičajenom tržišnom praksom. U takvim se slučajevima za fizičku namiru ne zahtijeva uporaba papirnatog novca i ona može uključivati elektroničku namiru.

(10) Za potrebe izvršenja plaćanja mogu se upotrebljavati i valutni ugovori, no ti se ugovori ne bi smjeli smatrati financijskim instrumentima ako se njima ne trguje na mjestu trgovanja. Stoga je prikladno promptnim ugovorima smatrati one valutne ugovore koji se upotrebljavaju za izvršenje plaćanja za financijske instrumente ako je rok namire za te ugovore duži od 2 dana trgovanja i kraći od 5 dana trgovanja. Osim toga, prikladno je sredstvima plaćanja smatrati one valutne ugovore koji su sklopljeni za potrebe postizanja sigurnost u pogledu razine plaćanja za robu, usluge i realno ulaganje. Kao rezultat toga iz definicije financijskih instrumenata isključit će se valutni ugovori koje su sklopila nefinancijska društva koja primaju plaćanja u stranoj valuti za izvoz odredive robe i usluga te nefinancijska društva koja izvršavaju plaćanja u stranoj valuti za uvoz određene robe i usluga.

([1]) Uredba (EU) br. 1227/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (SL L 326, 8.12.2011., str. 1.).

(11) Netiranje plaćanja neophodno je za učinkovito i djelotvorno funkcioniranje valutnih sustava namire i stoga klasifikacija ugovora u stranoj valuti kao promptne transakcije ne bi trebala zahtijevati samostalnu namiru svakog promptnog ugovora u stranoj valuti.

(12) Neostvarivi terminski ugovori su ugovori o razlici između prije dogovorenog deviznog tečaja i stvarnog promptnog tečaja na dan dospijeća i stoga se ne bi trebali smatrati promptnim ugovorima, bez obzira na njihov rok namire.

(13) Ugovor o zamjeni jedne valute za drugu valutu trebali bi podrazumijevati izravnu i bezuvjetnu zamjenu tih valuta. U slučaju ugovora s višestrukim zamjenama svaka zamjena trebala bi se razmatrati zasebno. Međutim, opcija ili razmjena valute ne bi se smjela smatrati ugovorom o prodaji ili zamjeni valute i stoga ne može predstavljati promptni ugovor ili sredstvo plaćanja bez obzira na trajanje razmjene ili opcije i bez obzira na to trguje li se njome na mjestu trgovanja ili ne.

(14) Savjeti o financijskim instrumentima upućeni široj javnosti ne bi se smjeli smatrati osobnom preporukom u smislu definicije „investicijskog savjetovanja" iz Direktive 2014/65/EU. S obzirom na sve veći broj posrednika koji daju osobne preporuke uporabom distribucijskih kanala, trebalo bi objasniti da se preporuka izdana čak isključivo putem distribucijskih kanala, primjerice interneta, može smatrati osobnom preporukom. Stoga se investicijskim savjetovanjem mogu smatrati situacije u kojima se primjerice elektronička prepiska upotrebljava za davanje osobnih preporuka određenoj osobi i informacije nisu upućene široj javnosti.

(15) Općenito savjetovanje o vrstama financijskih instrumenata ne smatra se investicijskim savjetovanjem za potrebe Direktive 2014/65/EU. Međutim, ako investicijsko društvo daje općenite savjete klijentu o vrsti financijskog instrumenta koje predstavlja kao prikladne za klijenta ili utemeljene na razmatranju njegovih okolnosti, a ti savjeti zapravo nisu prikladni za klijenta ili se ne temelje na razmatranju njegovih okolnosti, vjerojatno je da društvo time krši članak 24. stavak 1. ili 3. Direktive 2014/65/EU. Osobito je vjerojatno da društvo koje klijentu daje takve savjete krši zahtjev iz članka 24. stavka 1. da djeluju korektno, pravedno i u skladu s pravilima struke te u najboljim interesima svojih klijenata. Slično ili alternativno, takvo bi savjetovanje vjerojatno kršilo zahtjev iz članka 24. stavka 3. da informacije koje društvo uputi klijentu moraju biti korektne, jasne i takve da ne dovode u zabludu.

(16) Poslove koje izvrši investicijsko društvo, a koji su priprema za pružanje investicijske usluge ili provedbu investicijske aktivnosti, trebalo bi smatrati sastavnim dijelom navedene usluge ili aktivnosti. To bi uključivalo, na primjer, pružanje općih savjeta od strane investicijskih društava klijentima ili potencijalnim klijentima prije ili tijekom pružanja investicijskog savjetovanja ili bilo koje druge investicijske usluge ili aktivnosti.

(17) Davanje opće preporuke o transakciji financijskim instrumentom ili vrsti financijskog instrumenta predstavlja pružanje pomoćne usluge iz Priloga I. odjeljka B točke 5. Direktive 2014/65/EU te se stoga na davanje te preporuke primjenjuju Direktiva 2014/65/EU i zaštite u okviru te Direktive.

(18) Radi osiguranja objektivne i djelotvorne primjene definicije sistematskog internalizatora u Uniji u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom 20. Direktive 2014/65/EU, trebalo bi propisati dodatne specifikacije za primjenjive unaprijed određene granice kako bi se utvrdilo što predstavlja učestalo sustavno i znatno OTC trgovanje. Unaprijed određene granice trebalo bi utvrditi na odgovarajućoj razini kako bi se osiguralo da je u području primjene OTC trgovanje takvog volumena da ima bitan učinak na formiranje cijena, a da se istovremeno isključi OTC trgovanje takvog malog volumena da bi zahtijevanje obveze poštovanja zahtjeva koji se primjenjuju na sistematske internalizatore bilo nerazmjerno.

(19) Prema Direktivi 2014/65/EU sistematski internalizator ne bi smio okupljati interese trećih strana za kupnju i prodaju na funkcionalno isti način kao mjesta trgovanja. Sistematski internalizator ne bi smio sadržavati unutarnji sustav uparivanja kojim se izvršavaju nalozi klijenata na multilateralnoj osnovi jer je za tu aktivnost

potrebno odobrenje za rad kao multilateralna trgovinska platforma (MTP). Unutarnji sustav uparivanja u tom kontekstu jest sustav za uparivanje naloga klijenta, što ima za posljedicu da investicijsko društvo provodi transakcije uparivanjem naloga redovito, a ne samo povremeno.

(20) Radi jasnoće i pravne sigurnosti i kako bi se osigurala ujednačena primjena, prikladno je predvidjeti dodatne odredbe u vezi s definicijama povezanima s algoritamskim trgovanjem, tehnikama visokofrekventnog algoritamskog trgovanja i izravnim elektroničkim pristupom. U automatiziranom trgovanju upotrebljavaju se različiti tehnički mehanizmi. Neophodno je objasniti kako te mehanizme treba razvrstati u odnosu na definicije algoritamskog trgovanja i izravnog elektroničkog pristupa. Postupci trgovanja utemeljeni na izravnom elektroničkom pristupu nisu međusobno isključivi s postupcima trgovanja koji uključuju algoritamsko trgovanje ili njegovu podsegmentnu tehniku visokofrekventnog algoritamskog trgovanja. Trgovanje osobe koja ima izravan elektronički pristup može stoga potpadati i pod algoritamsko trgovanje, uključujući definiciju tehnike visokofrekventnog algoritamskog trgovanja.

(21) Algoritamsko trgovanje u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom 39. Direktive 2014/65/EU trebalo bi uključivati mehanizme u kojima sustav donosi odluke, osim samog određivanja mjesta trgovanja ili mjesta na kojima bi se nalog trebao podnijeti, u bilo kojoj fazi postupka trgovanja, uključujući u fazi kreiranja, generiranja, usmjeravanja ili izvršenja naloga. Stoga je potrebno objasniti da bi se algoritamsko trgovanje, koje obuhvaća trgovanje bez ljudske intervencije ili uz ograničenu ljudsku intervenciju, trebalo odnositi ne samo na automatsko generiranje naloga, nego i na optimizaciju postupaka izvršenja naloga automatiziranim sredstvima.

(22) Algoritamsko trgovanje trebalo bi obuhvaćati pametne usmjerivače naloga (SOR) ako se u tim uređajima upotrebljavaju algoritmi za optimizaciju postupaka izvršenja naloga kojima se određuju parametri naloga osim mjesta na kojima bi se nalog trebao podnijeti. Algoritamsko trgovanje ne bi smjelo obuhvaćati automatizirane usmjerivače naloga (AOR) ako se tim uređajima, iako se u njima upotrebljavaju algoritmi, samo određuju mjesta trgovanja na kojima bi se nalog trebao podnijeti, a bez promjene ostalih parametara naloga.

(23) Tehniku visokofrekventnog algoritamskog trgovanja u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom 40. Direktive 2014/65/EU, koja je podskup algoritamskog trgovanja, trebalo bi detaljnije odrediti uspostavom kriterija za definiranje visokih dnevnih stopa poruka koje predstavljaju naloge i ponude odnosno njihove izmjene ili otkazivanja. Upotrebom apsolutnih kvantitativnih pragova na temelju stopa poruka pruža se pravna sigurnost jer se društvima i nadležnim tijelima omogućuje procjena pojedinačne aktivnosti trgovanja društava. Razina i opseg tih pragova trebali bi biti dostatno veliki da obuhvate trgovanje koje predstavlja tehniku visokofrekventnog trgovanja, uključujući one koje se odnose na pojedinačne instrumente i više instrumenata.

(24) Budući da je upotreba tehnike visokofrekventnog algoritamskog trgovanja najčešća u likvidnim instrumentima, u izračun visoke dnevne stope poruka trebalo bi uključiti samo instrumente za koje postoji likvidno tržište. Osim toga, s obzirom na to da je tehnika visokofrekventnog algoritamskog trgovanja podskup algoritamskog trgovanja, u izračun dnevnih stopa poruka trebalo bi uključiti poruke unesene za potrebe trgovanja koje ispunjavaju kriterije iz članka 17. stavka 4. Direktive 2014/65/EU. Kako se ne bi obuhvatile druge aktivnosti trgovanja osim tehnika visokofrekventnog algoritamskog trgovanja, uzimajući u obzir obilježja takvog trgovanja kako su utvrđena u uvodnoj izjavi 61. Direktive 2014/65/EU, a posebno da trgovanje obično obavljaju trgovci koji koriste vlastiti kapital za provedbu tradicionalnijih strategija trgovanja, primjerice održavanja tržišta ili arbitraže, uporabom sofisticirane tehnologije, u izračun visokih dnevnih stopa poruka trebalo bi uključiti samo poruke unesene za potrebe trgovanja za vlastiti račun, a ne poruke unesene za potrebe zaprimanja i prijenosa naloga ili izvršavanja naloga za račun klijenata. Međutim, u izračun visokih dnevnih stopa poruka trebalo bi uključiti poruke unesene s pomoću drugih tehnika od onih koje se oslanjaju na trgovanje za vlastiti račun ako je, gledano u cjelini i uzimajući u obzir sve okolnosti, izvršenje tehnike strukturirano tako da se izbjegne izvršenje za vlastiti račun, primjerice prijenosom naloga između subjekata iz iste grupe. Kako bi se pri utvrđivanju onoga što predstavlja visoke dnevne stope poruka uzeo u obzir identitet klijenta koji stoji iza aktivnosti, poruke koje potječu od klijenata pružatelja izravnog elektroničkog pristupa trebalo bi isključiti iz izračuna visoke dnevne stope poruka u odnosu na te pružatelje.

(25) Definiciju izravnog elektroničkog pristupa trebalo bi dodatno odrediti. Definicija izravnog elektroničkog pristupa ne bi trebala obuhvaćati niti jednu drugu aktivnosti osim pružanja izravnog pristupa tržištu i sponzoriranog pristupa. Stoga bi trebalo razlikovati mehanizme u kojima članovi ili sudionici mjesta trgovanja elektroničkim sredstvima posreduju u nalozima klijenta, kao što su internetske brokerske usluge, od mehanizama u kojim klijenti imaju izravan elektronički pristup mjestu trgovanja.

(26) U slučaju posredovanja u nalogu, podnositelji naloga nemaju dostatnu kontrolu nad parametrima mehanizma za pristup tržištu i stoga ne bi trebali biti obuhvaćeni područjem primjene izravnog elektroničkog pristupa. Stoga se mehanizmi kojima se klijentima omogućuje da u elektroničkom obliku prenose naloge investicijskom društvu, kao što su internetske brokerske usluge, ne bi trebali smatrati izravnim elektroničkim pristupom, pod uvjetom da klijenti nemaju mogućnost odrediti dio sekunde unosa naloga i trajanje naloga u tom vremenskom okviru.

(27) Mehanizme u kojima klijent člana ili sudionika mjesta trgovanja, uključujući klijenta izravnih klijenata organiziranih trgovinskih platformi (OTP), podnosi svoje naloge s pomoću mehanizama za optimizaciju postupaka izvršenja naloga kojima se određuju parametri naloga, osim mjesta na kojima bi se nalog trebao podnijeti, putem pametnih usmjerivača naloga ugrađenih u infrastrukturu pružatelja, a ne u infrastrukturi klijenta, trebalo bi isključiti iz opsega izravnog elektroničkog pristupa jer klijent pružatelja nema kontrolu nad vremenom podnošenja naloga i njegovim trajanjem. Opis izravnog elektroničkog pristupa ako se upotrebljavaju pametni usmjerivači naloga trebao bi stoga ovisiti o tome je li pametni usmjerivač naloga ugrađen u sustave klijenata, a ne u sustave pružatelja.

(28) Pravila za provedbu sustava kojim se uređuju organizacijski zahtjevi za investicijska društva koja pružaju investicijske usluge i, prema potrebi, pomoćne usluge i investicijske aktivnosti na profesionalnoj osnovi, za uređena tržišta i pružatelje usluga dostave podataka trebala bi biti dosljedna s ciljem Direktive 2014/65/EU. Ona bi trebala biti osmišljenja tako da se osigura visoka razina cjelovitosti, nadležnosti i stabilnosti među investicijskim društvima i subjektima koji posluju na uređenim tržištima, multilateralnim trgovinskim platformama ili organiziranim trgovinskim platformama i da se primjenjuju na jedinstveni način.

(29) Potrebno je navesti konkretne organizacijske zahtjeve i postupke za investicijska društva koja pružaju takve usluge ili obavljaju takve aktivnosti. Posebice bi trebalo predvidjeti stroge postupke za pitanja kao što su usklađenost, upravljanje rizikom, rješavanje pritužbi, osobne transakcije, izdvajanje poslovnih procesa, utvrđivanje i objavljivanje sukoba interesa te upravljanje njima.

(30) Organizacijske zahtjeve i uvjete za izdavanje odobrenja za rad investicijskim društvima trebalo bi utvrditi u obliku skupa pravila kojim se osigurava jedinstvena primjena relevantnih odredbi Direktive 2014/65/EU. To je potrebno kako bi se osiguralo da investicijska društva imaju jednak pristup pod jednakim uvjetima svim tržištima u Uniji te da se uklone prepreke, povezane s postupkom izdavanja odobrenja za rad, za prekogranične aktivnosti u području investicijskih usluga.

(31) Pravila za provedbu sustava kojim se uređuju uvjeti poslovanja za pružanje investicijskih i pomoćnih usluga te obavljanje investicijskih aktivnosti trebala bi odražavati cilj na kojem je taj sustav utemeljen. Trebala bi biti osmišljena tako da se osigura visoka razina zaštite ulagatelja koja bi se primjenjivala na jedinstven način uvođenjem jasnih standarda i zahtjeva kojima se uređuje odnos između investicijskog društva i njegova klijenta. S druge strane, u vezi sa zaštitom ulagatelja, a posebno pružanjem informacija ulagateljima ili zahtijevanjem informacija od ulagatelja, trebalo bi uzeti u obzir je li predmetni klijent ili potencijalni klijent profesionalni ili mali ulagatelj.

(32) Kako bi se osigurala jedinstvena primjena različitih relevantnih odredbi Direktive 2014/65/EU, potrebno je uspostaviti usklađeni skup organizacijskih zahtjeva i uvjeta poslovanja za investicijska društva.

(33) Investicijska društva se u velikoj mjeri razlikuju s obzirom na veličinu, strukturu i prirodu svojeg poslovanja. Regulatorni sustav trebalo bi prilagoditi toj raznovrsnosti i istodobno uvesti određene temeljne regulatorne zahtjeve koji su prikladni za sva društva. Subjekti koji podliježu nadzoru trebali bi poštovati svoju visoku razinu obveza te osmisliti i donijeti mjere koje su najprimjerenije njihovoj posebnoj prirodi i okolnostima.

(34) Kako bi se osigurala usklađena i stroga provedba izuzeća odobrenog Direktivom 2014/65/EU, prikladno je utvrditi zajedničke kriterije na temelju kojih se procjenjuje pruža li osoba investicijsku uslugu povremeno u okviru obavljanja svoje redovite djelatnosti. Izuzeće bi se trebalo primjenjivati samo ako je investicijska usluga intrinzično povezana s glavnim područjem profesionalne djelatnosti i podređena tom području.

(35) Organizacijskim zahtjevima uspostavljenima na temelju Direktive 2014/65/EU ne bi se trebalo dovoditi u pitanje sustave za registraciju ili praćenje pojedinaca koji rade u investicijskim društvima od strane nadležnih tijela ili društava, a koji su uspostavljeni nacionalnim pravom.

(36) Za potrebe zahtjeva da investicijsko društvo uspostavi, provodi i održava primjerenu politiku upravljanja rizikom, rizici koji se odnose na aktivnosti, postupke i sustave društva trebali bi uključivati rizike povezane s izdvajanjem nužnih ili važnih poslovnih procesa. Ti bi rizici trebali uključivati rizike povezane s odnosom između društva i pružatelja usluga te potencijalne rizike koji nastaju u slučaju kada su izdvojeni poslovni procesi više investicijskih društava ili drugih subjekata koji podliježu nadzoru koncentrirani unutar ograničenog broja pružatelja usluga.

(37) Činjenica da funkciju upravljanja rizikom i funkciju praćenja usklađenosti obavlja ista osoba ne ugrožava nužno neovisno funkcioniranje svake funkcije. Uvjeti da osobe koje su uključene u funkciju praćenja usklađenosti ne bi trebale biti uključene u obavljanje funkcija koje nadziru te da metoda određivanja primitaka od rada za te osobe ne bi trebala biti takva da dovodi u pitanje njihovu objektivnost mogli bi biti nerazmjerni u slučaju malih investicijskih društava. Međutim, za veća društva ti bi uvjeti bili nerazmjerni samo u iznimnim okolnostima.

(38) U interesu zaštite ulagatelja i većeg ispunjivanja obveza od strane investicijskih društava, klijentima ili potencijalnim klijentima trebalo bi omogućiti da izraze svoje nezadovoljstvo investicijskim uslugama koje pružaju investicijska društva. Pritužbe klijenata ili potencijalnih klijenata trebalo bi rješavati učinkovito i neovisno s pomoću funkcije upravljanja pritužbama. U skladu s načelom proporcionalnosti, ta bi se funkcija mogla obavljati u sklopu funkcije praćenja usklađenosti.

(39) Investicijska društava dužna su prikupljati i čuvati informacije povezane s klijentima i uslugama koje pružaju klijentima. Ako ti zahtjevi uključuju prikupljanje i obradu osobnih podataka, trebalo bi osigurati poštovanje prava na zaštitu osobnih podataka u skladu s Direktivom 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([1]) i Direktivom 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([2]) kojima je uređena obrada osobnih podataka u primjeni ove Direktive. Obrada osobnih podataka koju provodi Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA) u primjeni ove Direktive podliježe Uredbi (EZ) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća ([3]).

(40) Trebalo bi uvesti definiciju primitka od rada kako bi se osigurala učinkovita i dosljedna primjena zahtjeva u pogledu sukoba interesa i poslovnog ponašanja u području primitaka od rada te bi ona trebala uključivati sve oblike financijske ili nefinancijske koristi ili plaćanja koje društva izravno ili neizravno daju relevantnim osobama koje pružaju investicijske ili pomoćne usluge klijentima, primjerice gotovinu, dionice, opcije, otkazivanje kredita relevantnim osobama prilikom otpuštanja, mirovinske doprinose, primitke od trećih strana primjerice putem modela udjela u dobiti, povećanja plaće i promaknuća, zdravstveno osiguranje, popuste ili posebne naknade, darežljive poslovne račune ili seminare na egzotičnim odredištima.

(41) Kako bi se osiguralo da se ne narušavaju interesi klijenata, investicijska društva trebala bi izraditi politike primitaka od rada te ih primjenjivati na sve osobe koje bi mogle utjecati na pružene usluge ili korporativno ponašanje društva, uključujući osobe koje su operativno osoblje, prodajno osoblje ili ostalo osoblje neizravno uključeno u pružanje investicijskih ili pomoćnih usluga. Osobe koje nadziru prodajno osoblje, primjerice voditelji odjela, koje mogu imati poticaj za vršenje pritiska na prodajno osoblje ili financijski analitičari čijim se objavljenim radovima prodajno osoblje može koristiti za poticanje klijenata na donošenje odluka o ulaganju ili osobe uključene u rješavanje pritužbi odnosno izradu i razvoj proizvoda isto bi tako trebale biti uključene u opseg relevantnih osoba na koje se odnose pravila o primitcima od rada. Relevantne osobe trebale bi uključivati i vezane zastupnike. Pri određivanju primitaka od rada za vezane zastupnike društva bi trebala uzeti u obzir poseban status vezanih zastupnika i predmetne nacionalne specifičnosti. Međutim, u takvim slučajevima društva bi u svojim politikama i praksama primitaka od rada ipak trebala definirati prikladne kriterije za ocjenjivanje rada relevantnih osoba, uključujući kvalitativne kriterije kojima se relevantne osobe potiče da djeluju u najboljem interesu klijenta.

(42) Kada se izvršavaju uzastopne osobne transakcije za račun neke osobe u skladu s prethodnim uputama koje je ta osoba dala, obveze povezane s osobnim transakcijama ne bi se smjele primjenjivati posebno na svaku takvu uzastopnu transakciju ako te upute ostaju na snazi i nepromijenjene. Slično tome, te se obveze ne bi se smjele

([1]) Direktiva 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka (SL L 281, 23.11.1995., str. 31.)

([2]) Direktiva 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. srpnja 2002. o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u području elektroničkih komunikacija (SL L 201, 31.7.2002., str. 37.).

([3]) Uredba (EZ) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2000. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama i tijelima Zajednice i o slobodnom kretanju takvih podataka (SL L 8, 12.1.2001., str. 1.).

primjenjivati na prekid ili povlačenje tih uputa, pod uvjetom da bilo koji financijski instrumenti prethodno kupljeni u skladu s uputama nisu prodani istodobno s prekidom ili povlačenjem uputa. Međutim, te bi se obveze trebale primjenjivati u odnosu na osobnu transakciju ili početak uzastopnih osobnih transakcija koje su izvršene u ime iste osobe ako su te upute promijenjene ili su izdane nove upute.

(43) Nadležna tijela ne bi smjela izdati odobrenje za pružanje investicijskih usluga ili obavljanje aktivnosti koje podliježu općoj zabrani izdvajanja jednog ili više nužnih ili važnih poslovnih procesa. Investicijskim društvima trebalo bi biti dopušteno izdvojiti te poslovne procese ako sporazumi o izdvajanju poslovnih procesa koje je društvo sklopilo zadovoljavaju određene uvjete.

(44) Izdvajanje investicijskih usluga ili aktivnosti odnosno nužnih i važnih poslovnih procesa može predstavljati bitnu promjenu uvjeta za izdavanje odobrenja za rad investicijskom društvu iz članka 21. stavka 2. Direktive 2014/65/EU. Ako su takvi sporazumi o izdvajanju poslovnih procesa sklopljeni nakon što je investicijsko društvo dobilo odobrenje za rad u skladu s odredbama iz glave II. poglavlja I. Direktive 2014/65/EU, o tim sporazumima trebalo bi obavijestiti nadležno tijelo ako je to propisano u članku 21. stavku 2. te Direktive.

(45) Okolnosti za koje bi se trebalo smatrati da dovode do sukoba interesa trebale bi obuhvaćati slučajeve u kojima postoji sukob između interesa društva ili određenih osoba povezanih s društvom ili s grupom tog društva i obveze koju društvo ima prema klijentu odnosno između različitih interesa dvaju ili više klijenata društva, a društvo ima obvezu prema svakome od njih. U tim okolnostima nije dovoljno što društvo može ostvariti korist ako ne postoji i mogući gubitak za klijenta ili što jedan klijent prema kojem društvo ima obvezu može ostvariti dobit ili izbjeći gubitak, a da ne postoji odgovarajući mogući gubitak za nekog drugog takvog klijenta.

(46) Sukob interesa trebao bi biti uređen samo kada investicijsku uslugu ili pomoćnu uslugu pruža investicijsko društvo. Za te je potrebe nebitan status klijenta kojem se pruža usluga, bilo da je riječ o malom ulagatelju, profesionalnom ulagatelju ili kvalificiranom nalogodavatelju.

(47) U izvršavanju svoje obveze da na temelju Direktive 2014/65/EU izradi politiku upravljanja sukobom interesa kojom se utvrđuju okolnosti koje predstavljaju sukob interesa ili mogu dovesti do sukoba interesa, investicijsko društvo trebalo bi obratiti posebnu pozornost na aktivnosti investicijskog istraživanja i savjetovanja, trgovanja za vlastiti račun, upravljanja portfeljem i poslove financiranja pravnih subjekata, uključujući usluge pokroviteljstva ili prodaje ponude vrijednosnih papira te savjetovanje u pogledu spajanja i stjecanja. Takva posebna pozornost osobito je prikladna ako društvo ili osoba koja je putem kontrole izravno ili neizravno povezana s društvom obavlja najmanje dvije navedene aktivnosti.

(48) Investicijska društva trebala bi na temelju sveobuhvatne politike upravljanja sukobima interesa nastojati utvrditi i spriječiti sukobe interesa koji nastaju u odnosu na njihove različite poslovne aktivnosti i aktivnosti njihove grupe odnosno upravljati takvim sukobima interesa. Iako se u članku 23. stavku 2. Direktive 2014/65/EU zahtijeva objavljivanje konkretnih sukoba interesa, to bi trebalo biti krajnja mjera koja se primjenjuje samo ako organizacijske i administrativne mjere koje je investicijsko društvo uspostavilo za sprečavanje sukoba interesa i upravljanje njima u skladu s člankom 23. stavkom 1. Direktive 2014/65/EU nisu dovoljne kako bi se u razumnoj mjeri osiguralo sprečavanje rizika od nastanka štete za interese klijenata. Ne bi trebalo biti dopušteno prekomjerno oslanjanje na objavljivanje sukoba interesa bez primjerenog razmatranja adekvatnih načina za njihovo sprečavanje ili upravljanje njima. Ako investicijsko društvo objavljuje sukobe interesa, ono ne bi smjelo biti izuzeto od obveze da održava i primjenjuje učinkovite organizacijske i administrativne mjere koje se zahtijevaju u članku 16. stavku 3. Direktive 2014/65/EU.

(49) Društva bi trebala poštovati pravila o dodatnim poticajima iz članka 24. Direktive 2014/65/EU, uključujući kada pružaju usluge plasiranja. Osobito bi naknade koje investicijska društva dobivaju za plasiranje financijskih instrumenata izdanih njihovim investicijskim klijentima trebale zadovoljavati te odredbe, a postupke *ladderinga* i *spinninga* trebalo bi smatrati zlouporabama.

(50) Investicijska istraživanja trebala bi biti potkategorija vrste informacija koje su definirane kao preporuka u Uredbi (EU) br. 596/2014 Europskog parlamenta i Vijeća (zlouporaba tržišta) ([1]).

([1]) Uredba (EU) br. 596/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o zlouporabi tržišta (Uredba o zlouporabi tržišta) te stavljanju izvan snage Direktive 2003/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i direktiva Komisije 2003/124/EZ, 2003/125/EZ i 2004/72/EZ (SL L 173, 12.6.2014., str. 1.).

(51) Mjere i postupci koje investicijsko društvo donese za upravljanje sukobima interesa koji bi mogli proizaći iz izrade i distribucije materijala predstavljenog kao investicijsko istraživanje trebali bi biti prikladni da se zaštiti objektivnost i neovisnost financijskih analitičara i investicijskih istraživanja koja oni izrađuju. Navedenim mjerama i postupcima trebalo bi se osigurati da financijski analitičari uživaju odgovarajuću razinu neovisnosti od interesa osoba za čije se odgovornosti ili poslovne interese može opravdano smatrati da su u sukobu s interesima osoba kojima se distribuira investicijsko istraživanje.

(52) Osobe za čije se odgovornosti ili poslovne interese može opravdano smatrati da su u sukobu s interesima osoba kojima se distribuira investicijsko istraživanje trebale bi uključivati osoblje zaduženo za financiranje pravnih subjekata i osobe uključene u prodaju i trgovanje za račun klijenata ili društva.

(53) Iznimne okolnosti u kojima financijski analitičari i druge osobe povezane s investicijskim društvom koje su uključene u izradu investicijskih istraživanja mogu uz prethodnu pisanu suglasnost poduzeti osobne transakcije instrumentima na koje se odnosi istraživanje trebale bi uključivati one okolnosti u kojima se, zbog osobnih razloga povezanih s financijskim poteškoćama, zahtijeva da financijski analitičar ili druga osoba likvidira poziciju.

(54) Naknade, provizije, novčane ili nenovčane koristi koje društvo koje pruža investicijska istraživanja primi od svake treće strane trebale bi biti prihvatljive samo ako su u skladu sa zahtjevima iz članka 24. stavka 9. Direktive 2014/65/EU i članka 13. Delegirane direktive Komisije (EU) 2017/593 ([1]).

(55) Pojam distribucije investicijskih istraživanja klijentima ili javnosti ne bi smio uključivati distribuciju isključivo osobama unutar grupe investicijskog društva. Važećim preporukama trebale bi se smatrati one preporuke sadržane u investicijskim istraživanjima koje nisu povučene i koje nisu istekle. Znatne promjene investicijskih istraživanja koje izradi treća osoba trebale bi biti uređene istim zahtjevima kao izrada istraživanja.

(56) Financijski analitičari ne bi se smjeli baviti drugim aktivnostima osim pripreme investicijskih istraživanja ako bavljenje takvim aktivnostima nije u dosljednosti s zadržavanjem objektivnosti te osobe. To uključuje sudjelovanje u aktivnostima investicijskog bankarstva, primjerice poslovi financiranja pravnih subjekata i pokroviteljstvo ponude vrijednosnih papira, sudjelovanje u oglašavanju novih poslova ili promociji u vezi s novim izdanjima financijskih instrumenata odnosno sudjelovanje na drugi način u pripremi marketinga izdavatelja.

(57) Zbog posebnosti usluga pokroviteljstva ponude vrijednosnih papira i plasiranja te mogućnosti da će iz takvih usluga proizaći sukobi interesa, u ovoj bi Uredbi trebalo utvrditi detaljnije i prilagođenije zahtjeve. Osobito bi se takvim zahtjevima trebalo osigurati da se postupkom pokroviteljstva ponude vrijednosnih papira i plasiranja upravlja tako da se poštuju interesi različitih sudionika. Investicijska društva trebala bi osigurati da njihovi vlastiti interesi ili interesi njihovih drugih klijenata neprimjereno ne utječu na kvalitetu usluga koje pružaju klijentu izdavatelju. Takve mehanizme trebalo bi objasniti tom klijentu, zajedno s ostalim relevantnim informacijama o postupku ponude prije nego društvo prihvati provesti ponudu.

(58) Investicijska društva koja se bave aktivnostima pokroviteljstva ponude vrijednosnih papira i plasiranja trebala bi imati uspostavljene prikladne mehanizme kako bi se osiguralo da postupak formiranja cijena, uključujući prikupljanje ponuda, ne šteti interesima izdavatelja.

(59) Postupak plasiranja uključuje prosuđivanje investicijskog društva o alokaciji izdanja i temelji se na konkretnim činjenicama i okolnostima mehanizama, zbog čega nastaje zabrinutost u pogledu sukoba interesa. Društva bi trebala imati uspostavljene učinkovite organizacijske zahtjeve kako bi se osiguralo da alokacije provedene kao dio postupka plasiranja ne dovedu do toga da se interesi društva stave ispred interesa klijenta izdavatelja ili da se interesi jednog investicijskog klijenta stave ispred onih drugog investicijskog klijenta. Društva bi osobito trebala jasno utvrditi postupak za izradu alokacijskih preporuka u alokacijskoj politici.

(60) Zahtjevi uvedeni ovom Uredbom, uključujući one koji se odnose na osobne transakcije, postupanje sa saznanjima o investicijskim istraživanjima i izradu ili distribuciju investicijskih istraživanja, trebali bi se primjenjivati ne dovodeći u pitanje zahtjeve iz Direktive 2014/65/EU i Uredbe (EU) br. 596/2014 te njihove provedbene mjere.

([1]) Delegirana direktiva Komisije (EU) 2017/593 od 7. travnja 2016. o dopuni Direktive 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća u vezi sa zaštitom financijskih instrumenata i novčanih sredstava koja pripadaju klijentima, obvezama upravljanja proizvodima i pravilima koja se primjenjuju na davanje ili primanje naknada, provizija ili novčanih ili nenovčanih koristi (vidjeti stranicu 500. ovoga Službenog lista).

(61) Ovom Uredbom utvrđuju se zahtjevi za informacije upućene klijentima ili potencijalnim klijentima, uključujući promidžbene sadržaje, kako bi se osiguralo da su te informacije korektne, jasne i takve da ne dovode u zabludu u skladu s člankom 24. stavkom 3. Direktive 2014/65/EU.

(62) Niti jednom odredbom u ovoj Uredbi ne zahtijeva se da nadležna tijela odobre sadržaj i oblik promidžbenih sadržaja. Međutim ih se niti ne sprečava da to učine, u mjeri u kojoj se svaka takva prethodna suglasnost temelji samo na zadovoljavaju obveza iz Direktive 2014/65/EU da bi informacije klijentima ili potencijalnim klijentima, uključujući promidžbene sadržaje, trebale biti korektne, jasne i takve da ne dovode u zabludu.

(63) Trebalo bi uspostaviti zahtjeve za informacije u kojima se vodi računa o statusu klijenta kao malog, profesionalnog ili kvalificiranog nalogodavatelja. Jedan od ciljeva Direktive 2014/65/EU jest osigurati razmjernu ravnotežu između zaštite ulagatelja i obveza objavljivanja koje se primjenjuju na investicijska društva. U tu svrhu, prikladno je uspostaviti manje stroge posebne zahtjeve za informacije koji se odnose na profesionalne ulagatelje u usporedbi s onima koji se odnose na male ulagatelje.

(64) Investicijska društva trebala bi klijentima ili potencijalnim klijentima dostaviti potrebne informacije o prirodi financijskih instrumenata i rizicima povezanima s ulaganjem u te instrumente kako bi njihovi klijenti bili primjereno informirani. Razina detalja u informacijama može varirati ovisno o tome je li klijent mali ulagatelj ili profesionalni ulagatelj te o prirodi i profilu rizičnosti ponuđenih financijskih instrumenata, ali bi uvijek trebala uključivati sve bitne elemente. Države članice mogu odrediti točne uvjete ili sadržaj opisa rizika koji se propisuju u skladu s ovom Uredbom, uzimajući u obzir zahtjeve za informacije utvrđene u Uredbi (EU) br. 1286/2014 Europskog parlamenta i Vijeća ([1]).

(65) Uvjeti koje informacije koje investicijska društva upućuju postojećim i potencijalnim klijentima moraju zadovoljavati kako bi bile konkretne, jasne i takve da ne dovode u zabludu trebali bi se odnositi na komunikaciju namijenjenu malim ili profesionalnim ulagateljima na način koji je prikladan i razmjeran, uzimajući u obzir, na primjer, sredstva komunikacije i informacije koje se tom komunikacijom namjeravaju prenijeti klijentima ili potencijalnim klijentima. Posebice ne bi bilo prikladno primijeniti takve uvjete na promidžbene sadržaje koji se sastoje samo od jednog ili više sljedećih elemenata: naziv društva, logotip ili drugi vizualni sadržaji povezani s društvom, kontaktna točka, upućivanje na vrste investicijskih usluga koje društvo pruža.

(66) Radi poboljšanja dosljednosti informacija koje primaju ulagatelji, investicijska društva trebala bi osigurati da su informacije dostavljene svakom klijentu dosljedno predstavljene na istom jeziku u svim oblicima informacija i marketinških materijala dostavljenih tom klijentu. Međutim, to ne bi trebalo podrazumijevati zahtjev da društva prevedu prospekte koje dostavljaju klijentima i koji su sastavljeni u skladu s Direktivom 2003/71/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([2]) ili Direktivom 2009/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([3]).

(67) Kako bi korektno i uravnoteženo predstavila koristi i rizike, investicijska društva trebala bi pri upućivanju na moguće koristi od usluge ili financijskog instrumenta uvijek jasno i istaknuto navesti sve relevantne rizike, uključujući nedostatke i slabosti.

(68) Trebalo bi smatrati da informacije dovode u zabludu ako imaju tendenciju da dovode u zabludu osobu ili osobe kojima su upućene ili koje će ih vjerojatno primiti, bez obzira na činjenicu smatra li osoba koja dostavlja informacije da te informacije dovode u zabludu ili joj je namjera da one budu takve.

(69) U slučajevima kada se traži da investicijsko društvo dostavi informacije klijentu prije pružanja usluge, svaku pojedinu transakciju u vezi s istom vrstom financijskog instrumenta ne bi se smjelo smatrati pružanjem nove ili drukčije usluge.

(70) Detaljne informacije o tome je li investicijsko savjetovanje pruženo neovisno, o široj ili ograničenoj analizi različitih vrsta instrumenata i o korištenom postupku odabira klijentima bi trebale omogućiti da procijene opseg pruženog savjetovanja. Klijentima bi trebalo dostaviti dostatne pojedinosti o broju financijskih instrumenata koje

([1]) Uredba (EU) br. 1286/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. studenoga 2014. o dokumentima s ključnim informacijama za upakirane investicijske proizvode za male ulagatelje i investicijske osiguruteljne proizvode (PRIIP-ovi) (SL L 352, 9.12.2014., str. 1.).

([2]) Direktiva 2003/71/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 4. studenoga 2003. o prospektu koji je potrebno objaviti prilikom javne ponude vrijednosnih papira ili prilikom uvrštavanja u trgovanje te o izmjeni Direktive 2001/34/EZ (SL L 345, 31.12.2003., str. 64.).

([3]) Direktiva 2009/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o usklađivanju zakona i drugih propisa u odnosu na subjekte za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (UCITS) (SL L 302, 17.11.2009., str. 32.).

su društva analizirala. Broj i raznovrsnost financijskih instrumenata koje treba uzeti u obzir, osim onih koje pružaju investicijsko društvo ili subjekti bliski društvu, trebali bi biti razmjerni opsegu savjetovanja koje treba pružiti te sklonostima i potrebama klijenta. Međutim, neovisno o opsegu ponuđenih usluga, sve procjene trebale bi se temeljiti na odgovarajućem broju financijskih instrumenata dostupnih na tržištu kako bi se omogućilo prikladno razmatranje alternativnih ponuda na tržištu.

(71) Opseg savjetovanja koje investicijska društva pružaju na neovisnoj osnovi mogao bi biti u rasponu od šireg i općenitog do stručnog i specifičnog. Kako bi se osiguralo da opseg savjetovanja omogući korektnu i prikladnu usporedbu različitih financijskih instrumenata, savjetnici za ulaganje koji su specijalizirani za određene kategorije financijskih instrumenata i usredotočeni na kriterije koji nisu utemeljeni na tehničkoj strukturi instrumenta *per se*, primjerice „zelena" ili „etička" ulaganja, trebali bi, ako se predstavljaju kao nezavisni savjetnici, ispunjavati određene uvjete.

(72) Ako se istim savjetnicima omogući pružanje neovisnog i nesamostalnog savjetovanja, to bi moglo izazvati zbunjenost kod klijenata. Kako bi se osiguralo da klijenti razumiju prirodu i osnovu pruženog investicijskog savjetovanja, trebalo bi utvrditi i određene organizacijske zahtjeve.

(73) Činjenica da investicijsko društvo klijentu dostavlja presliku prospekta koji je sastavljen i objavljen u skladu s Direktivom 2003/71/EZ, ne bi se smjela smatrati pružanjem informacija klijentu od strane društva za potrebe uvjeta poslovanja u skladu s Direktivom 2014/65/EU koji se odnose na kvalitetu i sadržaj takvih informacija ako društvo u skladu s navedenom Direktivom nije odgovorno za informacije navedene u prospektu.

(74) Direktivom 2014/65/EU jačaju se obveze investicijskih društava da objave informacije o svim troškovima i naknadama te se one proširuju na odnos s profesionalnim ulagateljima i kvalificiranim nalogodavateljima. Kako bi se osiguralo da sve kategorije klijenata imaju koristi od veće transparentnosti u pogledu troškova i naknada, investicijska društva trebala bi, u određenim situacijama kada pružaju investicijske usluge profesionalnim ulagateljima ili kvalificiranim nalogodavateljima, imati mogućnost dogovoriti se s tim klijentima o ograničenju detaljnih zahtjeva utvrđenih ovom Uredbom. Međutim, to nikada ne bi smjelo dovesti do neprimjenjivanja obveza investicijskih društava predviđenih u skladu s člankom 24. stavkom 4. Direktive 2014/65/EU. S tim u vezi investicijska društva trebala bi obavijestiti profesionalne klijente o svim troškovima i naknadama, kako je utvrđeno u ovoj Uredbi, ako pružaju usluge investicijskog savjetovanja ili upravljanja portfeljem ili ako je, bez obzira na pruženu investicijsku uslugu, u predmetni financijski instrumenti ugrađena izvedenica. Investicijska društva trebala bi obavijestiti i kvalificirane nalogodavatelje o svim troškovima i naknadama, kako je utvrđeno u ovoj Uredbi, ako je, bez obzira na pruženu investicijsku uslugu, u predmetni financijski instrumenti ugrađena izvedenica i namjeravaju ga distribuirati svojim klijentima. Međutim, u drugim slučajevima, ako pružaju investicijske usluge profesionalnim ulagateljima ili kvalificiranim nalogodavateljima, investicijska društva mogu se složiti, primjerice na zahtjev predmetnog klijenta, da neće dostaviti prikaz kumulativnog učinka troškova na povrat ili navesti povezanu valutu te primjenjive tečajeve za konverziju i troškove kada je bilo koji dio ukupnih troškova i naknada izražen u stranoj valuti.

(75) Uzimajući u obzir opću obvezu djelovanja u skladu s najboljim interesima klijenata i važnost izvješćivanja klijenata na *ex ante* osnovi o svim troškovima i naknadama koji će nastati, upućivanje na financijske instrumente koji su preporučeni ili prodavani trebalo bi osobito uključivati investicijska društva koja pružaju usluge investicijskog savjetovanja ili upravljanja portfeljem, društva koja daju opću preporuku o financijskim instrumentima ili promiču određene financijske instrumente pri pružanju investicijskih i pomoćnih usluga klijentima. To bi primjerice bio slučaj kod investicijskih društava koja su sklopila sporazume o distribuciji ili plasmanu s proizvođačem proizvoda ili izdavateljem.

(76) U skladu s općom obvezom djelovanja u skladu s najboljim interesima klijenata i uzimajući u obzir obveze koje proizlaze iz posebnog zakonodavstva Unije kojim se uređuju određeni financijski instrumenti (posebno udjeli u subjektima za zajednička ulaganja i upakirani investicijski proizvodi za male ulagatelje i investicijske osigurateljne proizvode (PRIIP-ovi)), investicijska društva trebala bi objaviti i zbrojiti sve troškove i naknade, uključujući troškove financijskog instrumenta, u svim slučajevima u kojima su investicijska društva obvezna klijentu dostavljati informacije o troškovima financijskog instrumenta u skladu sa zakonodavstvom Unije.

(77) Ako investicijska društva nisu stavila na tržište ili preporučila financijski instrument ili nisu obvezna na temelju prava Unije klijentima dostavljati informacije o troškovima financijskog instrumenta, ona mogu ne biti u mogućnosti uzeti u obzir sve troškove povezane s tim financijskim instrumentom. Čak i u tim preostalim slučajevima, investicijska društva trebala bi obavijestiti klijente na *ex ante* osnovi o svim troškovima i naknadama

povezanima s investicijskom uslugom te cijeni stjecanja relevantnog financijskog instrumenta. Nadalje, investicijska društva trebala bi ispuniti sve druge obveze pružanja odgovarajućih informacija o rizicima relevantnog financijskog instrumenta u skladu s člankom 24. stavkom 4. točkom (b) Direktive 2014/65/EU ili klijentima dostavljati na *ex post* osnovi odgovarajuća izvješća o uslugama pruženima u skladu s člankom 25. stavkom 6. Direktive 2014/65/EU, uključujući elemente troška.

(78) Kako bi osigurala da su klijenti svjesni svih troškova i naknada koji će nastati te omogućila evaluaciju tih informacija i usporedbu s različitim financijskim instrumentima i investicijskim uslugama, investicijska društva trebala bi klijentima dostaviti jasne i sveobuhvatne informacije o svim troškovima i naknadama pravodobno prije pružanja usluga. *Ex ante* informacije o troškovima povezanima s financijskim instrumentom ili pomoćnom uslugom mogu se dostaviti na temelju pretpostavljenog iznosa ulaganja. Međutim, objavljeni troškovi i naknade trebali bi predstavljati troškove koje bi stvarno nastali za klijenta na temelju pretpostavljenog iznosa ulaganja. Na primjer, ako investicijsko društvo nudi raspon postojećih usluga s različitim naknadama povezanima sa svakom uslugom, društvo bi trebalo objaviti sve troškove povezane s uslugom za koju se klijent upisao. Za potrebe *ex post* objavljivanja informacije o troškovima i naknadama trebale bi odražavati stvarni iznos klijentova ulaganja u trenutku sastavljanja objave.

(79) Kako bi se osiguralo da ulagatelji dobiju informacije o svim troškovima i naknadama u skladu s člankom 24. stavkom 4. Direktive 2014/65/EU, trebalo bi smatrati da je odnosni tržišni rizik povezan samo s promjenama vrijednosti uloženog kapitala koje su izravno prouzročene promjenama vrijednosti odnosne imovine. Troškove transakcija i tekuće troškove financijskih instrumenata stoga bi trebalo uključiti u pridruživanje troškova i naknada koja se zahtijeva te bi ih trebalo procijeniti na temelju razumnih pretpostavki, uz objašnjenje da se te procjene temelje na pretpostavkama i mogu odstupati od troškova i naknada koji će stvarno nastati. Uzimajući u obzir isti cilj potpunog objavljivanja, prakse u kojima postoji netiranje troškova ne bi se smjelo isključiti iz obveze dostavljanja informacija o troškovima i naknadama. Objavljivanje troškova i naknada utemeljeno je na načelu da bi trebalo objaviti svaku razliku između cijene pozicije za društvo i odgovarajuće cijene za klijenta, uključujući marže i sniženja cijene.

(80) Iako bi investicijska društva trebala zbrojiti sve troškove i naknade u skladu s člankom 24. stavkom 4. Direktive 2014/65/EU i klijentima dostaviti ukupne troškove izražene kao novčani iznos i kao postotak, investicijska društva trebala bi osim toga imati mogućnost klijentima ili potencijalnim klijentima dostaviti odvojene iznose agregiranih početnih troškova i naknada, agregiranih tekućih troškova i naknada te agregiranih izlaznih troškova.

(81) Kako bi zaštitila prava klijenata na potpuno objavljivanje troškova i naknada, investicijska društva koja distribuiraju financijske instrumente za koje nema dostatno informacija o troškovima i naknadama trebala bi dodatno informirati svoje klijente o tim troškovima te svim drugim troškovima i povezanim naknadama koji se odnose na pružanje investicijskih usluga u vezi s tim financijskim instrumentima. To bi bio slučaj kod investicijskih društava koja distribuiraju udjele u subjektima za zajednička ulaganja za koje nisu dostavljeni transakcijski troškovi, primjerice udjeli u društvu za upravljanje UCITS-om. U takvim slučajevima investicijska društva trebala bi se povezati s društvima za upravljanje UCITS-om kako bi dobila relevantne informacije.

(82) Kako bi se poboljšala transparentnost za klijente u pogledu povezanih troškova njihova ulaganja i uspješnosti njihovih ulaganja u odnosu na relevantne troškove i naknade tijekom vremena, trebalo bi provesti i redovito *ex post* objavljivanje ako investicijska društva imaju ili su imala postojeći odnos s klijentom tijekom godine. *Ex post* objavljivanje svih relevantnih troškova i naknada trebalo bi se provesti na personaliziranoj osnovi. *Ex post* redovito objavljivanje može se temeljiti na postojećim obvezama izvješćivanja, primjerice obvezama društava koja pružaju usluge izvršavanja naloga osim upravljanja portfeljem ili držanja financijskih instrumenata ili novčanih sredstava klijenta.

(83) Informacije koje je investicijsko društvo dužno dostaviti klijentima u vezi s troškovima i povezanim naknadama uključuju informacije o načinima plaćanja ili ispunjivanju obveza iz sporazuma o pružanju investicijskih usluga i bilo kojeg drugog sporazuma koji se odnosi na ponuđeni financijski instrument. U tom smislu, načini plaćanja će općenito biti relevantni ako se ugovor o financijskom instrumentu raskida namirom u novcu. Načini ispunjivanja obveza općenito će biti relevantni ako, nakon raskida ugovora, financijski instrument zahtijeva isporuku dionica, obveznica, varanta, plemenite kovine u polugama ili nekog drugog instrumenta ili robe.

(84) Potrebno je uvesti drukčije zahtjeve za primjenu procjene primjerenosti iz članka 25. stavka 2. Direktive 2014/65/EU i procjene prikladnosti iz članka 25. stavka 3. navedene Direktive. Te procjene imaju različita područja primjene u pogledu investicijskih usluga na koje se odnose te različite funkcije i obilježja.

(85) Investicijska društva trebala bi u izvješće o primjerenosti uključiti i klijentima skrenuti pozornost na informacije o tome je li vjerojatno da će mali ulagatelj za preporučenu uslugu ili instrument morati tražiti redovito preispitivanje njihovih mehanizama. To uključuje slučajeve kada je vjerojatno da će klijent morati zatražiti savjetovanje kako bi portfelj ulaganja uskladio s izvornom preporučenom alokacijom ako postoji vjerojatnost da bi portfelj mogao odstupati od ciljne alokacije imovine.

(86) Kako bi se uzela u obzir tržišna kretanja i osigurala ista razina zaštite ulagatelja, trebalo bi objasniti da bi investicijska društva trebala i dalje biti odgovorna za provedbu procjena primjerenosti ako se usluge investicijskog savjetovanja ili upravljanja portfeljem pružaju u cijelosti ili djelomično s pomoću automatskog ili poluautomatskog sustava.

(87) U skladu sa zahtjevom za procjenu primjerenosti u skladu s člankom 25. stavkom 2. Direktive 2014/65/EU, trebalo bi objasniti i da bi investicijska društva trebala provesti procjenu primjerenosti ne samo u odnosu na preporuke za kupnju financijskog instrumenta, nego i za sve odluke o trgovanju, uključujući o kupnji, držanju ili prodaji ulaganja.

(88) Za potrebe članka 25. stavka 2. Direktive 2014/65/EU, transakcija može biti neprimjerena za klijenta ili potencijalnog klijenta zbog rizika povezanih financijskih instrumenata, vrste transakcije, obilježja naloga ili učestalosti trgovanja. Niz transakcija koje su sve primjerene kada se promatraju odvojeno može biti neprimjeren ako se preporuka ili odluke o trgovanju donose s učestalosti koja nije u najboljem interesu klijenta. U slučaju upravljanja portfeljem, transakcija bi također mogla biti neprimjerena ako bi rezultirala neprimjerenim portfeljem.

(89) Preporuku, zahtjev ili savjet koji osoba ovlaštena za upravljanje portfeljem daje klijentu i u kojima se navodi da bi klijent trebao dati ili promijeniti njezin mandat kojim se utvrđuju ograničenja njezina diskrecijskog prava trebalo bi smatrati preporukom u smislu članka 25. stavka 2. Direktive 2014/65/EU.

(90) Kako bi se pružila pravna sigurnost i klijentima omogućilo bolje razumijevanje prirode pruženih usluga, investicijskih društava koje pružaju investicijske ili pomoćne usluge klijentima trebala bi s klijentom sklopiti osnovni sporazum u pisanom obliku u kojem se utvrđuju bitna prava i obveze društva i klijenta.

(91) Ovom Uredbom ne bi se smjelo zahtijevati da nadležna tijela odobre sadržaj osnovnog sporazuma između investicijskog društva i njegovih klijenata. Ne bi ih se niti smjelo sprečavati da to učine, u mjeri u kojoj se svako takvo odobrenje temelji samo na ispunjavanju obveza društva na temelju Direktive 2014/65/EU da djeluje korektno, pravedno i u skladu s pravilima struke u skladu s najboljim interesima svojih klijenata, i da uspostave evidenciju u kojoj se navode prava i obveze investicijskih društava i njihovih klijenata te ostali uvjeti prema kojima društvo pruža usluge svojim klijentima.

(92) Evidenciju koju je investicijsko društvo dužno voditi trebalo bi prilagoditi vrsti poslovanja i rasponu investicijskih usluga i aktivnosti, pod uvjetom da su ispunjene obveze vođenja evidencije iz Direktive 2014/65/EU, Uredbe (EU) br. 600/2014 Europskog parlamenta i Vijeća ([1]), Uredbe (EU) br. 596/2014, Direktive 2014/57/EU Europskog parlamenta i Vijeća ([2]) i ove Uredbe te da nadležna tijela mogu ispuniti svoje nadzorne zadaće i izvršiti provedbene mjere u cilju osiguranja zaštite ulagatelja i cjelovitosti tržišta.

(93) S obzirom na važnost izvješća i redovitog obavještavanja svih klijenata te proširenje članka 25. stavka 6. Direktive 2014/65/EU na odnos s kvalificiranim nalogodavateljima, zahtjevi za izvješćivanje utvrđeni ovom Uredbom trebali bi se primjenjivati na sve kategorije klijenata. Uzimajući u obzir prirodu interakcije s kvalificiranim nalogodavateljima, investicijska društva trebala bi imati mogućnost sklapati sporazume o specifičnom sadržaju i rokovima izvješćivanja koji se razlikuju od onih koji se primjenjuju na male i profesionalne klijente.

([1]) Uredba (EU) br. 600/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištima financijskih instrumenata i izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 173, 12.6.2014., str. 84.).

([2]) Direktiva 2014/57/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o kaznenopravnim sankcijama za zlouporabu tržišta (Direktiva o zlouporabi tržišta) (SL L 173, 12.6.2014., str. 179.).

(94) U slučajevima u kojima se od investicijskog društva koje pruža usluge upravljanja portfeljem zahtijeva da klijentima ili potencijalnim klijentima dostavi informacije o vrstama financijskih instrumenata koje se mogu uključiti u portfelj klijenta i o vrstama transakcija koje se mogu izvršiti s takvim instrumentima, u takvim informacijama trebalo bi zasebno navesti hoće li investicijsko društvo biti ovlašteno za ulaganje u financijske instrumente koji nisu uvršteni za trgovanje na uređenom tržištu, u izvedenice ili u nelikvidne odnosno visoko volatilne instrumente ili za obavljanje kratkih prodaja, kupnji s pozajmljenim sredstvima, transakcija financiranja vrijednosnih papira ili bilo kojih transakcija koje uključuju plaćanja marže, polaganje kolaterala ili tečajni rizik.

(95) Klijente bi trebalo obavijestiti o uspješnosti njihova portfelja i deprecijaciji njihova početnog ulaganja. U slučaju upravljanja portfeljem, to bi se trebalo aktivirati pri deprecijaciji od 10 %, a nakon toga za svakih daljnih 10 %, ukupne vrijednosti ukupnog portfelja i ne bi se trebalo primjenjivati na pojedinačne udjele.

(96) Za potrebe obveza izvješćivanja u vezi s upravljanjem portfeljem, transakcija potencijalnim obvezama trebala bi uključivati bilo koju stvarnu ili potencijalnu obvezu za klijenta koja premašuje trošak stjecanja instrumenta.

(97) Za potrebe odredbi o izvješćivanju klijenata, upućivanje na vrstu naloga trebalo bi tumačiti kao upućivanje na njegov status limitiranog naloga, tržišnog naloga ili nekog drugog naloga posebne vrste.

(98) Za potrebe odredbi o izvješćivanju klijenata, upućivanje na prirodu naloga trebalo bi tumačiti kao upućivanje na naloge za upis vrijednosnih papira ili izvršavanje opcije ili sličan nalog klijenta.

(99) Pri utvrđivanju svoje politike izvršavanja naloga u skladu s člankom 27. stavkom 4. Direktive 2014/65/EU, investicijsko društvo trebalo bi odrediti relativnu važnost čimbenika navedenih u članku 27. stavku 1. te Direktive ili barem uspostaviti postupak prema kojem određuje relativnu važnost tih čimbenika kako bi svojim klijentima osiguralo najpovoljniji mogući ishod. Kako bi moglo učinkovito primjenjivati navedenu politiku, investicijsko društvo trebalo bi odabrati mjesta izvršenja koja mu omogućuju trajno postizanje najpovoljnijeg mogućeg ishoda pri izvršavanju naloga klijenata. Kako bi ispunila pravnu obvezu najpovoljnijeg izvršenja, investicijska društva, kada primjenjuju kriterije najpovoljnijeg izvršenja za profesionalne klijente, obično neće upotrebljavati ista mjesta izvršenja za transakcije financiranja vrijednosnih papira i druge transakcije. To je zato što se transakcije financiranja vrijednosnih papira upotrebljavaju kao izvor financiranja uz obvezu da će zajmoprimac vratiti istovrijedne vrijednosne papire na neki budući datum te se uvjeti tih transakcija obično utvrđuju bilateralno između drugih ugovornih strana prije izvršenja. Stoga je odabir mjesta izvršenja za transakcije financiranja vrijednosnih papira u većoj mjeri ograničen nego u slučaju drugih transakcija jer ovisi o posebnim uvjetima koje su druge ugovorne unaprijed definirale i o tome postoji li na tim mjestima izvršenja konkretna potražnja za predmetnim financijskim instrumentima. Stoga bi se u politici izvršavanja naloga koje investicijska društva uspostave trebalo uzeti u obzir posebna obilježja transakcija financiranja vrijednosnih papira te bi se mjesta izvršenja upotrebljena za te transakcije trebala posebno navesti. Investicijsko društvo trebalo bi svoju politiku izvršavanja naloga primjenjivati na svaki nalog klijenta koji izvrši, a u cilju postizanja najpovoljnijeg mogućeg ishoda za klijenta u skladu s navedenom politikom.

(100) Kako bi se osiguralo da investicijska društva koja prenose ili predaju naloge klijenata na izvršenje drugim subjektima djeluju u najboljem interesu svojih klijenata u skladu s člankom 24. stavcima 1. i 2. Direktive 2014/65/EU i klijentima dostave odgovarajuće informacije o društvu i njegovim uslugama, investicijska društva trebala bi klijentima dostaviti odgovarajuće informacije o najboljih pet subjekata za svaki razred financijskih instrumenata kojima prenose ili predaju naloge klijenata te im dostaviti informacije o kvaliteti izvršenja u skladu s člankom 27. stavkom 6. Direktive 2014/65/EU i odgovarajućim provedbenim mjerama. Investicijska društva koja drugim subjektima prenose ili predaju naloge na izvršenje mogu odabrati pojedinačni subjekt za izvršenje samo ako mogu dokazati da će im to omogućiti da trajno postignu najpovoljniji mogući ishod za svoje klijente i ako mogu razumno očekivati da će im odabrani subjekt omogućiti da za klijente ostvare rezultate koji su barem jednako dobri kao oni koje bi bi razumno mogla očekivati uporabom alternativnih subjekata za izvršenje. To razumno očekivanje trebalo bi se temeljiti na relevantnim podacima objavljenima u skladu s člankom 27. Direktive 2014/65/EU ili na internoj analizi koju provode ta investicijska društva.

(101) Kako bi se osiguralo da investicijsko društvo pri izvršenju naloga malog ulagatelja bez posebnih uputa klijenta postigne najpovoljniji mogući ishod za klijenta, društvo bi trebalo u obzir uzeti sve čimbenike koji će mu omogućiti da postigne najpovoljniji mogući ishod u pogledu ukupne vrijednosti koju čine cijena financijskog instrumenta i troškovi povezani s izvršenjem. Čimbenici kao što su brzina, vjerojatnost izvršenja i namire,

veličina i vrsta naloga, tržišni utjecaj i svi drugi implicitni transakcijski troškovi mogu imati prednost u odnosu na razmatranje neposredne cijene i troška samo ako su oni nužni za postizanje najpovoljnijeg mogućeg ishoda za malog ulagatelja u pogledu ukupne vrijednosti.

(102) Kada investicijsko društvo izvršava nalog slijedom posebnih uputa klijenta, treba smatrati da ono ispunjiva svoje obveze najpovoljnijeg izvršenja naloga samo u odnosu na dio ili obilježje naloga na koji se upute klijenta odnose. Činjenicu da je klijent dao posebne upute koje obuhvaćaju jedan dio ili obilježje naloga ne bi trebalo smatrati oslobađanjem investicijskog društva od obveza najpovoljnijeg izvršenja naloga u odnosu na bilo koji drugi dio ili obilježje naloga klijenta koji nisu obuhvaćeni takvim uputama. Investicijsko društvo ne bi smjelo poticati klijenta da mu da upute za izvršenje naloga na neki poseban način, izričitim navođenjem ili implicitnim predlaganjem sadržaja uputa, ako bi društvo trebalo razumno znati da bi mu uputa u tom smislu vjerojatno onemogućila da postigne najpovoljniji mogući ishod za tog klijenta. Međutim, to ne bi smjelo spriječiti društvo da pozove klijenta da odabere između dvaju ili više određenih mjesta trgovanja, pod uvjetom da su ta mjesta u skladu s politikom izvršavanja naloga društva.

(103) Trgovanje za vlastiti račun investicijskog društva s klijentima trebalo bi smatrati izvršenjem naloga klijenta te ono stoga podliježe zahtjevima iz Direktive 2014/65/EU i ove Uredbe, a posebno obvezama u vezi s najpovoljnijim izvršenjem. Međutim, ako investicijsko društvo klijentu dostavlja ponudu i ta bi ponuda ispunila obveze investicijskog društva na temelju članka 27. stavka 1. Direktive 2014/65/EU da je društvo izvršilo tu ponudu u trenutku kada je dostavljena, tada bi društvo trebalo ispunjivati te iste obveze ako ponudu izvrši nakon što je klijent prihvati, pod uvjetom da ponuda nije očigledno zastarjela s obzirom na promjenjive tržišne uvjete i vrijeme koje je proteklo između ponude i prihvaćanja ponude.

(104) Obveza da se postigne najpovoljniji mogući ishod pri izvršenju naloga klijenta odnosi se na sve vrste financijskih instrumenata. Međutim, s obzirom na razlike u strukturama tržišta ili strukturi financijskih instrumenata, može biti teško utvrditi i primijeniti jedinstveni standard i postupak za najpovoljnije izvršenje koji bi bio valjan i učinkovit za sve razrede instrumenata. Obveze najpovoljnijeg izvršenja naloga stoga bi se trebale primjenjivati tako da se uzimaju u obzir različite okolnosti povezane s izvršenjem naloga koji se odnose na posebne vrste financijskih instrumenata. Na primjer, transakcije povezane s prilagođenim OTC financijskim instrumentom koje uključuju jedinstvene ugovorne odnose prilagođene okolnostima klijenta i investicijskog društva ne mogu se, u smislu najpovoljnijeg izvršenja naloga, uspoređivati s transakcijama koje uključuju dionice kojima se trguje na centraliziranim mjestima izvršenja. Budući da se obveze najpovoljnijeg izvršenja primjenjuju na sve financijske instrumente, bez obzira na to trguje li se njima na mjestima trgovanja ili u OTC trgovanju, investicijska društva trebala bi prikupiti relevantne tržišne podatke kako bi provjerila je li OTC cijena ponuđena klijentu korektna i ispunjava li obveze najpovoljnijeg izvršenja.

(105) Odredbama ove Uredbe u vezi s politikom izvršavanja naloga ne bi se smjelo dovoditi u pitanje opću obvezu investicijskog društva na temelju članka 27. stavka 7. Direktive 2014/65/EU da prati učinkovitost svojih mjera i politika izvršavanja naloga te da redovito procjenjuje mjesta izvršenja u svojoj politici izvršavanja naloga.

(106) Ovom Uredbom ne bi se smjelo zahtijevati udvostručavanje napora u cilju najpovoljnijeg izvršenja između investicijskog društva koje pruža usluge zaprimanja i prijenosa naloga odnosno upravljanja portfeljem i bilo kojeg investicijskog društva kojem to investicijsko društvo prenosi svoje naloge na izvršenje.

(107) Obveza najpovoljnijeg izvršenja iz Direktive 2014/65/EU zahtijeva da investicijska društva poduzmu sve dostatne mjere za postizanje najpovoljnijeg mogućeg ishoda za svoje klijente. Kvaliteta izvršenja, koja uključuje obilježja kao što su brzina i vjerojatnost izvršenja (stopa izvršenja) te dostupnost i učestalost poboljšanja cijene, važan je čimbenik za postizanje najpovoljnijeg izvršenja. Dostupnost, usporedivost i konsolidacija podataka povezanih s kvalitetom izvršenja koju pružaju različita mjesta izvršenja ključni su kako bi se investicijskim društvima i ulagateljima omogućilo da utvrde ona mjesta izvršenja koja ostvaruju najveću kvalitetu izvršenja za svoje klijente. U cilju postizanja najpovoljnijeg ishoda izvršenja za klijenta, investicijska društva trebala bi usporediti i analizirati relevantne podatke, uključujući one koji su objavljeni u skladu s člankom 27. stavkom 3. Direktive 2014/65/EU i odgovarajućim provedbenim mjerama.

(108) Investicijska društva koja izvršavaju naloge trebala bi imati mogućnost uključiti pojedinačno mjesto izvršenja u svoju politiku samo ako mogu dokazati da im to omogućuje trajno postizanje najpovoljnijeg izvršenja za njihove klijente. Investicijska društva trebala bi odabrati pojedinačno mjesto izvršenja samo ako razumno mogu očekivati da će im odabrano mjesto izvršenja omogućiti postizanje ishoda za klijente koji su najmanje u skladu s

ishodima koje razumno mogu očekivati korištenjem alternativnim mjestima izvršenja. To razumna očekivanja moraju biti potkrijepljena relevantnim podacima objavljenima u skladu s člankom 27. Direktive 2014/65/EU ili drugim internim analizama koje je društvo provelo.

(109) Realokacija transakcija trebala bi se smatrati štetnom za klijenta ako je kao posljedica te realokacije dana nepoštena prednost investicijskom društvu ili nekom određenom klijentu.

(110) Ne dovodeći u pitanje Uredbu (EU) br. 596/2014, za potrebe odredbi ove Uredbe u pogledu postupanja s nalogom klijenta, naloge klijenta ne bi trebalo smatrati inače usporedivima ako su zaprimljeni putem različitih sredstava i ne bi ih bilo moguće izvršiti prema vremenu prihvaćanja naloga. Ako se investicijsko društvo koristi informacijama povezanima s neizvršenim nalogom klijenta radi trgovanja za vlastiti račun financijskim instrumentima na koje se nalog klijenta odnosi ili povezanim financijskim instrumentima, to bi trebalo smatrati zlouporabom tih informacija. Međutim, sama činjenica da se održavatelji tržišta ili tijela ovlaštena da djeluju kao druge ugovorne strane ograničavaju na obavljanje svojih legitimnih poslova kupnje i prodaje financijskih instrumenata ili da se osobe ovlaštene za izvršenje naloga za račun trećih osoba ograničavaju na izvršenje naloga na dužan način ne bi se smjela smatrati zlouporabom informacija.

(111) Kada ocjenjuju zadovoljava li tržište zahtjev utvrđen u članku 33. stavku 3. točki (a) Direktive 2014/65/EU da najmanje 50 % izdavatelja uvrštenih za trgovanje na tržištu moraju biti mala i srednja poduzeća (MSP), nadležna tijela trebala bi primijeniti fleksibilan pristup u pogledu tržišta bez prethodnog iskustva poslovanja, novoosnovanih MSP-ova čiji su financijski instrumenti uvršteni za trgovanje manje od tri godine i izdavatelja isključivo nevlasničkih financijskih instrumenata.

(112) S obzirom na raznolikost operativnih modela postojećih multilateralnih trgovinskih platformi usmjerenih na MSP-ove u Uniji i kako bi se osigurao uspjeh nove kategorije rastućeg tržišta malih i srednjih poduzeća, za ta je rastuća tržišta prikladno odobriti odgovarajući stupanj fleksibilnosti u ocjenjivanju prikladnosti izdavatelja za uvrštenje na njihovo mjesto trgovanja. U svakom slučaju, rastuće tržište malih i srednjih poduzeća ne bi smjelo imati pravila kojima se uvodi veće opterećenje za izdavatelje od onih koja vrijede za izdavatelje na uređenim tržištima.

(113) U pogledu sadržaja dokumenta o uvrštenju koji je izdavatelj dužan dostaviti pri početnom uvrštenju svojih vrijednosnih papira za trgovanje na rastućem tržištu malih i srednjih poduzeća, ako se ne primjenjuje zahtjev za objavljivanje prospekta u skladu s Direktivom 2003/71/EZ, prikladno je da nadležna tijela zadrže diskrecijsko pravo procijeniti ostvaruje li se pravilima koje je utvrdio operater rastućeg tržišta malih i srednjih poduzeća pravilno informiranje ulagatelja. Dok bi punu odgovornost za informacije koji se nalaze u dokumenta o uvrštenju trebao imati izdavatelj, operater rastućeg tržišta malih i srednjih poduzeća trebao bi odrediti odgovarajući način za preispitivanje tog dokumenta. To ne bi trebalo nužno uključivati službeno odobrenje od nadležnog tijela ili operatera.

(114) Objavljivanje godišnjih i polugodišnjih financijskih izvještaja od strane izdavatelja predstavlja odgovarajući minimalni standard transparentnosti koji je u skladu s trenutačnim najboljim praksama na postojećim tržištima usmjerenima na MSP-ove. U pogledu sadržaja financijskih izvještaja, operater rastućeg tržišta malih i srednjih poduzeća trebao bi imati slobodu izdavateljima čijim se financijskim instrumentima trguje na njegovu mjestu trgovanja propisati primjenu međunarodnih standarda financijskog izvještavanja ili standarda financijskog izvještavanja koji su dopušteni lokalnim zakonima i propisima ili oboje. Rokovi za objavu financijskih izvještaja trebali bi biti manje opterećujući od onih koji su propisani Direktivom 2004/109/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([1]) jer se čini da su manje strogi rokovi bolje prilagođeni potrebama i okolnostima MSP-ova.

(115) Budući da bi pravila o širenju informacija o izdavateljima na uređenim tržištima u skladu s Direktivom 2004/109/EZ bila preveliko opterećenje za izdavatelje na rastućim tržištima malih i srednjih poduzeća, prikladno je da *web*-mjesto operatera rastućeg tržišta malih i srednjih poduzeća postane konvergencijska točka za ulagatelje koji traže informacije o izdavateljima koji trguju na tom mjestu trgovanja. Objavljivanje na *web*-mjestu operatera rastućeg tržišta malih i srednjih poduzeća može se provesti osiguranjem izravne poveznice na *web*-mjesto izdavatelja ako su informacije objavljene na njemu, pod uvjetom da poveznica vodi izravno na relevantni dio *web*-mjesta izdavatelja na kojem ulagatelji mogu lako pronaći regulatorne informacije.

([1]) Direktiva 2004/109/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 2004. o usklađivanju zahtjeva za transparentnošću u vezi s informacijama o izdavateljima čiji su vrijednosni papiri uvršteni za trgovanje na uređenom tržištu i o izmjeni Direktive 2001/34/EZ (SL L 390, 31.12.2004., str. 38.).

(116) Potrebno je detaljnije odrediti kada je vjerojatno da će suspenzija ili isključenje financijskog instrumenta iz trgovanja značajno naštetiti interesima ulagatelja ili urednom funkcioniranju tržišta. Konvergencija u tom području potrebna je kako bi se osiguralo da sudionici na tržištu u državi članici u kojoj je trgovanje financijskim instrumentima suspendirano ili su financijski instrumenti isključeni iz trgovanja nisu u nepovoljnom položaju u odnosu na sudionike na tržištu u drugoj državi članici u kojoj je trgovanje još je u tijeku.

(117) Radi osiguranja potrebne razine konvergencije prikladno je utvrditi popis okolnosti koje predstavljaju značajnu štetu za interese ulagatelja i uredno funkcioniranje tržišta, što bi mogla biti osnova za odluku nacionalnog nadležnog tijela, tržišnog operatera koji upravlja uređenim tržištem, investicijskog društva ili tržišnog operatera koji upravlja multilateralnom trgovinskom platformom ili organiziranom trgovinskom platformom da neće zahtijevati suspenziju ili isključenje financijskog instrumenta iz trgovanja odnosno da neće slijediti obavijest o tome. Prikladno je da takav popis nije iscrpan jer će na taj način nacionalna nadležna tijela imati okvir za prosuđivanje i potreban stupanj fleksibilnosti u ocjeni pojedinačnih slučajeva.

(118) U članku 31. stavku 2. i članku 54. stavku 2. Direktive 2014/65/EU zahtijeva se da investicijska društva i tržišni operateri koji upravljaju multilateralnom trgovinskom platformom ili organiziranom trgovinskom platformom i tržišni operateri uređenih tržišta odmah obavijeste svoja nacionalna nadležna tijela u određenim okolnostima. Tim zahtjevom namjerava se osigurati da nadležna nacionalna tijela mogu ispuniti svoje regulatorne zadaće i da su pravovremeno obaviještena o relevantnim poremećajima koji mogu imati negativan učinak na funkcioniranje i cjelovitost tržišta. Informacije primljene od operatera mjesta trgovanja trebale bi nacionalnim nadležnim tijelima omogućiti da utvrde i procijene rizike za tržišta i sudionike na tržištu te učinkovito odgovore na njih i, po potrebi, poduzmu mjere.

(119) Prikladno je uspostaviti neiscrpan popis bitnih okolnosti u kojima se mogu pretpostaviti značajna kršenja pravila mjesta trgovanja, nepravilni uvjeti trgovanja ili poremećaji u sustavu povezani s financijskim instrumentom, čime se aktivira obveza operatera mjesta trgovanja da odmah obavijeste svoja nadležna tijela kako je utvrđeno u članku 31. stavku 2. i članku 54. stavku 2. Direktive 2014/65/EU. U tom smislu upućivanje na„pravila mjesta trgovanja" trebalo bi tumačiti u širem smislu i trebala bi obuhvaćati sva pravila, odluke, naloge i opće uvjete ugovornog sporazuma između mjesta trgovanja i njegovih sudionika koji sadržava uvjete trgovanja i uvrštenja na mjesto trgovanja.

(120) U pogledu ponašanja koje može ukazivati na zlouporabu u području primjene Uredbe (EU) br. 596/2014, prikladno je uspostaviti i neiscrpan popis signala koji ukazuju na trgovanje na temelju povlaštenih informacija i manipuliranje tržištem i koje bi operater mjesta trgovanja trebao uzeti u obzir pri ispitivanju transakcija ili naloga za trgovanje kako bi utvrdio primjenjuje li se obveza obavještavanja relevantnog nacionalnog nadležnog tijela kako je utvrđeno u članku 31. stavku 2. i članku 54. stavku 2. Direktive 2014/65/EU. U tom smislu upućivanje na „nalog za trgovanje" trebalo bi obuhvaćati sve vrste naloga, uključujući početne naloge, izmjene, ažuriranja i otkazivanja naloga, bez obzira na to jesu li izvršeni i bez obzira na sredstva upotrijebljena za pristup mjestu trgovanja.

(121) Popis signala koji ukazuju na trgovanje na temelju povlaštenih informacija i manipuliranje tržištem ne bi smio biti iscrpan niti presudan za zlouporabu tržišta ili pokušaje zlouporabe tržišta jer svaki signal ne mora nužno predstavljati zlouporabu tržišta ili pokušaj zlouporabe tržišta *per se*. Transakcije ili nalozi za trgovanje koji ispunjavaju jedan ili više signala mogu biti provedeni iz legitimnih razloga ili u skladu s pravilima mjesta trgovanja.

(122) Kako bi se osigurala transparentnost dionicima na tržištu te spriječila zlouporaba tržišta i očuvala povjerljivost identiteta imatelja pozicija, objavljivanje tjednog izvješća sa skupnim pozicijama za pozicije iz članka 58. stavka 1. točke (a) Direktive 2014/65/EU trebalo bi se primjenjivati samo na ugovore kojima trguje određeni broj osoba, iznad određenih pragova navedenih u ovoj Uredbi.

(123) Kako bi se osiguralo da se tržišni podaci pružaju na razumnoj komercijalnoj osnovi na jedinstveni način u Uniji, u ovoj Uredbi određuju se uvjeti koje ovlašteni sustav objavljivanja i pružatelji konsolidiranih podataka o trgovanju moraju ispunjivati. Ti uvjeti temelje se na cilju da se osigura da je obveza pružanja tržišnih podataka na razumnoj komercijalnoj osnovi dovoljno jasna kako bi se omogućila učinkovita i jedinstvena primjena, uzimajući u obzir različite operativne modele i strukture troškova pružatelja podataka.

(124) Kako bi se osiguralo da se naknade za tržišne podatke odrede na razumnoj razini, ispunjivanje obveze pružanja tržišnih podataka na razumnoj komercijalnoj osnovi zahtijeva da cijene budu utemeljene na razumnom odnosu s troškovima izrade i distribucije podataka. Stoga bi pružatelji podataka, ne dovodeći u pitanje primjenu pravila tržišnog natjecanja, trebali utvrditi svoje naknade na temelju svojih troškova, a da im se pritom omogući razumna marža, na temelju čimbenika kao što su operativna dobit, povrat na troškove, povrat od operativne imovine i povrat od kapitala. Ako pružatelji podataka snose zajedničke troškove za pružanje podataka i pružanje drugih usluga, troškovi pružanja podataka mogu uključivati odgovarajući udio troškova koji su posljedica pružanja bilo koje druge relevantne usluge. Budući da je utvrđivanje točnog troška vrlo kompleksno, umjesto toga trebalo bi odrediti metodologije alokacije i podjele troškova, dok bi specifikacija tih troškova trebala biti diskrecijsko pravo pružatelja tržišnih podataka.

(125) Tržišni podaci trebali bi se pružati na nediskriminirajućoj osnovi, što zahtijeva da se svim klijentima koji su u istoj kategoriji u skladu s objavljenim objektivnim kriterijima ponude ista cijena i ostali uvjeti.

(126) Kako bi se korisnicima podataka omogućilo da dobiju tržišne podatke, a da ne moraju kupiti druge usluge, tržišni podaci trebali bi se ponuditi odvojeno od ostalih usluga. Kako bi se izbjeglo da se korisnicima podataka isti tržišni podaci zaračunavaju više puta pri kupnji podataka od različitih distributera tržišnih podataka, tržišni podaci trebali bi se ponuditi po pojedinačnom korisniku, osim ako bi to bilo u nesrazmjeru s troškovima takvog načina ponude tih podataka u odnosu na opseg i područje primjene pružanja tržišnih podataka koje pruža ovlašteni sustav objavljivanja i pružatelj konsolidiranih podataka o trgovanju.

(127) Kako bi se korisnicima podataka i nadležnim tijelima omogućilo da učinkovito ocijene pružaju li se tržišni podaci na razumnoj komercijalnoj osnovi, sve bitne uvjete za njihovo pružanje potrebno je javno objaviti. Pružatelji podataka stoga bi trebali objaviti informacije o svojim naknadama i sadržaju tržišnih podataka te metodologije troškovnog računovodstva koje su upotrijebili za određivanje svojih troškova, a da ne moraju objaviti stvarne troškove.

(128) Prikladno je odrediti kriterije na temelju koji se određuje kada je poslovanje uređenog tržišta, multilateralne trgovinske platforme i organizirane trgovinske platforme od bitne važnosti u državi članici domaćinu kako bi se izbjeglo obvezivanje mjesta trgovanja da odgovara ili podliježe nadzoru više od jednog nadležnog tijela ako to nije potrebno u skladu s Direktivom 2014/65/EU. Prikladno je da se samo za multilateralne trgovinske platforme i organizirane trgovinske platforme s znatnim tržišnim udjelom smatra da su od znatne važnosti kako se ne bi dogodilo da svako premještanje ili stjecanje ekonomski beznačajne multilateralne trgovinske platforme ili organizirane trgovinske platforme automatski aktivira uspostavu sporazuma o suradnji utvrđenih u članku 79. stavku 2. Direktive 2014/65/EU.

(129) Ovom se Uredbom poštuju temeljna prava i načela priznata u Povelji Europske unije o temeljnim pravima (Povelja). U skladu s time ovu Uredbu trebalo bi tumačiti i primjenjivati u skladu s tim pravima i načelima, a posebno pravom na zaštitu osobnih podataka, slobodom poduzetništva, pravom zaštite potrošača, pravom na učinkovit pravni lijek i pošteno suđenje. U svakoj obradi osobnih podataka na temelju ove Uredbe trebala bi se poštovati temeljna prava, uključujući pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života te pravo na zaštitu osobnih podataka u skladu s člancima 7. i 8. Povelje Europske unije o temeljnim pravima te ona mora biti u skladu s Direktivom 95/46/EZ i Uredbom (EZ) br. 45/2001.

(130) U pogledu tehničkih savjeta zatraženo je mišljenje ESMA-e, osnovane Uredbom (EU) br. 1095/2010 Europskog parlamenta i Vijeća ([1]).

(131) Kako bi se nadležnim tijelima i investicijskim društvima omogućilo da se na uspješan i učinkovit način prilagode novim zahtjevima sadržanima u ovoj Uredbi, datum početka primjene ove Uredbe trebalo bi uskladiti s datumom početka primjene Direktive 2014/65/EU,

([1]) Uredba (EU) br. 1095/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala), izmjeni Odluke br. 716/2009/EZ i stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2009/77/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 84.).

DONIJELA JE OVU UREDBU:

POGLAVLJE I.

PODRUČJE PRIMJENE I DEFINICIJE

Članak 1.

Predmet i područje primjene

1. Poglavlje II. i odjeljci 1. do 4., članak 59. stavak 4. i članak 60. i poglavlje III. odjeljci 6. i 8. te, u mjeri u kojoj se oni odnose na ove odredbe, poglavlje I. i poglavlje III. odjeljak 9. te poglavlje IV. ove Uredbe primjenjuju se na društva za upravljanje u skladu s člankom 6. stavkom 4. Direktive 2009/65/EZ i člankom 6. stavkom 6. Direktive 2011/61/EU Europskog parlamenta i Vijeća ([1]).

2. Upućivanja na investicijska društva obuhvaćaju kreditne institucije, a upućivanja na financijske instrumente obuhvaćaju strukturirane depozite povezane sa svim zahtjevima iz članka 1. stavka 3. i članka 1. stavka 4. Direktive 2014/65/EU i njihovih provedbenih odredbi kako je utvrđeno u ovoj Uredbi.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „relevantna osoba” u odnosu na investicijsko društvo znači sljedeće:

   (a) direktor, partner ili slično, rukovoditelj ili vezani zastupnik društva;

   (b) direktor, partner ili slično ili rukovoditelj bilo kojeg vezanog zastupnika društva;

   (c) zaposlenik društva ili vezani zastupnik društva, kao i bilo koja druga fizička osoba čije su usluge stavljene na raspolaganje i pod kontrolu društva ili njegova vezanog zastupnika i koja je uključena u pružanje investicijskih usluga i provedbu aktivnosti društva;

   (d) fizička osoba koja je izravno uključena u pružanje usluga investicijskom društvu ili njegovu vezanom zastupniku na temelju sporazuma o izdvajanju poslovnih procesa, a u svrhu pružanja investicijskih usluga i aktivnosti društva;

2. „financijski analitičar” znači relevantna osoba koja izrađuje sadržaj investicijskog istraživanja;

3. „izdvajanje poslovnih procesa” znači sporazum sklopljen u bilo kojem obliku između investicijskog društva i pružatelja usluge na temelju kojeg taj pružatelj usluge obavlja postupak, uslugu ili aktivnost koje bi inače obavljalo samo investicijsko društvo;

3.a „osoba s kojom je relevantna osoba u srodstvu” znači sljedeće:

   (a) bračni drug relevantne osobe ili bilo koja osoba koja se po nacionalnom pravu smatra izjednačenom s bračnim drugom;

   (b) uzdržavano dijete ili pastorak relevantne osobe;

   (c) bilo koji drugi srodnik relevantne osobe koji je s istom proveo u zajedničkom kućanstvu najmanje godinu dana od datuma predmetne osobne transakcije;

4. „transakcija financiranja vrijednosnih papira” znači transakcija financiranja vrijednosnih papira kako je definirana u članku 3. stavku 11. Uredbe (EU) br. 2015/2365 Europskog parlamenta i Vijeća ([2]);

5. „primitak od rada” znači svi oblici plaćanja odnosno financijske ili nefinancijske koristi koje društva izravno ili neizravno daju relevantnim osobama koje pružaju investicijske ili pomoćne usluge klijentima;

6. „roba” znači bilo koja roba zamjenjive naravi koju je moguće dostaviti, uključujući metale i njihove rude i legure, poljoprivredne proizvode te energiju kao što je primjerice električna energija.

([1]) Direktiva 2011/61/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2011. o upraviteljima alternativnih investicijskih fondova i o izmjeni direktiva 2003/41/EZ i 2009/65/EZ te uredbi (EZ) br. 1060/2009 i (EU) br. 1095/2010 (SL L 174, 1.7.2011., str. 1.)

([2]) Uredba (EU) 2015/2365 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o transparentnosti transakcija financiranja vrijednosnih papira i ponovne uporabe te o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 337, 23.12.2015., str. 1.)

Članak 3.

Uvjeti koji se primjenjuju na pružanje informacija

1. Kada se, za potrebe ove Uredbe, zahtijeva da se informacije dostavljaju na trajnom mediju kako je definiran u članku 4. stavku 1. točki 62. Direktive 2014/65/EU, investicijska društva imaju pravo dostavljati te informacije na trajnom mediju koji nije papir samo ako:

(a) dostavljanje informacija na tom mediju primjereno je s obzirom na kontekst u kojem se odvija ili će se odvijati poslovanje između društva i klijenta; i

(b) osoba kojoj se informacije trebaju dostaviti, kada joj se ponudi izbor između informacija na papiru ili na nekom drugom trajnom mediju, izričito odabere da se informacije dostavljaju na tom drugom mediju.

2. Kada, na temelju članaka 46., 47., 48., 49., 50. ili članka 66. stavka 3. ove Uredbe, investicijsko društvo pruža informacije klijentima na *web*-mjestu, a te informacije nisu upućene klijentu osobno, investicijska društva jamče da su ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) dostavljanje informacija na tom mediju primjereno je s obzirom na kontekst u kojem se odvija ili će se odvijati poslovanje između društva i klijenta;

(b) klijent mora izričito pristati na pružanje informacija u tom obliku;

(c) klijenta se mora elektroničkim putem obavijestiti o adresi web-mjesta te lokaciji na *web*-mjestu na kojoj može pristupiti informacijama;

(d) informacije moraju biti ažurirane;

(e) informacije moraju biti trajno dostupne na tom *web*-mjestu tijekom vremenskog razdoblja koje klijentu može opravdano trebati da ih pretraži.

3. Za potrebe ovog članka, pružanje informacija s pomoću elektroničkih komunikacija smatra se primjerenim s obzirom na kontekst u kojem se odvija ili će se odvijati poslovanje između društva i klijenta ako postoji dokaz da klijent ima redoviti pristup internetu. Dostavljanje e-adrese klijenta u svrhu obavljanja tog poslovanja smatra se takvim dokazom.

Članak 4.

Povremeno pružanje investicijskih usluga

(Članak 2. stavak 1. Direktive 2014/65/EU)

Za potrebe izuzeća iz članka 2. stavka 1. točke (c) Direktive 2014/65/EU, smatra se da se investicijske usluge pružaju povremeno u sklopu obavljanja profesionalne djelatnosti ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) postoji bliska i stvarna veza između profesionalne djelatnosti i pružanja investicijskih usluga istom klijentu na takav način da se usluga može smatrati dodatkom glavnoj redovitoj djelatnosti;

(b) cilj pružanja investicijskih usluga klijentima glavne profesionalne djelatnosti nije osiguravanje stalnog izvora prihoda za osobu koja obavlja profesionalnu djelatnost; i

(c) osoba koja obavlja profesionalnu djelatnost ne oglašuje niti promiče svoju sposobnost pružanja investicijskih usluga, osim ako se one klijentima priopćuju kao dodatak glavnoj redovitoj djelatnosti.

Članak 5.

Veleprodajni energetski proizvodi koji se moraju fizički namiriti

(Članak 4. stavak 1. točka 2. Direktive 2014/65/EU)

1. Za potrebe odjeljka C točke 6. Priloga I. Direktivi 2014/65/EU, veleprodajni energetski proizvod mora se fizički namiriti ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

(a) sadržava odredbe koje osiguravaju da su ugovorne strane uspostavile razmjene mehanizme za isporučivanje odnosno preuzimanje isporuke odnosne robe; sporazum o uravnoteženju s operaterima sustava prijenosa u području električne energije i plina smatra se razmjernim mehanizmom ako sudionici u sporazumu moraju fizički isporučiti električnu energiju ili plin;

(b) utvrđene su bezuvjetne, neograničene i ostvarive obveze ugovornih strana da isporuče odnosno preuzmu isporuku odnosne robe;

(c) nijedna strana ne smije zamijeniti fizičku isporuku namirom u novcu;

(d) obveze iz ugovora ne mogu se kompenzirati obvezama iz drugih ugovora između predmetnih strana, ne dovodeći u pitanje prava ugovornih strana da netiraju svoje obveze gotovinskog plaćanja.

Za potrebe točke (d), operativno netiranje na energetskom tržištu i tržištu plina ne smatra se kompenzacijom obveza iz ugovora obvezama iz drugih ugovora.

2. Operativno netiranje smatra se određivanjem količina energije i plina koje se dostavljaju u mrežu ako je to potrebno zbog pravila odnosno zahtjevâ operatera sustava prijenosa, kako je definiran u članku 2. stavku 4. Direktive 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([1]) za tijelo koje obavlja jednaku funkciju kao operater sustava prijenosa na nacionalnoj razini. O određivanju količina na temelju operativnog netiranja ne smiju odlučivati ugovorne strane.

3. Za potrebe odjeljka C točke 6. Priloga I. Direktivi 2014/65/EU, viša sila uključuje bilo koji izvanredni događaj ili niz okolnosti koji su izvan kontrole ugovornih strana, a koje ugovorne strane primjerenom i razumnom dubinskom analizom nisu mogle razumno predvidjeti odnosno izbjeći i zbog kojih jedna ili obje ugovorne strane ne mogu ispuniti svoje ugovorne obveze.

4. Za potrebe odjeljka C točke 6. Priloga I. Direktivi 2014/65/EU, opravdana nemogućnost namirivanja uključuje svaki događaj ili niz okolnosti koji se ne smatraju višom silom iz stavka 3., a koji su objektivno i izričito definirani u uvjetima ugovora i zbog kojih jedna ili obje ugovorne strane koje djeluju u dobroj vjeri ne mogu ispuniti svoje ugovorne obveze.

5. Unatoč postojanju više sile ili opravdane nemogućnosti ispunjavanja odredbi, ugovor se smatra „fizički namirenim" u smislu odjeljka C točke 6. Priloga I. Direktivi 2014/65/EU.

6. Unatoč postojanju standardnih klauzula kojima se propisuje da strana ima pravo na novčanu naknadu zbog neispunjavanja odnosno manjkavog ispunjavanja ugovora, ugovor se smatra „fizički namirenim" u smislu odjeljka C točke 6. Priloga I. Direktivi 2014/65/EU.

7. Kako bi se ugovori smatrali „fizički namirenima" u smislu odjeljka C točke 6. Priloga I. Direktivi 2014/65/EU, metode isporuke uključuju barem sljedeće:

(a) fizičku isporuku relevantne robe;

(b) dostavu dokumenta kojim se daje pravo vlasničke prirode na relevantnu robu odnosno relevantnu količinu predmetne robe;

(c) druge metode kojima se prenosi pravo vlasničke prirode u odnosu na relevantnu količinu robe koja se ne dostavlja fizički, uključujući obavješćivanje, vremenski raspored odnosno određivanje operatera mreže opskrbe energijom, čime primatelj dobiva pravo na relevantnu količinu robe.

Članak 6.

Ugovori o energetskim izvedenicama koji se odnose na naftu, ugljen i veleprodajne energetske proizvode

(Članak 4. stavak 1. točka 2. Direktive 2014/65/EU)

1. Za potrebe odjeljka C točke 6. Priloga I. Direktivi 2014/65/EU, ugovori o energetskim izvedenicama koji se odnose na naftu jesu ugovori u kojima je odnosna roba mineralno ulje bilo kakvog opisa i naftni plinovi, u tekućem obliku ili u obliku pare, uključujući proizvode, sastavnice i derivate nafte i naftnog transportnog goriva, uključujući ono s dodatkom biogoriva.

([1]) Direktiva 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 2003/54/EZ (SL L 211, 14.8.2009., str. 55.)

2. Za potrebe odjeljka C točke 6. Priloga I. Direktivi 2014/65/EU, ugovori o energetskim izvedenicama koji se odnose na ugljen jesu ugovori u kojima je odnosna roba ugljen, definiran kao crna ili tamnosmeđa zapaljiva mineralna tvar koja se sastoji od karboniziranih biljnih tvari i koja se upotrebljava kao gorivo.

3. Za potrebe odjeljka C točke 6. Priloga I. Direktivi 2014/65/EU, ugovori o izvedenicama koji imaju obilježja veleprodajnih energetskih proizvoda, kako su definirani u članku 2. stavku 4. Uredbe (EU) br. 1227/2011 jesu izvedenice u kojima je odnosna roba električna energija odnosno prirodni plin u skladu s člankom 2. stavkom 4. točkama (b) i (d) te Uredbe.

Članak 7.

Drugi izvedeni financijski instrumenti

(Članak 4. stavak 1. točka 2. Direktive 2014/65/EU)

1. Za potrebe odjeljka C točke 7. Priloga I. Direktivi 2014/65/EU, smatra se da ugovor koji nije promptni ugovor u skladu sa stavkom 2. i koji nema komercijalnu namjenu, kako je utvrđeno u stavku 4., ima obilježja drugih izvedenih financijskih instrumenata ako ispunjava sljedeće uvjete:

(a) ispunjava jedan od sljedećih kriterija:

   i. njime se trguje na mjestu trgovanja treće zemlje koje obavlja sličnu funkciju kao uređeno tržište, multilateralna trgovinska platforma ili organizirana trgovinska platforma;

   ii. izričito je navedeno da se njime trguje na uređenom tržištu, multilateralnoj trgovinskoj platformi, organiziranoj trgovinskoj platformi ili mjestu trgovanja treće zemlje odnosno da podliježe njihovim pravilima;

   iii. u pogledu cijene, jedinice trgovanja, datuma isporuke i drugih ugovornih uvjeta istovjetan je ugovoru kojim se trguje na uređenom tržištu, multilateralnoj trgovinskoj platformi, organiziranoj trgovinskoj platformi ili mjestu trgovanja treće zemlje;

(b) standardiziran je tako da su cijena, jedinica trgovanja, datum isporuke i ostali uvjeti utvrđeni uglavnom upućivanjem na redovito objavljene cijene, standardne jedinice trgovanja i standardne datume isporuke.

2. Promptni ugovor za potrebe stavka 1. jest ugovor o prodaji robe, imovine ili prava, pod čijim je uvjetima isporuka dogovorena u dužem od sljedećih rokova:

(a) dva dana trgovanja;

(b) rok koji je općeprihvaćen na tržištu za tu robu, imovinu ili pravo kao uobičajeni rok isporuke.

Ugovor se ne smatra promptnim ugovorom ako, bez obzira na njegove izričite uvjete, postoji sporazum između ugovornih strana da se isporuka odnosne imovine odgađa i neće biti obavljena u roku iz stavka 2.

3. Za potrebe točke 10. odjeljka C Priloga I. Direktivi 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([1]), smatra se da ugovor o izvedenicama koji se odnosi na temeljnu imovinu iz tog odjeljka ili iz članka 8. ove Uredbe ima karakteristike drugih izvedenih financijskih instrumenata ako je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:

(a) namira se obavlja u gotovini ili se može obavljati u gotovini po izboru jedne ili više strana, osim ako je razlog neplaćanje ili drugi razlog za raskid ugovora;

(b) njime se trguje na uređenom tržištu, multilateralnoj trgovinskoj platformi, organiziranoj trgovinskoj platformi ili mjestu trgovanja treće zemlje koje obavlja sličnu funkciju kao uređeno tržište, multilateralna trgovinska platforma ili OTP;

(c) ispunjeni su uvjeti iz stavka 1. u vezi s tim ugovorom.

([1]) Direktiva 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o tržištima financijskih instrumenata te o izmjeni direktiva Vijeća 85/611/EEZ i 93/6/EEZ i Direktive 2000/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 93/22/EEZ (SL L 145, 30.4.2004., str. 1.).

4. Za potrebe odjeljka C točke 7. Priloga I. Direktivi 2014/65/EU, smatra se da ugovor ima komercijalnu namjenu i da nema obilježja drugih izvedenih financijskih instrumenata za potrebe odjeljka C točaka 7. i 10. tog Priloga ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) sklopljen je s operaterom ili upraviteljem mreže za prijenos energije, mehanizma za energetsku ravnotežu ili cjevovodne mreže ili ga je on sklopio;

(b) u bilo kojem trenutku potrebno je uravnoteživati opskrbu energijom i njezinu uporabu, i u slučaju kada se rezervni kapaciteti koje je ugovorio operater sustava prijenosa električne energije, kako je definiran u članku 2. stavku 4. Direktive 2009/72/EZ, prenose s jednog pretkvalificiranog pružatelja usluge uravnoteženja na drugog pretkvalificiranog pružatelja usluge uravnoteženja uz suglasnost relevantnog operatera sustava prijenosa.

Članak 8.

Izvedenice iz odjeljka C točke 10. Priloga I. Direktivi 2014/65/EU

(Članak 4. stavak 1. točka 2. Direktive 2014/65/EU)

Uz ugovore o izvedenicama koji se izričito spominju u odjeljku C točki 10. Priloga I. Direktivi 2014/65/EU, ugovor o izvedenicama podliježe odredbama iz tog odjeljka ako ispunjava kriterije iz tog odjeljka i članka 7. stavka 3. ove Uredbe te se odnosi na bilo koje od sljedećeg:

(a) širinu pojasa telekomunikacija;

(b) kapacitet skladištenja robe;

(c) kapacitet prijenosa ili prijevoza robe, bilo da su to kabeli, cjevovodi ili druga sredstva, osim prava prijenosa koja se odnose na prekozonske kapacitete prijenosa električne energije za prijenos električne energije ako su sklopljeni na primarnom tržištu s operaterom sustava prijenosa ili drugim osobama koje djeluju kao pružatelji usluga u njihovo ime ili su ih oni sklopili radi dodjeljivanja kapaciteta prijenosa;

(d) emisijsku jedinicu, kredit, dozvolu, pravo ili sličnu imovinu koja je izravno povezana s opskrbom, distribucijom ili potrošnjom energije iz obnovljivih izvora, osim ako je ugovor već obuhvaćen područjem primjene odjeljka C Priloga I. Direktivi 2014/65/EU;

(e) geološku, okolišnu ili drugu fizičku varijablu, osim ako se ugovor odnosi na jedinice za koje je priznata sukladnost sa zahtjevima Direktive 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([1]) priznata;

(f) svaku drugu imovinu ili pravo zamjenjive naravi koji se mogu prenositi, osim prava na primanje usluge;

(g) indeks ili mjeru koji se odnose na cijenu, vrijednost ili volumen transakcija bilo kojom imovinom, pravom, uslugom ili obvezom;

(h) indeks ili mjeru na temelju aktuarske statistike.

Članak 9.

Investicijsko savjetovanje

(Članak 4. stavak 1. točka 4. Direktive 2014/65/EU)

Za potrebe definicije „investicijskog savjetovanja" iz članka 4. stavka 1. točke 4. Direktive 2014/65/EU, osobna preporuka smatra se preporukom danom osobi u njezinu svojstvu ulagatelja ili potencijalnog ulagatelja ili u svojstvu zastupnika ulagatelja ili potencijalnog ulagatelja.

Ta se preporuka predstavlja kao prikladna preporuka za tu osobu ili se temelji na razmatranju okolnosti u kojima se ta osoba nalazi te se njome preporučuje poduzimanje jedne od sljedećih mjera:

(a) kupnja, prodaja, upis, zamjena, otkup, držanje ili pokroviteljstvo određenog financijskog instrumenta;

([1]) Direktiva 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. listopada 2003. o uspostavi sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar Zajednice i o izmjeni Direktive Vijeća 96/61/EZ (SL L 275, 25.10.2003., str. 32.)

(b) izvršavanje ili neizvršavanje bilo kojeg prava koje proizlazi iz određenog financijskog instrumenta na kupnju, prodaju, upis, zamjenu ili otkup financijskog instrumenta.

Preporuka se ne smatra osobnom preporukom ako je izdana isključivo javnosti.

Članak 10.

Obilježja drugih ugovora o izvedenicama koji se odnose na valute

1. Za potrebe odjeljka C točke 4. Priloga I. Direktivi 2014/65/EU, drugi ugovori o izvedenicama koji se odnose na valute nisu financijski instrument ako je ugovor jedno od sljedećeg:

(a) promptni ugovor u smislu stavka 2. ovog članka,

(b) sredstvo plaćanja koje:

i. se mora namiriti fizički, osim ako je razlog neplaćanje ili drugi razlog za raskid ugovora;

ii. je sklopila barem jedna osoba koja nije financijska druga odgovorna strana u smislu članka 2. stavka 8. Uredbe (EU) 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća ([1]);

iii. je sklopljeno radi olakšavanja plaćanja za odredivu robu, usluge ili izravna ulaganja; i

iv. nije predmet trgovine na mjestu trgovanja.

2. Promptni ugovor za potrebe stavka 1. jest ugovor o zamjeni jedne valute za drugu valutu, pod čijim je uvjetima isporuka dogovorena u dužem od sljedećih rokova:

(a) 2 dana trgovanja za svaki par glavnih valuta iz stavka 3.;

(b) za svaki valutni par u kojem barem jedna valuta nije glavna valuta, 2 dana trgovanja ili rok koji je za taj valutni par općeprihvaćen na tržištu kao uobičajeni rok isporuke, ovisno o tome što je duže;

(c) ako je glavni cilj ugovora za zamjenu tih valuta prodaja ili kupnja prenosivog vrijednosnog papira ili udjela u subjektu za zajednička ulaganja, rok koji je općeprihvaćen na tržištu za namirivanje tog prenosivog vrijednosnog papira ili udjela u subjektu za zajednička ulaganja kao uobičajeni rok isporuke ili 5 dana trgovanja, ovisno o tome što je kraće.

Ugovor se ne smatra promptnim ugovorom ako, bez obzira na njegove izričite uvjete, postoji sporazum između ugovornih strana da se isporuka valute odgađa i neće biti obavljena u roku iz prvog podstavka.

3. Među glavne valute za potrebe stavka 2. uključene su samo sljedeće: američki dolar, euro, japanski jen, britanska funta sterlinga, australski dolar, švicarski franak, kanadski dolar, hongkonški dolar, švedska kruna, novozelandski dolar, singapurski dolar, norveška kruna, meksički pezo, hrvatska kuna, bugarski lev, češka kruna, danska kruna, mađarska forinta, poljski zlot i rumunjski leu.

4. Za potrebe stavka 2., dan trgovanja znači bilo koji dan uobičajenog trgovanja u području primjene obiju valuta koje se zamjenjuju u skladu s ugovorom za zamjenu tih valuta i u području primjene treće valute ako je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:

(a) zamjenom tih valuta obuhvaćena je njihova konverzija kroz tu treću valutu za potrebe likvidnosti;

(b) uobičajeni rok isporuke za zamjenu tih valuta u nadležnosti je te treće valute.

([1]) Uredba (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o OTC izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj strani i trgovinskom repozitoriju (SL L 201, 27.7.2012., str. 1.)

Članak 11.

Instrumenti tržišta novca

(Članak 4. stavak 1. točka 17. Direktive 2014/65/EU)

Instrumenti tržišta novca u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom 17. Direktive 2014/65/EU uključuju trezorske zapise, certifikate o depozitu, komercijalne zapise i druge instrumente s bitno istovjetnim osobinama ako imaju sljedeća obilježja:

(a) imaju vrijednost koja se u svakom trenutku može odrediti;

(b) nisu izvedenice;

(c) pri izdavanju imaju dospijeće od 397 dana ili manje.

Članak 12.

Sistematski internalizatori za dionice, potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima, fondove čijim se udjelima trguje na burzi (ETF-ovi), certifikate i druge slične financijske instrumente

(Članak 4. stavak 1. točka 20. Direktive 2014/65/EU)

Investicijsko društvo smatra se sistematskim internalizatorom u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom 20. Direktive 2014/65/EU za svaku dionicu, potvrdu o deponiranim vrijednosnim papirima, svaki fond čijim se udjelima trguje na burzi (ETF), certifikat i druge slične financijske instrumente ako internalizira u skladu sa sljedećim kriterijima:

(a) učestalo i sustavno u financijskom instrumentu za koji postoji likvidno tržište kako je definirano člankom 2. stavkom 1. točkom 17. podtočkom (b) Uredbe (EU) br. 600/2014 ako je tijekom posljednjih 6 mjeseci:

   i. broj OTC transakcija koje je provelo za vlastiti račun pri izvršenju naloga klijenta jednak je ili veći od 0,4 % ukupnog broja transakcija relevantnim financijskim instrumentom koje su izvršene u Uniji na bilo kojem mjestu trgovanja ili OTC-u u istom razdoblju;

   ii. OTC transakcije koje je provelo za vlastiti račun pri izvršenju naloga klijenta relevantnim financijskim instrumentom u prosjeku se odvijaju svakodnevno;

(b) učestalo i sustavno u financijskom instrumentu za koji ne postoji likvidno tržište kako je definirano člankom 2. stavkom 1. točkom 17. podtočkom (b) Uredbe (EU) br. 600/2014 ako su se tijekom posljednjih 6 mjeseci u prosjeku svakodnevno odvijale OTC transakcije koje je provelo za vlastiti račun pri izvršenju naloga klijenta;

(c) znatno u financijskom instrumentu ako je volumen OTC trgovanja koje je ostvarilo za vlastiti račun pri izvršenju naloga klijenta tijekom posljednjih 6 mjeseci bio jednak ili veći od:

   i. 15 % ukupnog prometa tim financijskim instrumentom koji je investicijsko društvo izvršilo za vlastiti račun ili u ime klijenata te koji je izvršen na mjestu trgovanja ili OTC-u;

   ii. 0,4 % ukupnog prometa tim financijskim instrumentom koji je izvršen u Uniji na mjestu trgovanja ili OTC-u.

Članak 13.

Sistematski internalizatori za obveznice

(Članak 4. stavak 1. točka 20. Direktive 2014/65/EU)

Investicijsko društvo smatra se sistematskim internalizatorom u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom 20. Direktive 2014/65/EU za sve obveznice koje pripadaju razredu obveznica koje je izdao isti subjekt ili bilo koji subjekt iz iste grupe ako, u odnosu na te obveznice, internalizira u skladu sa sljedećim kriterijima:

(a) učestalo i sustavno u obveznici za koju postoji likvidno tržište kako je definirano člankom 2. stavkom 1. točkom 17. podtočkom (a) Uredbe (EU) br. 600/2014 ako je tijekom posljednjih 6 mjeseci:

   i. broj OTC transakcija koje je provelo za vlastiti račun pri izvršenju naloga klijenta jednak je ili veći od 2,5 % ukupnog broja transakcija relevantnom obveznicom koje su izvršene u Uniji na bilo kojem mjestu trgovanja ili OTC-u u istom razdoblju;

ii. OTC transakcije koje je provelo za vlastiti račun pri izvršenju naloga klijenta relevantnim financijskim instrumentom u prosjeku se odvijaju jedanput tjedno;

(b) učestalo i sustavno u obveznici za koju ne postoji likvidno tržište kako je definirano člankom 2. stavkom 1. točkom 17. podtočkom (a) Uredbe (EU) br. 600/2014 ako su se tijekom posljednjih 6 mjeseci u prosjeku jednom tjedno odvijale OTC transakcije koje je provelo za vlastiti račun pri izvršenju naloga klijenta;

(c) znatno u obveznici ako je volumen OTC trgovanja koje je ostvarilo za vlastiti račun pri izvršenju naloga klijenta tijekom posljednjih 6 mjeseci bio jednak jednoj od sljedećih vrijednosti ili veći od sljedećih vrijednosti:

i. 25 % ukupnog prometa tom obveznicom koji je investicijsko društvo izvršilo za vlastiti račun ili u ime klijenata te koji je izvršen na mjestu trgovanja ili OTC-u;

ii. 1 % ukupnog prometa tom obveznicom koji je izvršen u Uniji na mjestu trgovanja ili OTC-u.

Članak 14.

Sistematski internalizatori za strukturirane financijske proizvode

(Članak 4. stavak 1. točka 20. Direktive 2014/65/EU)

Investicijsko društvo smatra se sistematskim internalizatorom u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom 20. Direktive 2014/65/EU za sve strukturirane financijske proizvode koji pripadaju razredu strukturiranih financijskih proizvoda koje je izdao isti subjekt ili bilo koji subjekt iz iste grupe ako, u odnosu na te strukturirane financijske proizvode, internalizira u skladu sa sljedećim kriterijima:

(a) učestalo i sustavno u strukturiranom financijskom proizvodu za koji postoji likvidno tržište kako je definirano člankom 2. stavkom 1. točkom 17. podtočkom (a) Uredbe (EU) br. 600/2014 ako je tijekom posljednjih 6 mjeseci:

i. broj OTC transakcija koje je provelo za vlastiti račun pri izvršenju naloga klijenta jednak je ili veći od 4 % ukupnog broja transakcija relevantnim strukturiranim financijskim proizvodom koje su izvršene u Uniji na bilo kojem mjestu trgovanja ili OTC-u u istom razdoblju;

ii. OTC transakcije koje je provelo za vlastiti račun pri izvršenju naloga klijenta relevantnim financijskim instrumentom u prosjeku se odvijaju jedanput tjedno;

(b) učestalo i sustavno u strukturiranom financijskom proizvodu za koji ne postoji likvidno tržište kako je definirano člankom 2. stavkom 1. točkom 17. podtočkom (a) Uredbe (EU) br. 600/2014 ako su se tijekom posljednjih 6 mjeseci u prosjeku jednom tjedno odvijale OTC transakcije koje je provelo za vlastiti račun pri izvršenju naloga klijenta;

(c) znatno u strukturiranom financijskom proizvodu ako je volumen OTC trgovanja koje je ostvarilo za vlastiti račun pri izvršenju naloga klijenta tijekom posljednjih 6 mjeseci bio jednak jednoj od sljedećih vrijednosti ili veći od sljedećih vrijednosti:

i. 30 % ukupnog prometa tim strukturiranim financijskim proizvodom koji je investicijsko društvo izvršilo za vlastiti račun ili u ime klijenata te koji je izvršen na mjestu trgovanja ili OTC-u;

ii. 2,25 % ukupnog prometa tim strukturiranim financijskim proizvodom koji je izvršen u Uniji na mjestu trgovanja ili OTC-u.

Članak 15.

Sistematski internalizatori za izvedenice

(Članak 4. stavak 1. točka 20. Direktive 2014/65/EU)

Investicijsko društvo smatra se sistematskim internalizatorom u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom 20. Direktive 2014/65/EU za sve izvedenice koje pripadaju razredu izvedenica ako, u odnosu na te izvedenice, internalizira u skladu sa sljedećim kriterijima:

(a) učestalo i sustavno u izvedenici za koju postoji likvidno tržište kako je definirano člankom 2. stavkom 1. točkom 17. podtočkom (a) Uredbe (EU) br. 600/2014 ako je tijekom posljednjih 6 mjeseci::

i. broj OTC transakcija koje je provelo za vlastiti račun pri izvršenju naloga klijenta jednak je ili veći od 2,5 % ukupnog broja transakcija relevantnom vrstom izvedenica koje su izvršene u Uniji na bilo kojem mjestu trgovanja ili OTC-u u istom razdoblju;

ii. OTC transakcije koje je provelo za vlastiti račun pri izvršenju naloga klijenta u tom razredu izvedenica u prosjeku se odvijaju jedanput tjedno;

(b) učestalo i sustavno u izvedenici za koju ne postoji likvidno tržište kako je definirano člankom 2. stavkom 1. točkom 17. podtočkom (a) Uredbe (EU) br. 600/2014 ako su se tijekom posljednjih 6 mjeseci u prosjeku jednom tjedno odvijale OTC transakcije koje je provelo za vlastiti račun u relevantnom razredu izvedenice pri izvršenju naloga klijenta;

(c) znatno u izvedenici ako je volumen OTC trgovanja koje je ostvarilo za vlastiti račun pri izvršenju naloga klijenta tijekom posljednjih 6 mjeseci bio jednak jednoj od sljedećih vrijednosti ili veći od sljedećih vrijednosti:

i. 25 % ukupnog prometa u tom razredu izvedenice koji je investicijsko društvo izvršilo za vlastiti račun ili u ime klijenata te koji je izvršen na mjestu trgovanja ili OTC-u;

ii. 1 % ukupnog prometa u tom razredu izvedenice koji je izvršen u Uniji na mjestu trgovanja ili OTC-u.

Članak 16.

Sistematski internalizatori za emisijske jedinice

(Članak 4. stavak 1. točka 20. Direktive 2014/65/EU)

Investicijsko društvo smatra se sistematskim internalizatorom u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom 20. Direktive 2014/65/EU za sve emisijske jedinice ako, u odnosu na te instrumente, internalizira u skladu sa sljedećim kriterijima:

(a) učestalo i sustavno u emisijskoj jedinici za koju postoji likvidno tržište kako je definirano člankom 2. stavkom 1. točkom 17. podtočkom (a) Uredbe (EU) br. 600/2014 ako je tijekom posljednjih 6 mjeseci::

i. broj OTC transakcija koje je provelo za vlastiti račun pri izvršenju naloga klijenta jednak je ili veći od 4 % ukupnog broja transakcija relevantnim razredom emisijskih izvedenica koje su izvršene u Uniji na bilo kojem mjestu trgovanja ili OTC-u u istom razdoblju;

ii. OTC transakcije koje je provelo za vlastiti račun pri izvršenju naloga klijenta u tom razredu emisijskih izvedenica u prosjeku se odvijaju jedanput tjedno;

(b) učestalo i sustavno u emisijskoj jedinici za koju ne postoji likvidno tržište kako je definirano člankom 2. stavkom 1. točkom 17. podtočkom (a) Uredbe (EU) br. 600/2014 ako su se tijekom posljednjih 6 mjeseci u prosjeku jednom tjedno odvijale OTC transakcije koje je provelo za vlastiti račun u relevantnom razredu emisijskih jedinica pri izvršenju naloga klijenta;

(c) znatno u emisijskoj jedinici ako je volumen OTC trgovanja koje je ostvarilo za vlastiti račun pri izvršenju naloga klijenta tijekom posljednjih 6 mjeseci bio jednak jednoj od sljedećih vrijednosti ili veći od sljedećih vrijednosti:

i. 30 % ukupnog prometa u tom razredu emisijske jedinice koji je investicijsko društvo izvršilo za vlastiti račun ili u ime klijenata te koji je izvršen na mjestu trgovanja ili OTC-u;

ii. 2,25 % ukupnog prometa u tom razredu emisijske jedinice koji je izvršen u Uniji na mjestu trgovanja ili OTC-u.

Članak 17.

Relevantna razdoblja procjene

(Članak 4. stavak 1. točka 20. Direktive 2014/65/EU)

Uvjeti utvrđeni člancima 12. i 16. procjenjuju se svaka tri mjeseca na temelju podataka iz posljednjih 6 mjeseci. Razdoblje procjene započinje prvi radni dan u siječnju, travnju, srpnju i listopadu.

Novoizdani instrumenti uzimaju se u obzir u procjeni ako je prethodnim podacima obuhvaćeno razdoblje od barem 3 mjeseca u slučaju dionica, potvrda o deponiranim vrijednosnim papirima, ETF-ova, certifikata i drugih sličnih financijskih instrumenata, te 6 tjedana u slučaju obveznica, strukturiranih financijskih proizvoda i izvedenica.

Članak 18.

Algoritamsko trgovanje

(Članak 4. stavak 1. točka 39. Direktive 2014/65/EU)

Za potrebe daljnjeg određivanja definicije algoritamskog trgovanja u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom 39. Direktive 2014/65/EU, smatra se da u sustavu nema ljudske intervencije ili je ona ograničena ako, za bilo koji postupak izrade naloga ili ponude odnosno bilo koji postupak radi optimizacije izvršavanja naloga, automatizirani sustav odlučuje u svim fazama kreiranja, generiranja, usmjeravanja ili izvršavanja naloga odnosno ponuda u skladu s unaprijed zadanim parametrima.

Članak 19.

Tehnika visokofrekventnog algoritamskog trgovanja

(Članak 4. stavak 1. točka 40. Direktive 2014/65/EU)

1. Visoka dnevna stopa poruka u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom 40. Direktive 2014/65/EU sastoji se od podnošenja u prosjeku bilo čega od sljedećeg:

(a) najmanje 2 poruke u sekundi za svaki pojedini financijski instrument kojim se trguje na mjestu trgovanja;

(b) najmanje 4 poruke u sekundi za sve financijske instrumente kojima se trguje na mjestu trgovanja.

2. Za potrebe stavka 1., poruke povezane s financijskim instrumentima za koje postoji likvidno tržište u skladu s člankom 2. stavkom 1. točkom 17. Uredbe (EU) br. 600/2014 uključuju se u izračun. Poruke unesene za potrebe trgovanja koje ispunjavaju kriterije iz članka 17. stavka 4. Direktive 2014/65/EU uključuju se u izračun.

3. Za potrebe stavka 1., poruke unesene za potrebe trgovanja za vlastiti račun uključuju se u izračun. Poruke unesene tehnikama trgovanja koje se ne oslanjaju na tehnike trgovanja za vlastiti račun uključuju se u izračun ako je tehnika izvršavanja društva strukturirana na način da se izbjegava izvršavanje za vlastiti račun.

4. Za potrebe stavka 1., u izračun visoke dnevne stope poruka u odnosu na pružatelje izravnog elektroničkog pristupa ne smije se uključiti poruke koje su dostavili njihovi klijenti koji primaju uslugu izravnog elektroničkog pristupa.

5. Za potrebe stavka 1. mjesta trgovanja jednom mjesečno predmetnim društvima na njihov zahtjev stavljaju na raspolaganje procjenu prosječnog broja poruka u sekundi dva tjedna nakon kraja svakog kalendarskog mjeseca uzimajući u obzir sve poruke tijekom prethodnih 12 mjeseci.

Članak 20.

Izravan elektronički pristup

(Članak 4. stavak 1. točka 41. Direktive 2014/65/EU)

1. Smatra se da osoba ne može elektronički prenijeti naloge povezane s financijskim instrumentom izravno mjestu trgovanja u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom 41. Direktive 2014/65/EU ako se ta osoba ne može koristiti diskrecijskim pravom u vezi s točnim dijelom sekunde unosa naloga i trajanjem naloga u tom vremenskom okviru.

2. Smatra se da osoba ne može obaviti takav izravan elektronički prijenos naloga ako se on odvija u okviru mehanizama za optimizaciju postupaka izvršavanja naloga kojima se određuju parametri naloga, osim mjesta na kojima bi se nalog trebao podnijeti, osim ako su ti mehanizmi ugrađeni u sustave klijenata, a ne u one člana ili sudionika uređenog tržišta, multilateralne trgovinske platforme odnosno klijenta organizirane trgovinske platforme.

POGLAVLJE II.

ORGANIZACIJSKI ZAHTJEVI

ODJELJAK 1.

Organizacija

Članak 21.

Opći organizacijski zahtjevi

(Članak 16. stavci 2. do 10. Direktive 2014/65/EU)

1. Investicijska društva ispunjavaju sljedeće organizacijske zahtjeve:

(a) uspostavljaju, provode i održavaju postupke odlučivanja i organizacijsku strukturu u kojima se jasno i na dokumentirani način utvrđuju linije izvješćivanja te dodjeljuju funkcije i nadležnosti;

(b) osiguravaju da su njihove relevantne osobe upoznate s postupcima koje je potrebno poštovati za pravilno izvršavanje njihovih nadležnosti;

(c) uspostavljaju, provode i održavaju primjerene mehanizme unutarnje kontrole, čija je namjena osiguravanje usklađenosti s odlukama i postupcima na svim razinama investicijskog društva;

(d) zapošljavaju osoblje s vještinama, znanjem i stručnošću koji su potrebni za izvršavanje nadležnosti koje su im dodijeljene;

(e) uspostavljaju, provode i održavaju učinkovito unutarnje izvješćivanje i priopćavanje informacija na svim relevantnim razinama investicijskog društva;

(f) održavaju primjerenu i urednu evidenciju svojeg poslovanja i unutarnje organizacije;

(g) osiguravaju da obavljanje višestrukih funkcija povjerenih relevantnim osobama ne sprečava niti bi moglo spriječiti te osobe da izvršavaju bilo koju od tih funkcija na ispravan, pošten i profesionalan način.

Pri ispunjavanju zahtjeva iz ovog stavka investicijska društva uzimaju u obzir prirodu, opseg i složenost poslovanja društva te prirodu i raspon investicijskih usluga i aktivnosti koje se obavljaju tijekom poslovanja.

2. Investicijska društva uspostavljaju, provode i održavaju sustave i postupke koji su primjereni za zaštitu sigurnosti, cjelovitosti i povjerljivosti informacija, uzimajući u obzir vrstu informacija o kojima je riječ.

3. Investicijska društva uspostavljaju, provode i održavaju primjerenu politiku kontinuiteta poslovanja čiji je cilj osigurati, u slučaju prekida rada njihovih sustava i postupaka, zaštitu bitnih podataka i funkcija te održavanje investicijskih usluga i aktivnosti ili, kada to nije moguće, pravovremenu obnovu tih podataka i funkcija te pravovremen nastavak njihovih investicijskih usluga i aktivnosti.

4. Investicijska društva uspostavljaju, provode i održavaju računovodstvene politike i postupke koji im omogućuju da na zahtjev nadležnog tijela pravodobno tom tijelu dostave financijske izvještaje koji daju istinit i vjeran prikaz njihova financijskog položaja i koji su u skladu sa svim važećim računovodstvenim standardima i pravilima.

5. Investicijska društva prate i redovito ocjenjuju primjerenost i učinkovitost svojih sustava, mehanizama unutarnje kontrole i postupaka utvrđenih u skladu sa stavcima 1. do 4. te donose odgovarajuće mjere za uklanjanje svih nedostataka.

Članak 22.

Usklađenost

(Članak 16. stavak 2. Direktive 2014/65/EU)

1. Investicijska društva uspostavljaju, provode i održavaju primjerene politike i postupke namijenjene otkrivanju eventualnog rizika neispunjavanja obveza društva na temelju Direktive 2014/65/EU, kao i povezanih rizika te uspostavljaju primjerene mjere i postupke u cilju svođenja takvih rizika na najmanju moguću mjeru i omogućavanja nadležnim tijelima da učinkovito koriste svoje ovlasti na temelju te Direktive.

Investicijska društva uzimaju u obzir prirodu, opseg i složenost poslovanja društva kao i prirodu i raspon investicijskih usluga i aktivnosti koje se obavljaju tijekom tog poslovanja.

2. Investicijska društva uspostavljaju i održavaju trajnu i učinkovitu funkciju praćenja usklađenosti koja djeluje neovisno i ima sljedeće nadležnosti:

(a) trajno praćenje i redovita procjena primjerenosti i učinkovitosti mjera, politika i postupaka koji su uspostavljeni u skladu sa stavkom 1. prvim podstavkom te poduzetih radnji kako bi se uklonili eventualni nedostaci u ispunjavanju obveza društva;

(b) pružanje savjeta i pomoći relevantnim osobama koje su nadležne za izvršavanje investicijskih usluga i aktivnosti, za potrebe ispunjavanja obveza društva na temelju Direktive 2014/65/EU;

(c) izvješćivanje upravljačkog tijela, barem jedanput godišnje, o provedbi i učinkovitosti sveukupnog kontrolnog okruženja za investicijske usluge i aktivnosti, o utvrđenim rizicima, o izvješćivanju u vezi s rješavanjem pritužbi te o poduzetim pravnim lijekovima ili onima koji će se poduzeti;

(d) praćenje funkcioniranja postupka rješavanja pritužbi uzimajući u obzir da su pritužbe izvor relevantnih informacija u kontekstu opće nadležnosti praćenja.

Kako bi se poštovale točke (a) i (b) ovog stavka, u okviru funkcije praćenja usklađenosti provodi se procjena na temelju koje se utvrđuje program praćenja utemeljen na riziku kojim se uzimaju u obzir sva područja investicijskih usluga, aktivnosti i relevantnih pomoćnih usluga investicijskog društva, uključujući i relevantne informacije prikupljene u vezi s praćenjem rješavanja pritužbi. U programu praćenja utvrđuju se prioriteti određeni u procjeni rizika usklađenosti kojima se osigurava opsežno praćenje rizika usklađenosti.

3. Kako bi se omogućila propisna i neovisna provedba nadležnosti funkcije praćenja usklađenosti iz stavka 2., investicijska društva osiguravaju ispunjenje sljedećih uvjeta:

(a) funkcija praćenja usklađenosti ima potrebnu ovlast, resurse i stručnost te pristup svim relevantnim informacijama;

(b) upravljačko tijelo imenuje i zamjenjuje službenika za usklađenost koji je nadležan za funkciju praćenja usklađenosti i za izvješćivanje u vezi s usklađenosti kako je propisano Direktivom 2014/65/EU i člankom 25. stavkom 2. ove Uredbe;

(c) ako se u okviru funkcije praćenja usklađenosti otkrije znatan rizik da društvo neće ispuniti svoje obveze na temelju Direktive 2014/65/EU, upravljačko tijelo izravno se izvješćuje na *ad hoc* osnovi;

(d) relevantne osobe uključene u funkciju praćenja usklađenosti nisu uključene u obavljanje usluga ili aktivnosti koje prate;

(e) metoda određivanja primitaka od rada relevantnih osoba koje su uključene u funkciju praćenja usklađenosti ne ugrožava njihovu objektivnost niti bi je vjerojatno mogla ugroziti.

4. Investicijsko društvo ne mora poštovati stavak 3. točku (d) ili (e) ako može dokazati da s obzirom na prirodu, opseg i složenost svojeg poslovanja kao i prirodu i raspon investicijskih usluga i aktivnosti zahtjevi iz točke (d) ili (e) nisu razmjerni te da je njegova funkcija praćenja usklađenosti i dalje učinkovita. U tom slučaju investicijsko društvo procjenjuje je li ugrožena učinkovitost funkcije praćenja usklađenosti. Procjena se redovito preispituje.

Članak 23.

Upravljanje rizikom

(Članak 16. stavak 5. Direktive 2014/65/EU)

1. Investicijska društva poduzimaju sljedeće mjere upravljanja rizikom:

(a) uspostavljaju, provode i održavaju primjerene politike i postupke upravljanja rizikom kojima se utvrđuju rizici koji se odnose na aktivnosti, procese i sustave društva i, prema potrebi, određuju prihvatljivu razinu rizika za društvo;

(b) donose učinkovite mjere, procese i mehanizme za upravljanje rizikom koji se odnosi na aktivnosti, procese i sustave društva, s obzirom na tu prihvatljivu razinu rizika;

(c) prate sljedeće:

i. primjerenost i učinkovitost politika i postupaka investicijskog društva za upravljanje rizikom;

ii. razinu usklađenosti investicijskog društva i njegovih relevantnih osoba s mjerama, procesima i mehanizmima donesenima u skladu s točkom (b);

iii. primjerenost i učinkovitost mjera poduzetih za uklanjanje mogućih nedostataka u tim politikama, postupcima, mjerama, procesima i mehanizmima, uključujući propuste relevantnih osoba u vezi s poštovanjem tih mjera, procesa i mehanizama ili pridržavanjem tih politika i postupaka.

2. Investicijska društva, prema potrebi i razmjerno s obzirom na prirodu, opseg i složenost njihova poslovanja kao i prirodu i raspon investicijskih usluga i aktivnosti koje obavljaju tijekom svojeg poslovanja, uspostavljaju i održavaju funkciju upravljanja rizikom koja funkcionira neovisno i u okviru koje se obavljaju sljedeće zadaće:

(a) provedba politika i postupaka iz stavka 1.;

(b) dostavljanje izvješća i savjetovanje za više rukovodstvo u skladu s člankom 25. stavkom 2.

Ako investicijsko društvo ne uspostavi niti održava funkciju upravljanja rizikom iz prvog podstavka, na zahtjev mora biti u mogućnosti dokazati da politike i postupci koje je donijelo u skladu sa stavkom 1. ispunjavaju zahtjeve iz tog stavka.

Članak 24.

Unutarnja revizija

(Članak 16. stavak 5. Direktive 2014/65/EU)

Investicijska društva, prema potrebi i razmjerno s obzirom na prirodu, opseg i složenost njihova poslovanja kao i prirodu i raspon investicijskih usluga i aktivnosti koje obavljaju tijekom svojeg poslovanja, uspostavljaju i održavaju funkciju unutarnje revizije, koja je posebna i neovisna od ostalih funkcija i aktivnosti investicijskog društva, a koja ima sljedeće nadležnosti:

(a) uspostavu, provedbu i održavanje plana revizija kako bi se ispitala i procijenila primjerenost i učinkovitosti sustava, mehanizama i mjera unutarnje kontrole investicijskog društva;

(b) davanje preporuka na temelju rezultata rada izvršenog u skladu s točkom (a) i provjera poštovanja tih preporuka;

(c) izvješćivanje o pitanjima koja se odnose na unutarnju reviziju u skladu s člankom 25. stavkom 2.

Članak 25.

Nadležnost višeg rukovodstva

(Članak 16. stavak 2. Direktive 2014/65/EU)

1. Investicijska društva, pri internom dodjeljivanju funkcija, osiguravaju da su više rukovodstvo i, prema potrebi, nadzorna funkcija nadležni za ispunjavanje obveza društva na temelju Direktive 2014/65/EU. Posebno se zahtijeva da više rukovodstvo i, prema potrebi, nadzorna funkcija procjenjuju i redovito preispituju učinkovitost politika, mehanizama i postupaka koji se primjenjuju kako bi se ispunile obveze na temelju Direktive 2014/65/EU te da poduzmu odgovarajuće mjere kako bi se uklonili eventualni nedostaci.

Pri dodjeljivanju važnih funkcija višim rukovoditeljima jasno se određuju osobe nadležne za nadzor i održavanje organizacijskih zahtjeva društva. Evidencija dodjele važnih funkcija treba biti ažurirana.

2. Investicijska društva osiguravaju da njihovo više rukovodstvo redovito, ili najmanje jedanput godišnje, prima pisana izvješća o pitanjima iz članaka 22., 23. i 24. u kojima se posebno navodi jesu li u slučaju eventualnih nedostataka poduzete odgovarajuće mjere za njihovo uklanjanje.

3. Investicijska društva osiguravaju da se nadležnoj funkciji redovito dostavljaju pisana izvješća o pitanjima iz članaka 22., 23. i 24. ako ta nadležna funkcija postoji.

4. Za potrebe ovog članka „nadzorna funkcija" jest funkcija u investicijskom društvu koja je nadležna za nadzor njegova višeg rukovodstva.

Članak 26.

Rješavanje pritužbi

(Članak 16. stavak 2. Direktive 2014/65/EU)

1. Investicijska društva uspostavljaju, provode i održavaju učinkovite i transparentne politike i postupke upravljanja pritužbama za brzo rješavanje pritužbi klijenata odnosno potencijalnih klijenata. Investicijska društva vode evidenciju primljenih pritužbi i mjera koje su poduzete za njihovo rješavanje.

Politika upravljanja pritužbama pruža jasne, točne i ažurirane informacije o postupku rješavanja pritužbi. Tu politiku potvrđuje upravljačko tijelo društva.

2. Investicijska društva objavljuju pojedinosti postupka za rješavanje pritužbi. Te pojedinosti uključuju informacije o politici upravljanja pritužbama i podatke za kontakt funkcije upravljanja pritužbama. Informacije se pružaju klijentima odnosno potencijalnim klijentima na zahtjev ili pri potvrdi primitka pritužbe. Investicijska društva omogućuju da klijenti i potencijalni klijenti besplatno podnose pritužbe.

3. Investicijska društva uspostavljaju funkciju upravljanja pritužbama koja je nadležna za istraživanje pritužbi. Tu funkciju može obavljati funkcija praćenja usklađenosti.

4. Pri rješavanju pritužbi investicijska društva komuniciraju s klijentima odnosno potencijalnim klijentima jasno i jednostavnim lakorazumljivim jezikom te odgovaraju na pritužbu bez nepotrebnog odlaganja.

5. Investicijska društva dostavljaju svoje stajalište u vezi s pritužbom klijentima odnosno potencijalnim klijentima te klijente odnosno potencijalne klijente izvješćuju o mogućnostima koje su im na raspolaganju, uključujući da pritužbu mogu uputiti subjektu za alternativno rješavanje sporova („subjekt za ARS") kako je definiran u članku 4. točki (h) Direktive 2013/11/EU Europskog parlamenta i Vijeća ([1]) o alternativnom rješavanju potrošačkih sporova odnosno da klijent može pokrenuti građansku tužbu.

6. Investicijska društva dostavljaju informacije o pritužbama i rješavanju pritužbi relevantnim nadležnim tijelima i, ako je primjenjivo na temelju nacionalnog prava, subjektu za alternativno rješavanje sporova.

7. U okviru funkcije praćenja usklađenosti investicijskih društava analiziraju se pritužbe i podaci o rješavanju pritužbi kako bi se osiguralo da se njima utvrđuju i rješavaju svi rizici odnosno pitanja.

Članak 27.

Politike i praksa primitaka od rada

(Članci 16., 23. i 24. Direktive 2014/65/EU)

1. Investicijska društva definiraju i provode politike i praksu primitaka od rada u okviru odgovarajućih internih postupaka uzimajući u obzir interese svih klijenata društva, a radi osiguravanja korektnog postupanja prema klijentima i nenarušavanja njihovih interesa praksom primitaka od rada koju društvo donosi kratkoročno, srednjoročno ili dugoročno.

Politike i praksa primitaka od rada osmišljeni su tako da se ne stvara sukob interesa odnosno poticaj zbog kojeg bi relevantne osobe radile za vlastiti interes ili interes društva na potencijalnu štetu bilo kojeg klijenta.

([1]) Direktiva 2013/11/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2013. o alternativnom rješavanju potrošačkih sporova i izmjeni Uredbe (EZ) br. 2006/2004 i Direktive 2009/22/EZ (Direktiva o alternativnom rješavanju potrošačkih sporova) (SL L 165, 18.6.2013., str. 63.).

2. Investicijska društva osiguravaju da se njihove politike i praksa primitaka od rada primjenjuju na sve relevantne osobe koje, izravno ili neizravno, utječu na investicijske i pomoćne usluge koje pruža investicijsko društvo ili na njegovo korporativno ponašanje, neovisno o vrsti klijenata, u mjeri u kojoj primitak od rada tih osoba i slični poticaji mogu stvoriti sukob interesa zbog kojeg bi ih se potaknulo da djeluju protivno interesima bilo kojeg klijenta društva.

3. Upravljačko tijelo investicijskog društva potvrđuje politiku primitaka od rada nakon savjetovanja s funkcijom praćenja usklađenosti. Više rukovodstvo investicijskog društva nadležno je za svakodnevnu provedbu politike primitaka od rada i praćenje rizika u pogledu usklađenosti povezanih s tom politikom.

4. Primici od rada i slični poticaji ne smiju biti isključivo ili pretežito utemeljeni na kvantitativnim komercijalnim kriterijima te se njima u potpunosti uzimaju u obzir odgovarajući kvalitativni kriteriji koji odražavaju poštovanje primjenjivih propisa, korektno postupanje prema klijentima i kvalitetu usluga koje se njima pružaju.

Ravnoteža između fiksne i promjenjive sastavnice primitaka od rada neprestano se održava tako da struktura primitka od rada nije u korist interesa investicijskog društva ili njegovih relevantnih osoba, a protivna interesima bilo kojeg klijenta.

Članak 28.

Opseg osobnih transakcija

(Članak 16. stavak 2. Direktive 2014/65/EU)

Za potrebe članaka 29. i 37., osobna transakcija jest trgovanje financijskim instrumentom izvršeno od strane ili u ime relevantne osobe, pod uvjetom da je ispunjen barem jedan od sljedećih kriterija:

(a) relevantna osoba djeluje izvan djelokruga aktivnosti koje obavlja u svojem profesionalnom svojstvu;

(b) transakcija je izvršena za račun jedne od sljedećih osoba:

   i. relevantne osobe;

   ii. bilo koje osobe s kojom je ona u rodbinskoj vezi ili s kojom je usko povezana;

   iii. osobe s kojom je relevantna osoba u takvom odnosu da ima ima izravan ili neizravan bitan interes od ishoda transakcije, a koji nije naknada ili provizija za izvršenje transakcije.

Članak 29.

Osobne transakcije

(Članak 16. stavak 2. Direktive 2014/65/EU)

1. Investicijska društva uspostavljaju, provode i održavaju primjerene aranžmane u cilju sprečavanja aktivnosti iz stavaka 2., 3. i 4. u slučaju svih relevantnih osoba koje su uključene u aktivnosti koje bi mogle dovesti do sukoba interesa ili koje, na temelju aktivnosti koju obavljaju u ime društva, imaju pristup povlaštenim informacijama u smislu članka 7. stavka 1. Uredbe (EU) br. 596/2014 ili drugim povjerljivim informacijama koje se odnose na klijente ili transakcije s klijentima ili za klijente.

2. Investicijska društva osiguravaju da relevantne osobe ne sklapaju osobne transakcije koje ispunjavaju barem jedan od sljedećih kriterija:

(a) toj je osobi zabranjeno sklapanje takvih transakcija u smislu Uredbe (EU) br. 596/2014;

(b) transakcija uključuje zlouporabu ili nepropisno objavljivanje povjerljivih informacija;

(c) transakcija je u sukobu ili postoji vjerojatnost da dođe u sukob s obvezom investicijskog društva na temelju Direktive 2014/65/EU.

3. Investicijska društva osiguravaju da relevantne osobe izvan okvira njihova zaposlenja ili ugovora o pružanju usluga ne savjetuju niti preporučuju drugim osobama sklapanje transakcije financijskim instrumentima koja bi, u slučaju osobne transakcije relevantne osobe, bila obuhvaćena stavkom 2. ili člankom 37. stavkom 2. točkama (a) ili (b) ili člankom 67. stavkom 3.

4. Ne dovodeći u pitanje članak 10. stavak 1. Uredbe (EU) br. 596/2014, investicijska društva osiguravaju da relevantne osobe izvan okvira njihova zaposlenja ili ugovora o pružanju usluga ne objavljuju informacije ni mišljenja drugim osobama ako relevantna osoba zna ili bi razumno trebala znati da će zbog objavljivanja ta druga osoba poduzeti ili je vjerojatno da će poduzeti neku od sljedećih mjera:

(a) sklopiti transakciju financijskim instrumentima koja bi, u slučaju osobne transakcije relevantne osobe, bila obuhvaćena stavcima 2. ili 3. ili člankom 37. stavkom 2. točkama (a) ili (b) ili člankom 67. stavkom 3.;

(b) savjetovati ili navoditi drugu osobu da sklopi takvu transakciju.

5. Mehanizmi koje se zahtijevaju na temelju stavka 1. osmišljeni su radi osiguravanja sljedećeg:

(a) svaka relevantna osoba iz stavaka 1., 2., 3. i 4. upoznata je s ograničenjima povezanima s osobnim transakcijama i mjerama koje je uspostavilo investicijsko društvo u vezi s osobnim transakcijama i objavljivanjem u skladu sa stavcima 1., 2. 3. i 4.;

(b) društvo je bez odgode obaviješteno o svakoj osobnoj transakciji koju sklopi relevantna osoba, s pomoću obavijesti o takvoj transakciji ili drugih postupaka koji omogućuju društvu da utvrdi takve transakcije;

(c) vodi se evidencija o osobnim transakcijama o kojima je društvo obaviješteno ili koje je ono utvrdilo, uključujući sva ovlaštenja ili zabrane u vezi s takvom transakcijom.

U slučaju sporazuma o izdvajanju poslovnih procesa, investicijsko društvo osigurava da društvo kojem je aktivnost izdvojena vodi evidenciju o osobnim transakcijama koje je sklopila relevantna osoba i da bez dogode dostavlja te informacije investicijskom društvu na njegov zahtjev.

6. Stavci 1. do 5. ne primjenjuju se na sljedeće osobne transakcije:

(a) osobne transakcije izvršene na temelju usluge upravljanja portfeljem na diskrecijskoj osnovi, u okviru koje ne postoji prethodna komunikacija u vezi s transakcijom između osobe ovlaštene za upravljanje portfeljem i relevantne osobe ili druge osobe za čiji je račun transakcija izvršena;

(b) osobne transakcije sa subjektima za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (UCITS) ili alternativnim investicijskim fondovima, koji podliježu nadzoru u skladu sa zakonodavstvom države članice kojim se za njihovu imovinu zahtijeva istovjetna razina razdiobe rizika, ako relevantna osoba i bilo koja druga osoba za čiji se račun transakcija izvršava nije uključena u upravljanje tim subjektom.

ODJELJAK 2.

Izdvajanje poslovnih procesa

Članak 30.

Opseg nužnih i važnih poslovnih procesa

(Članak 16. stavak 2. i članak 16. stavak 5. prvi podstavak Direktive 2014/65/EU)

1. Za potrebe članka 16. stavka 5. prvog podstavka Direktive 2014/65/EU, poslovni proces smatra se nužnim ili važnim ako bi pogreška ili propust u njegovu obavljanju bitno narušili sposobnost investicijskog društva da neprekidno ispunjava uvjete i obveze iz svojeg odobrenja za rad ili ostale obveze na temelju Direktive 2014/65/EU ili njegovu financijsku stabilnost ili pouzdanost i kontinuitet njegovih investicijskih usluga i aktivnosti.

2. Ne dovodeći u pitanje status bilo kojeg drugog procesa, sljedeći procesi ne smatraju se nužnima ili važnima za potrebe stavka 1.:

(a) pružanje savjetodavnih usluga društvu i drugih usluga koje ne čine dio investicijskog poslovanja društva, uključujući pravno savjetovanje društva, osposobljavanje zaposlenika društva, usluge fakturiranja i osiguranja poslovnih prostora i zaposlenika društva;

(b) kupnja standardiziranih usluga, uključujući usluge informiranja o tržištu i pružanje informacija o cijenama.

Članak 31.

Izdvajanje nužnih ili važnih poslovnih procesa

(Članak 16. stavak 2. i članak 16. stavak 5. prvi podstavak Direktive 2014/65/EU)

1. Investicijska društva koja izdvajaju nužne ili važne poslovne procese ostaju u potpunosti nadležna za ispunjavanje svih svojih obveza u skladu s Direktivom 2014/65/EU te poštuju sljedeće uvjete:

(a) izdvajanje poslovnih procesa ne dovodi do delegiranja nadležnosti višeg rukovodstva;

(b) ne mijenjaju se odnos i obveze investicijskog društva prema svojim klijentima u skladu s uvjetima Direktive 2014/65/EU;

(c) nisu ugroženi uvjeti koje investicijsko društvo mora poštovati kako bi dobilo odobrenje za rad u skladu s člankom 5. Direktive 2014/65/EU te kako bi ga zadržalo;

(d) ne uklanja se niti izmjenjuje nijedan od ostalih uvjeta pod kojima je društvu izdano odobrenje za rad.

2. Investicijska društva prema pružatelju usluga nužnih ili važnih poslovnih procesa postupaju u skladu s načelima pažnje dobrog stručnjaka pri sklapanju ili raskidu bilo kojeg sporazuma za izdvajanje poslovnih procesa ili upravljanju njima te poduzimaju potrebne mjere kako bi se osiguralo da su ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) pružatelj usluga ima sposobnost, mogućnost, dovoljno resursa i odgovarajuću potpornu organizacijsku strukturu izvršavati izdvojene procese i sva odobrenja za rad koja su zakonski propisana za pouzdano i profesionalno izvršavanje izdvojenih procesa;

(b) pružatelj usluga pruža izdvojene usluge učinkovito i u skladu s primjenjivim propisima i regulatornim zahtjevima, a u tu svrhu društvo je utvrdilo metode i postupke za procjenu razine uspješnosti pružatelja usluga i za kontinuiranu provjeru usluga koje on pruža;

(c) pružatelj usluga propisno nadzire izvršavanje izdvojenih procesa i primjereno upravlja rizikom povezanim s izdvajanjem poslovnih procesa;

(d) poduzimaju se primjerene mjere ako postoji vjerojatnost da pružatelj usluga ne može izvršavati procese učinkovito i u skladu s važećim zakonskim i drugim propisima;

(e) investicijsko društvo učinkovito nadzire izdvojene procese odnosno usluge i upravlja rizicima povezanima s izdvajanjem, a u tu svrhu društvo zadržava stručno znanje i resurse potrebne za učinkovit nadzor izdvojenih procesa i upravljanje tim rizicima;

(f) pružatelj usluga obavještava investicijsko društvo o svim okolnostima koje mogu imati bitan utjecaj na njegovu sposobnost izvršavanja izdvojenih procesa učinkovito i u skladu s važećim zakonskim i drugim propisima;

(g) prema potrebi investicijsko društvo ima mogućnost odmah raskinuti sporazum o izdvajanju poslovnih procesa ako je to u interesu njegovih klijenata, bez posljedica za kontinuitet i kvalitetu pružanja usluga klijentima;

(h) pružatelj usluga surađuje s nadležnim tijelima investicijskog društva u vezi s izdvojenim procesima;

(i) investicijsko društvo, njegovi revizori i relevantna nadležna tijela imaju učinkovit pristup podacima koji se odnose na izdvojene procese kao i relevantnim poslovnim prostorima pružatelja usluga kada je to potrebno radi učinkovitog nadzora u skladu s ovim člankom, a nadležna tijela mogu se koristiti tim pravom pristupa;

(j) pružatelj usluga štiti sve povjerljive informacije koje se odnose na investicijsko društvo i njegove klijente;

(k) investicijsko društvo i pružatelj usluga uspostavljaju, provode i održavaju plan postupanja za oporavak od kriznih situacija i redovito provjeravaju sigurnosnu opremu, kada je to potrebno s obzirom na proces, uslugu ili aktivnost koja je izdvojena;

(l) investicijsko društvo jamči održavanje kontinuiteta i kvalitete izdvojenih procesa odnosno usluga i u slučaju raskida ugovora o izdvajanju prijenosom izdvojenih procesa odnosno usluga drugoj trećoj strani odnosno tako da ih društvo samo izvršava.

3. Prava i obveze investicijskih društava i pružatelja usluga jasno su raspodijeljene i utvrđene u pisanom sporazumu. Osobito, investicijsko društvo zadržava svoje pravo na davanje uputa, raskid, obaviještenost, inspekcijski nadzor te pristup knjigama i poslovnom prostoru. Sporazumom se osigurava da je izdvajanje od strane pružatelja usluga moguće samo uz pisanu suglasnost investicijskog društva.

4. Ako su investicijsko društvo i pružatelj usluga članovi iste grupe, investicijsko društvo može, radi usklađivanja s ovim člankom i člankom 32., uzeti u obzir činjenicu u kojoj mjeri društvo kontrolira pružatelja usluga odnosno može utjecati na njegove postupke.

5. Na zahtjev nadležnog tijela investicijsko društvo stavlja na raspolaganje sve informacije koje su nadležnim tijelima potrebne kako bi mogla nadzirati je li obavljanje izdvojenih procesa u skladu sa zahtjevima iz Direktive 2014/65/EU i njezinim provedbenim mjerama.

Članak 32.

Pružatelji usluga koji se nalaze u trećim zemljama

(Članak 16. stavak 2. i članak 16. stavak 5. prvi podstavak Direktive 2014/65/EU)

1. Osim zahtjevâ iz članka 31., ako investicijsko društvo izdvaja procese povezane s investicijskom uslugom upravljanja portfeljem klijenata pružatelju usluga koji se nalazi u trećoj zemlji, investicijsko društvo osigurava da su ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) pružatelj usluga ima odobrenje za rad odnosno registriran je u matičnoj zemlji za pružanje te usluge i učinkovito ga nadzire nadležno tijelo te treće zemlje;

(b) postoji odgovarajući sporazum o suradnji između nadležnog tijela investicijskog društva i nadzornog tijela pružatelja usluga.

2. Sporazumom o suradnji iz stavka 1. točke (b) osigurava se da su nadležna tijela investicijskog društva u mogućnosti činiti barem sljedeće:

(a) na zahtjev dobiti informacije potrebne za obavljanje svojih nadzornih zadaća u skladu s Direktivom 2014/65/EU i Uredbom (EU) br. 600/2014;

(b) dobiti pristup dokumentima relevantnima za obavljanje svojih nadzornih dužnosti koje se održavaju u trećoj zemlji;

(c) u najkraćem roku primiti informacije od nadzornog tijela treće zemlje radi istraživanja očitog kršenja zahtjevâ iz Direktive 2014/65/EU i njezinih provedbenih mjera te Uredbe (EU) br. 600/2014;

(d) surađivati u provedbi u skladu s nacionalnim i međunarodnim pravom koje se primjenjuje na nadzorna tijela treće zemlje i nadležna tijela u Uniji u slučajevima kršenja zahtjevâ iz Direktive 2014/65/EU i njezinih provedbenih mjera te mjerodavnog nacionalnog prava.

3. Nadležna tijela na svojem *web*-mjestu objavljuju popis nadzornih tijela u trećim zemljama s kojima su sklopila sporazum o suradnji iz stavka 1. točke (b).

Nadležna tijela ažuriraju sporazume o suradnji sklopljene prije datuma početka primjene ove Uredbe u roku od šest mjeseci od tog datuma.

ODJELJAK 3.

Sukob interesa

Članak 33.

Sukob interesa koji je potencijalno štetan za klijenta

(Članak 16. stavak 3. i članak 23. Direktive 2014/65/EU)

U svrhu utvrđivanja vrsta sukoba interesa koje nastaju tijekom pružanja investicijskih i pomoćnih usluga ili njihove kombinacije, a čije postojanje može naštetiti interesima klijenta, investicijska društva s pomoću minimalnih kriterija uzimaju u obzir nalazi li se investicijsko društvo ili relevantna osoba ili osoba koja je izravno ili neizravno putem kontrole povezana s društvom u bilo kojoj od sljedećih situacija, bilo kao rezultat pružanja investicijskih ili pomoćnih usluga odnosno provedbe investicijskih aktivnosti ili zbog drugih razloga:

(a) društvo ili ta osoba mogli bi vjerojatno ostvariti financijsku dobit ili izbjeći financijski gubitak na štetu klijenta;

(b) društvo ili ta osoba ima interes od ishoda usluge pružene klijentu ili transakcije izvršene za račun klijenta, koji je različit od interesa klijenta;

(c) društvo ili ta osoba ima financijski ili drugi motiv da interes nekog drugog klijenta ili grupe klijenata stavi ispred interesa klijenta;

(d) društvo ili ta osoba obavljaju istu djelatnost kao i klijent;

(e) društvo ili ta osoba primaju ili će primiti od osobe koja nije klijent dodatni poticaj u vezi s uslugom pruženom klijentu, u obliku novčanih ili nenovčanih koristi ili usluga.

Članak 34.

Politika upravljanja sukobom interesa

(Članak 16. stavak 3. i članak 23. Direktive 2014/65/EU)

1. Investicijska društva uspostavljaju, provode i održavaju učinkovitu politiku upravljanja sukobom interesa, iznesenu u pisanom obliku i primjerenu veličini i organizaciji društva te prirodi, opsegu i složenosti poslovanja.

Ako je društvo član grupe, politikom se vodi računa i o svim okolnostima o kojima društvo ima ili bi trebalo imati saznanja, a koje bi mogle dovesti do sukoba interesa zbog strukture i poslovnih aktivnosti drugih članova grupe.

2. Politika upravljanja sukobom interesa, uspostavljena u skladu sa stavkom 1., ima sljedeći sadržaj:

(a) njome se, upućivanjem na pojedine investicijske usluge i aktivnosti te pomoćne usluge obavljene od strane investicijskog društva ili u ime investicijskog društva, moraju utvrditi okolnosti koje predstavljaju ili koje mogu dovesti do sukoba interesa koji podrazumijeva rizik od nastanka štete za interese jednog ili više klijenata;

(b) njome se moraju utvrditi postupci koje je potrebno poštovati i mjere koje treba donijeti radi sprečavanja takvih sukoba ili upravljanja njima.

3. Postupci i mjere iz stavka 2. točke (b) osmišljeni su tako da se njima osigura da relevantne osobe koje se bave različitim poslovnim aktivnostima koje uključuju sukob interesa vrste koja je navedena u stavku 2. točki (a) obavljaju navedene aktivnosti sa stupnjem neovisnosti koji je primjeren veličini i aktivnostima investicijskog društva i grupe kojoj pripada te riziku od nastanka štete za interese klijenata.

Za potrebe stavka 2. točke (b), postupci koje treba poštovati i mjere koje treba donijeti uključuju barem one stavke sa sljedećeg popisa koje su potrebne da bi društvo osiguralo potreban stupanj neovisnosti:

(a) učinkovite postupke za sprečavanje ili kontrolu razmjene informacija između relevantnih osoba uključenih u aktivnosti koje uključuju rizik sukoba interesa kada bi takva razmjena informacija mogla naštetiti interesima jednog ili više klijenata;

(b) odvojen nadzor nad relevantnim osobama čije glavne funkcije uključuju obavljanje aktivnosti za račun klijenta ili pružanje usluga klijentima čiji bi interesi mogli biti u sukobu ili koje na drugi način predstavljaju različite interese koji mogu biti u sukobu, uključujući i interese društva;

(c) uklanjanje bilo koje izravne povezanosti između primitaka od rada relevantnih osoba koje se uglavnom bave jednom aktivnošću i primitaka od rada ili prihoda koje su ostvarile druge relevantne osobe koje se uglavnom bave drugom aktivnošću u slučaju kada u vezi s tim aktivnostima može nastati sukob interesa;

(d) mjere kojima se bilo koja osoba sprečava ili ograničava da izvrši neprimjeren utjecaj na način na koji relevantna osoba pruža investicijske ili pomoćne usluge ili obavlja aktivnosti;

(e) mjere kojima se sprečava ili kontrolira istodobno ili uzastopno sudjelovanje relevantne osobe u pojedinim investicijskim ili pomoćnim uslugama ili aktivnostima ako bi takvo sudjelovanje moglo naštetiti valjanom upravljanju sukobom interesa.

4. Investicijska društva osiguravaju da je objavljivanje klijentima, na temelju članka 23. stavka 2. Direktive 2014/65/EU, krajnja mjera koja se koristi samo ako učinkovite organizacijske i administrativne mjere koje je investicijsko društvo uspostavilo radi sprečavanja svojih sukoba interesa ili upravljanja njima u skladu s člankom 23. Direktive 2014/65/EU nisu dovoljne kako bi se u razumnoj mjeri osiguralo sprečavanje rizika od nastanka štete za interese klijenata.

U objavi se jasno navodi da organizacijske i administrativne mjere koje je investicijsko društvo uspostavilo radi sprečavanja tog sukoba interesa ili upravljanja njime nisu dovoljne kako bi se u razumnoj mjeri osiguralo sprečavanje rizika od nastanka štete za interese klijenata. Objava uključuje precizan opis sukoba interesa koji se pojavljuju u okviru pružanja investicijskih i/ili pomoćnih usluga, vodeći računa o prirodi klijenta kojemu se objava upućuje. U opisu se objašnjavaju priroda i izvori sukoba interesa te rizici za klijenta koji nastaju kao posljedica sukoba interesa te mjere poduzete kako bi se ti rizici ublažili, dovoljno detaljno kako bi se klijentu omogućilo da donese informiranu odluku u vezi s investicijskom ili pomoćnom uslugom u okviru koje dolazi do sukoba interesa.

5. Investicijska društva procjenjuju i redovito preispituju, najmanje jednom godišnje, politiku upravljanja sukobom interesa uspostavljenu u skladu sa stavcima 1. do 4. i poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi se uklonili eventualni nedostaci. Prekomjerno oslanjanje na objavu sukoba interesa smatra se nedostatkom u politici upravljanja sukobom interesa investicijskog društva.

Članak 35.

Evidencija usluga ili aktivnosti koje dovode do štetnog sukoba interesa

(Članak 16. stavak 6. Direktive 2014/65/EU)

Investicijska društva vode i redovito ažuriraju evidenciju svih vrsta investicijskih odnosno pomoćnih usluga ili investicijskih aktivnosti koje pruža odnosno obavlja društvo ili netko u ime društva, a u kojima se pojavio sukob interesa koji može dovesti do rizika od nastanka štete za interese jednog ili više klijenata ili se, u slučaju usluge ili aktivnosti koja je u tijeku, sukob interesa može pojaviti.

Više rukovodstvo prima redovito, a najmanje jednom godišnje, pisana izvješća o situacijama iz ovog članka.

Članak 36.

Investicijska istraživanja i promidžbeni sadržaji

(Članak 24. stavak 3. Direktive 2014/65/EU)

1. U smislu članka 37. „investicijsko istraživanje” jest istraživanje ili druga vrsta informacije koja sadržava izričitu ili prešutnu preporuku ili prijedlog u vezi s investicijskom strategijom koja se odnosi na jedan ili nekoliko financijskih instrumenata ili izdavatelja financijskih instrumenata, uključujući svako mišljenje u vezi sa sadašnjom ili budućom vrijednosti ili cijenom takvih instrumenata, namijenjeno distribucijskim kanalima ili javnosti, a u vezi s čime se moraju ispuniti sljedeći uvjeti:

(a) istraživanje ili informacije označeni su ili opisani kao investicijsko istraživanje ili sličnim izrazima ili su na drugi način predstavljeni kao objektivno ili neovisno objašnjenje materije sadržane u preporuci;

(b) ako je predmetnu preporuku izradilo investicijsko društvo za klijenta, ona ne predstavlja pružanje usluge investicijskog savjetovanja u smislu Direktive 2014/65/EU.

2. Preporuka vrste koja je obuhvaćena člankom 3. stavkom 1. točkom 35. Uredbe (EU) br. 596/2014 koja ne ispunjava uvjete iz stavka 1. smatra se promidžbenim sadržajem za potrebe Direktive 2014/65/EU, a investicijska društva koje izrađuju ili distribuiraju tu preporuku moraju to jasno navesti.

Nadalje, društva osiguravaju da svaka takva preporuka sadržava jasno istaknutu izjavu (ili u slučaju usmene preporuke, izjavu istog učinka) da nije pripremljena u skladu sa zakonskim zahtjevima čiji je cilj promicanje neovisnosti investicijskog istraživanja te da ne podliježe nikakvoj zabrani trgovanja prije distribucije investicijskog istraživanja.

Članak 37.

Dodatni organizacijski zahtjevi povezani s investicijskim istraživanjima ili promidžbenim sadržajem

(Članak 16. stavak 3. Direktive 2014/65/EU)

1. Investicijska društva koja izrađuju ili pripremaju za izradu investicijska istraživanja koja su namijenjena ili će se vjerojatno naknadno dostaviti klijentima društva ili javnosti, na temelju vlastite odgovornosti ili na temelju odgovornosti člana grupe, osiguravaju provedbu svih mjera iz članka 34. stavka 3. u vezi s financijskim analitičarima koji su uključeni u izradu investicijskih istraživanja i drugim relevantnim osobama čije odgovornosti ili poslovni interesi mogu doći u sukob s interesima osoba kojima se investicijsko istraživanje distribuira.

Obveze iz prvog podstavka primjenjuju se i u vezi s preporukama iz članka 36. stavka 2.

2. Investicijska društva iz stavka 1. prvog podstavka moraju imati uspostavljene mjere čiji je cilj osigurati ispunjavanje sljedećih uvjeta:

(a) financijski analitičari i druge relevantne osobe ne poduzimaju osobne transakcije ili ne trguju, osim kao održavatelji tržišta koji djeluju u dobroj vjeri i u tijeku uobičajenog održavanja tržišta ili prilikom izvršavanja samoinicijativnog naloga klijenata, u ime bilo koje druge osobe, uključujući investicijsko društvo, financijskim instrumentima na koje se odnose investicijska istraživanja ili bilo kojim povezanim financijskim instrumentima, ako imaju saznanja o vjerojatnom izboru trenutka ili sadržaju investicijskog istraživanja koje nije javno dostupno ili nije dostupno klijentima i nije ga moguće jednostavno izvesti iz dostupnih informacija, sve dok primatelji investicijskog istraživanja ne dobiju razumnu mogućnost da djeluju na temelju takvog istraživanja;

(b) u okolnostima koje nisu obuhvaćene točkom (a), financijski analitičari i sve druge relevantne osobe koje sudjeluju u izradi investicijskih istraživanja ne poduzimaju osobne transakcije financijskim instrumentima na koje se odnosi investicijsko istraživanje ili bilo kojim povezanim financijskim instrumentima, suprotno važećim preporukama, osim u iznimnim okolnostima i uz prethodnu suglasnost osoba koje u društvu obnašaju pravnu funkciju ili funkciju praćenja usklađenosti;

(c) financijski analitičari koji sudjeluju u izradi investicijskih istraživanja fizički su razdvojeni od drugih relevantnih osoba čije odgovornosti ili poslovni interesi mogu doći u sukob s interesima osoba kojima se investicijsko istraživanje distribuira ili, kada se to ne smatra primjerenim veličini i organizaciji društva te prirodi, opsegu i složenosti poslovanja, uspostavljaju se i provode primjerene alternativne prepreke pristupu informacijama;

(d) sama investicijska društva, financijski analitičari i druge relevantne osobe koje sudjeluju u izradi investicijskih istraživanja ne prihvaćaju dodatne poticaje od osoba koje imaju bitan interes u predmetu investicijskog istraživanja;

(e) sama investicijska društva, financijski analitičari i druge relevantne osobe koje sudjeluju u izradi investicijskih istraživanja ne obećavaju izdavateljima povoljan ishod istraživanja;

(f) izdavateljima, relevantnim osobama koje nisu financijski analitičari i drugim osobama nije dopušteno da prije distribucije investicijskog istraživanja pregledaju nacrt investicijskog istraživanja, bilo u svrhu provjere točnosti činjeničnih navoda ili u bilo koju drugu svrhu, osim u svrhu provjere usklađenosti s pravnim obvezama društva, ako nacrt sadržava preporuke ili ciljane cijene.

U smislu ovog stavka „povezani financijski instrument" jest financijski instrument na čiju cijenu izravno utječe kretanje cijene drugog financijskog instrumenta koji je predmet investicijskog istraživanja i koji uključuje izvedenicu tog drugog financijskog instrumenta.

3. Investicijska društva koja javnosti ili klijentima distribuiraju investicijsko istraživanje koje je izradila druga osoba izuzimaju se od primjene odredbi stavka 1. ako su ispunjeni sljedeći kriteriji:

(a) osoba koja izrađuje investicijsko istraživanje nije član grupe kojoj pripada investicijsko društvo;

(b) investicijsko društvo ne vrši značajnije izmjene preporuka sadržanih u investicijskom istraživanju;

(c) investicijsko društvo ne predstavlja investicijsko istraživanje kao da ga je ono samo izradilo;

(d) investicijsko društvo potvrđuje da autor istraživanja u vezi s izradom navedenog istraživanja podliježe zahtjevima istovjetnim onima koji su predviđeni ovom Uredbom ili ima uspostavljene politike kojima se uređuju takvi zahtjevi.

Članak 38.

Dodatni opći zahtjevi povezani s uslugama pokroviteljstva ili plasiranjem

(Članak 16. stavak 3. i članci 23. i 24. Direktive 2014/65/EU)

1. Investicijska društva koja pružaju savjetovanje o strategiji korporativnog financiranja, kako je navedeno u Prilogu I. odjeljku B točki 3., i koja pružaju usluge pokroviteljstva ili plasiranja financijskih instrumenata trebaju, prije nego što prihvate ovlasti za upravljanje ponudom, imati uspostavljene mehanizme za obavještavanje klijenta izdavatelja o sljedećem:

(a) različitim mogućnostima financiranja koje su dostupne u društvu i naznaci iznosa transakcijskih naknada povezanih sa svakom mogućnošću;

(b) vremenskom rasporedu i postupku u vezi sa savjetovanjem o korporativnom financiranju u pogledu formiranja cijene ponude;

(c) vremenskom rasporedu i postupku u vezi sa savjetovanjem o korporativnom financiranju u pogledu plasiranja ponude;

(d) detaljima o ciljanim ulagateljima kojima društvo namjerava ponuditi financijske instrumente;

(e) nazivima radnih mjesta i odjelima relevantnih pojedinaca koji su uključeni u pružanje savjeta o korporativnom financiranju u pogledu cijene i raspodjele financijskih instrumenata; i

(f) mehanizmima društva za sprečavanje sukoba interesa ili upravljanje njima do kojih može doći ako društvo plasira relevantne financijske instrumente kod svojih klijenata ulagatelja ili u vlastitu knjigu trgovanja.

2. Investicijska društva moraju imati uspostavljen centralizirani postupak utvrđivanja i bilježenja svih operacija društva povezanih s pokroviteljstvom i plasiranjem, uključujući datum na koji je društvo obaviješteno o potencijalnim operacijama pokroviteljstva i plasiranja. Društva utvrđuju sve potencijalne sukobe interesa koji proizlaze iz drugih aktivnosti investicijskog društva ili grupe i provode primjerene postupke upravljanja. Investicijsko društvo ne započinje operaciju u slučajevima u kojima ne može upravljati sukobom interesa s pomoću provedbe primjerenih postupaka.

3. Investicijska društva koja pružaju usluge izvršenja i istraživanja te koja obavljaju aktivnosti pokroviteljstva i plasiranja osiguravaju da imaju uspostavljene primjerene kontrole za upravljanje potencijalnim sukobom interesa između tih aktivnosti i između njihovih različitih klijenata koji primaju te usluge.

Članak 39.

Dodatni zahtjevi povezani s cijenama ponuda u vezi s izdavanjem financijskih instrumenata

(Članak 16. stavak 3. i članci 23. i 24. Direktive 2014/65/EU)

1. Investicijska društva imaju uspostavljene sustave, kontrole i postupke u cilju utvrđivanja ili sprečavanja sukoba interesa ili upravljanja njima koji su posljedica mogućih preniskih ili previsokih cijena izdavanja ili sudjelovanja relevantnih strana u postupku. Posebice, investicijska društva kao minimalni zahtjev moraju uspostaviti, provesti i održavati unutarnje mehanizme da bi osigurala obje sljedeće stavke:

(a) da se cijenom ponude ne promiču interesi ostalih klijenata ili vlastiti interesi društva na način koji bi mogao biti u sukobu s interesima klijenta izdavatelja; i

(b) sprečavanje situacije ili upravljanje situacijom u kojoj osobe odgovorne za pružanje usluga klijentima ulagateljima društva izravno sudjeluju u odlukama o korporativnom financijskom savjetovanju klijenta izdavatelja u vezi s cijenom.

2. Investicijska društva klijentima pružaju informacije o načinu na koji se određuje preporuka u pogledu cijene ponude i povezanog vremenskog rasporeda. Posebice, investicijsko društvo obavještava klijenta izdavatelja i s njim surađuje u pogledu strategija zaštite ili stabilizacije koje namjerava provesti u vezi s ponudom, uključujući način na koji te strategije mogu utjecati na interese klijenta izdavatelja. Tijekom postupka ponude investicijska društva poduzimaju i sve razumne mjere kako bi klijent izdavatelj bio informiran o kretanjima cijena izdanja.

Članak 40.

Dodatni zahtjevi povezani s plasiranjem

(Članak 16. stavak 3. i članci 23. i 24. Direktive 2014/65/EU)

1. Investicijska društva koja plasiraju financijske instrumente uspostavljaju, provode i održavaju učinkovite mehanizme kako bi spriječila da na preporuke o plasiranju neprimjereno utječu bilo kakvi postojeći ili budući odnosi.

2. Investicijska društva uspostavljaju, provode i održavaju učinkovite unutarnje mehanizme u cilju sprečavanja sukoba interesa ili upravljanja njima do kojih dolazi ako su osobe odgovorne za pružanje usluga klijentima ulagateljima društva izravno uključene u odlučivanje o preporukama koje se daju klijentu izdavatelju u pogledu alokacije.

3. Investicijska društva ne smiju prihvatiti plaćanja ili koristi od trećih strana osim ako su takva plaćanja ili koristi u skladu sa zahtjevima povezanima s dodatnim poticajima iz članka 24. Direktive 2014/65/EU. Posebice, sljedeće se prakse smatraju neusklađenima s tim zahtjevima te se stoga smatraju neprihvatljivima:

(a) alokacija izvršena u cilju poticanja plaćanja nerazmjerno visokih naknada za nepovezane usluge koje pruža investicijsko društvo (*laddering*), kao što su nerazmjerno visoke naknade ili provizije koje plaća klijent ulagatelj, ili nerazmjerno visok volumen poslovanja uz normalnu razinu provizije koju pruža klijent ulagatelj kao naknadu za primljenu alokaciju izdanja;

(b) alokacija dodijeljena osobi na višoj izvršnoj ili korporativnoj funkciji postojećeg ili potencijalnog klijenta izdavatelja, u zamjenu za buduću ili prethodnu dodjelu poslova financiranja pravnih subjekata (*spinning*);

(c) alokacija koja izričito ili implicitno ovisi o primitku budućih naloga ili kupnji bilo koje druge usluge investicijskog društva od strane klijenta ulagatelja ili bilo kojeg subjekta u kojem je ulagatelj osoba na rukovoditeljskoj funkciji.

4. Investicijska društva uspostavljaju, provode i održavaju politiku alokacije kojom je utvrđen postupak izrade preporuka u pogledu alokacija. Politika alokacije dostavlja se klijentu izdavatelju prije pristanka na pružanje usluga plasiranja. Politikom se utvrđuju relevantne informacije koje su u toj fazi na raspolaganju, a koje se odnose na predloženu metodologiju alokacije za izdanje.

5. Investicijska društva uključuju klijenta izdavatelja u rasprave o postupku plasiranja kako bi društvo moglo razumjeti i uzeti u obzir interese i ciljeve klijenta. Investicijsko društvo mora dobiti suglasnost klijenta izdavatelja za svoju predloženu alokaciju prema vrsti klijenta za predmetnu transakciju u skladu s politikom alokacije.

Članak 41.

Dodatni zahtjevi povezani sa savjetovanjem, distribucijom i plasmanom vlastitih proizvoda

(Članak 16. stavak 3. i članci 23. i 24. Direktive 2014/65/EU)

1. Investicijska društva moraju imati uspostavljene sustave, kontrole i postupke za utvrđivanje i upravljanje sukobima interesa do kojih dolazi pri pružanju investicijske usluge klijentu ulagatelju za sudjelovanje u novom izdanju ako investicijsko društvo prima provizije, naknade ili bilo koje novčane ili nenovčane koristi u vezi s organizacijom izdavanja. Sve provizije, naknade ili novčane ili nenovčane koristi moraju biti u skladu sa zahtjevima iz članka 24. stavaka 7., 8. i 9. Direktive 2014/65/EU i moraju biti dokumentirane u politikama investicijskog društva koje se odnose na sukob interesa te odražene u mehanizmima društva za dodatne poticaje.

2. Investicijska društva koja se bave plasiranjem financijskih instrumenata koje ona izdaju ili ih izdaju subjekti iz iste grupe svojim klijentima, uključujući postojeće klijente deponente u slučaju kreditnih institucija ili investicijske fondove kojima upravljaju subjekti iz njihove grupe, moraju uspostaviti, provoditi i održavati jasne i učinkovite mehanizme za utvrđivanje, sprečavanje i upravljanje potencijalnim sukobima interesa koji nastaju u vezi s tom vrstom aktivnosti. Takvi mehanizmi uključuju razmatranje mogućnosti suzdržavanja od sudjelovanja u aktivnosti ako se sukobom interesa ne može na odgovarajući način upravljati kako bi se spriječili štetni učinci na klijente.

3. Ako je potrebno objaviti sukob interesa, investicijska društva moraju ispuniti zahtjeve iz članka 34. stavka 4., uključiti objašnjenje prirode i izvora sukoba interesa svojstvenog toj vrsti aktivnosti te dostaviti detalje o specifičnim rizicima povezanima s takvim praksama kako bi klijenti mogli donijeti informiranu odluku o ulaganju.

4. Investicijska društva koja svojim klijentima nude financijske instrumente koje izdaju sama ili koje izdaju drugi subjekti iz grupe i koji su uključeni u izračun bonitetnih zahtjeva iz Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ([1]), Direktive 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća ([2]) ili Direktive 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća ([3]) tim klijentima pružaju dodatne informacije kojima se objašnjava razlika između financijskog instrumenta i bankovnih depozita u pogledu prinosa, rizika, likvidnosti i bilo kakve zaštite koja se pruža u skladu s Direktivom 2014/49/EU Europskog parlamenta i Vijeća ([4]).

Članak 42.

Dodatni zahtjevi u vezi s pozajmljivanjem ili kreditiranjem u kontekstu pokroviteljstva ili plasiranja

(Članak 16. stavak 3. i članci 23. i 24. Direktive 2014/65/EU)

1. Ako se prethodna pozajmica ili kredit koje je klijentu izdavatelju odobrilo investicijsko društvo ili subjekt iz iste grupe može vratiti sredstvima od izdavanja, investicijsko društvo mora imati uspostavljene mehanizme za utvrđivanje, sprečavanje ili upravljanje sukobom interesa koji iz toga mogu proizaći.

2. Ako se mehanizmi za upravljanje sukobom interesa pokažu nedostatnima za osiguravanje sprečavanja rizika od nastanka štete za klijenta izdavatelja, investicijska društva klijentu izdavatelju objavljuju specifične sukobe interesa koji su nastali u vezi s njihovim aktivnostima ili aktivnostima subjekata grupe u svojstvu davatelja kredita i njihovim aktivnostima povezanima s ponudom vrijednosnih papira.

([1]) Uredba (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 176, 27.6.2013., str. 1.).

([2]) Direktiva 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju izvan snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ (SL L 176, 27.6.2013., str. 338.).

([3]) Direktiva 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava te o izmjeni Direktive Vijeća 82/891/EEZ i direktiva 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU te uredbi (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 173, 12.6.2014., str. 190.).

([4]) Direktiva 2014/49/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o sustavima osiguranja depozita (SL L 173, 12.6.2014., str. 149.).

3. Politikom investicijskih društava u području upravljanja sukobom interesa zahtijeva se razmjena informacija o financijskoj situaciji izdavatelja sa subjektima iz grupe koji djeluju kao davatelji kredita, pod uvjetom da se time ne krše prepreke pristupu informacijama koje je društvo uspostavilo u cilju zaštite interesa klijenta.

Članak 43.

Vođenje evidencije u vezi s uslugama pokroviteljstva ili plasiranjem

(Članak 16. stavak 3. i članci 23. i 24. Direktive 2014/65/EU)

Investicijska društva vode evidenciju o sadržaju i vremenskom rasporedu uputa koje prime od klijenata. Evidencija odluka o alokaciji vodi se za svaku operaciju kako bi se osigurao potpun revizijski trag između kretanja registriranih na računima klijenata i uputa koje je primilo investicijsko društvo. Posebice, konačna alokacija dodijeljena svakom klijentu ulagatelju jasno se opravdava i evidentira. Nadležnim tijelima se na zahtjev stavlja na raspolaganje potpuni revizijski trag bitnih mjera u postupcima pokroviteljstva i plasiranja.

POGLAVLJE III.

UVJETI POSLOVANJA INVESTICIJSKIH DRUŠTAVA

ODJELJAK 1.

Informacije postojećim i potencijalnim klijentima

Članak 44.

Zahtjevi u pogledu informacija koje su korektne, jasne i takve da ne dovode u zabludu

(Članak 24. stavak 3. Direktive 2014/65/EU)

1. Investicijska društva osiguravaju da sve informacije, uključujući promidžbene sadržaje, koje upućuju postojećim ili potencijalnim malim ili profesionalnim ulagateljima, ili koje distribuiraju na način da je izvjesno da će ih primiti postojeći ili potencijalni mali ili profesionalni ulagatelji, ispunjavaju uvjete iz stavaka 2. do 8.

2. Investicijska društva osiguravaju da informacije iz stavka 1. ispunjavaju sljedeće uvjete:

(a) informacije uključuju naziv investicijskog društva,

(b) informacije su točne i u njima se uvijek korektno i istaknuto navode svi relevantni rizici pri upućivanju na potencijalne koristi investicijske usluge ili financijskog instrumenta,

(c) veličina slova pri navođenju relevantnih rizika u informacijama mora biti barem jednaka veličini slova koja se pretežno upotrebljava za pružene informacije, a izgledom stranice osigurava se da je takvo navođenje istaknuto,

(d) informacije moraju biti dostatne i prikazane tako da će ih vjerojatno razumjeti prosječan član grupe kojemu su one upućene ili koji će ih vjerojatno primiti,

(e) informacije ne smiju sakrivati, umanjivati niti prikrivati važne stavke, izjave ili upozorenja,

(f) informacije su dosljedno predstavljene na istom jeziku u svim oblicima informacija i marketinških materijala koji se dostavljaju svakom klijentu, osim ako klijent pristane na to da informacije prima na više od jednog jezika,

(g) informacije su ažurirane i relevantne za korištena sredstva komunikacije.

3. Kada se u informacijama uspoređuju investicijske ili pomoćne usluge, financijski instrumenti ili osobe koje pružaju investicijske ili pomoćne usluge, investicijska društva osiguravaju da su ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) usporedba je smislena i prikazana na nepristran i uravnotežen način;

(b) navedeni su izvori informacija koje su korištene za usporedbu;

(c) uključene su ključne činjenice i pretpostavke koje su korištene za usporedbu.

4. Kada informacije sadržavaju naznaku povijesnih prinosa nekog financijskog instrumenta, financijskog indeksa ili investicijske usluge, investicijska društva osiguravaju da su ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) ta naznaka nije najistaknutije obilježje komunikacije;

(b) informacije moraju sadržavati prikladne informacije o prinosima koji se odnose na prethodnih pet godina ili cijelo razdoblje tijekom kojeg je financijski instrument bio ponuđen, financijski indeks uspostavljen ili investicijska usluga pružana, ako je to razdoblje kraće od pet godina, ili na neko duže razdoblje prema odluci društva, ali u svakom slučaju informacije o prinosima temelje se na cjelokupnom razdoblju od 12 mjeseci;

(c) referentno razdoblje i izvor informacija jasno su navedeni;

(d) informacije sadržavaju istaknuto upozorenje da se podaci odnose na prošlost i da povijesni prinos nije pouzdan pokazatelj budućih rezultata;

(e) kada se naznaka oslanja na podatke izražene u valuti različitoj od valute države članice u kojoj prebiva postojeći ili potencijalni mali ulagatelj, valuta je jasno navedena, zajedno s upozorenjem da se prinos može povećati ili smanjiti kao posljedica promjene tečaja;

(f) kada se naznaka temelji na bruto prinosu, objavljuje se utjecaj provizija, naknada i ostalih troškova.

5. Ako informacije sadržavaju ili se odnose na simulirani povijesni prinos, investicijska društva osiguravaju da se informacije odnose na financijski instrument ili financijski indeks te da su ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) simulirani povijesni prinos temelji se na stvarnom povijesnom prinosu jednog ili više financijskih instrumenata ili financijskih indeksa koji su isti ili su u osnovi isti kao dotični financijski instrument ili su odnosna imovina predmetnog financijskog instrumenta;

(b) u odnosu na stvarni povijesni prinos iz točke (a), ispunjeni su uvjeti iz stavka 4. točaka od (a) do (c) te (e) i (f);

(c) informacije sadržavaju istaknuto upozorenje da se podaci odnose na simulirani povijesni prinos i da povijesni prinos nije pouzdan pokazatelj budućih rezultata.

6. Kada informacije sadržavaju informacije o budućim prinosima, investicijska društva osiguravaju da su ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) informacije se ne temelje na simuliranom povijesnom prinosu niti upućuju na njega;

(b) informacije se temelje na opravdanim pretpostavkama potkrijepljenim objektivnim podacima;

(c) kada se informacije temelje na bruto prinosu, objavljuje se utjecaj provizija, naknada i ostalih troškova;

(d) informacije se temelje na scenarijima o prinosima u različitim tržišnim uvjetima (negativni i pozitivni scenariji) i odražavaju prirodu i rizike specifičnih vrsta instrumenata uključenih u analizu;

(e) informacije sadržavaju istaknuto upozorenje da takva predviđanja nisu pouzdan pokazatelj budućih rezultata.

7. Kada se informacije odnose na neki poseban porezni tretman, moraju istaknuto navoditi da porezni tretman ovisi o pojedinačnim okolnostima svakog klijenta i da može podlijegati promjenama u budućnosti.

8. Informacije ne smiju koristiti naziv niti jednog nadležnog tijela na način koji bi ukazivao ili sugerirao da ono podržava ili odobrava proizvode ili usluge investicijskog društva.

Članak 45.

Informacije u vezi s kategorizacijom klijenata

(Članak 24. stavak 4. Direktive 2014/65/EU)

1. Investicijska društva obavještavaju nove i postojeće klijente da je investicijsko društvo, prema uvjetima Direktive 2014/65/EU, izvršilo ponovnu kategorizaciju klijenata na male ulagatelje, profesionalne ulagatelje ili kvalificirane nalogodavatelje u skladu s tom Direktivom.

2. Investicijska društva obavještavaju klijente na trajnom mediju o svakom pravu klijenta da zatraži drukčiju kategorizaciju i o svim ograničenjima u vezi s razinom zaštite klijenta koje bi drukčija kategorizacija podrazumijevala.

3. Investicijska društva mogu, na vlastitu inicijativu ili na zahtjev dotičnog klijenta, postupati s klijentom na jedan od sljedećih načina:

(a) kao s profesionalnim ili malim ulagateljem ako bi se taj klijent mogao inače klasificirati kao kvalificirani nalogodavatelj na temelju članka 30. stavka 2. Direktive 2014/65/EU;

(b) kao s malim ulagateljem ako se taj klijent smatra profesionalnim ulagateljem na temelju odjeljka I. Priloga II. Direktivi 2014/65/EU.

Članak 46.

Opći zahtjevi u vezi s informiranjem klijenata

(Članak 24. stavak 4. Direktive 2014/65/EU)

1. Investicijska društva pravovremeno dostavljaju klijentu ili potencijalnom klijentu, prije nego što se takav klijent obveže bilo kakvim sporazumom o pružanju investicijskih ili pomoćnih usluga ili prije pružanja takvih usluga, štogod prije nastupi, sljedeće informacije:

(a) uvjete bilo kojeg takvog sporazuma;

(b) informacije koje se zahtijevaju prema članku 47. i odnose se na taj sporazum ili na te investicijske ili pomoćne usluge.

2. Investicijska društva, pravovremeno prije pružanja investicijskih ili pomoćnih usluga klijentima ili potencijalnim klijentima, dostavljaju informacije koje se zahtijevaju na temelju članaka 47. do 50.

3. Informacije iz stavaka 1. i 2. moraju se dostaviti na trajnom mediju ili putem *web*-mjesta (kada to ne predstavlja trajni medij), pod uvjetom da su ispunjeni uvjeti navedeni u članku 3. stavku 2.

4. Investicijska društva pravovremeno obavještavaju klijenta o bilo kojoj bitnoj promjeni informacija dostavljenih na temelju članaka 47. do 50., koje su relevantne za uslugu koju društvo pruža tom klijentu. Ova se obavijest daje na trajnom mediju ako su informacije na koje se ona odnosi dostavljene na trajnom mediju.

5. Investicijska društva osiguravaju da su informacije sadržane u promidžbenim sadržajima dosljedne sa svim informacijama koje društvo dostavlja klijentima tijekom pružanja investicijskih i pomoćnih usluga.

6. Promidžbeni sadržaj koji sadržava ponudu ili poziv sljedeće prirode i navodi način odgovora ili uključuje obrazac na kojem se može dati odgovor uključuje sljedeće informacije iz članaka 47. do 50. koje su relevantne za navedenu ponudu ili poziv:

(a) ponudu za sklapanje sporazuma u vezi s financijskim instrumentom ili investicijskom ili pomoćnom uslugom s bilo kojom osobom koja odgovori na promidžbeni sadržaj;

(b) poziv bilo kojoj osobi koja odgovara na promidžbeni sadržaj da dâ ponudu za sklapanje sporazuma u vezi s financijskim instrumentom ili investicijskom ili pomoćnom uslugom.

Međutim, prvi podstavak ne primjenjuje se ako se za odgovor na ponudu ili poziv iz promidžbenog sadržaja potencijalni klijent mora uputiti na neki drugi dokument ili dokumente koji sami ili u kombinaciji sadržavaju te informacije.

Članak 47.

Informacije o investicijskom društvu i njegovim uslugama za klijente i potencijalne klijente

(Članak 24. stavak 4. Direktive 2014/65/EU)

1. Investicijska društva prema potrebi dostavljaju klijentima ili potencijalnim klijentima sljedeće opće informacije:

(a) naziv i adresu investicijskog društva te druge podatke za kontakt potrebne kako bi se klijentima omogućilo da učinkovito komuniciraju s društvom;

(b) jezike na kojima klijent može komunicirati s investicijskim društvom te primati dokumente i ostale informacije od društva;

(c) načine komunikacije koji će se koristiti između investicijskog društva i klijenta, uključujući, prema potrebi, one za izdavanje i zaprimanje naloga;

(d) izjavu o činjenici da investicijsko društvo ima odobrenje za rad te naziv i adresu za kontakt nadležnog tijela koje je izdalo odobrenje za rad;

(e) kada investicijsko društvo djeluje preko vezanog zastupnika, izjavu o toj činjenici u kojoj je navedena država članica u kojoj je taj agent registriran;

(f) prirodu, učestalost i vremenski raspored dostave izvještaja o provođenju usluge koju investicijsko društvo treba pružiti klijentu u skladu s člankom 25. stavkom 6. Direktive 2014/65/EU;

(g) kada investicijsko društvo drži financijske instrumente ili novčana sredstva klijenta, sažeti opis mjera koje investicijsko društvo poduzima kako bi osiguralo njihovu zaštitu, uključujući sažete podatke o bilo kakvim relevantnim sustavima za zaštitu ulagatelja ili osiguranja depozita koji se primjenjuju na društvo zbog njegovih aktivnosti u državi članici;

(h) opis politike upravljanja sukobom interesa koju društvo održava u skladu s člankom 34., a koji se može dostaviti u sažetom obliku;

(i) na zahtjev klijenta, daljnje pojedinosti o navedenoj politici upravljanja sukobom interesa na trajnom mediju ili putem *web*-mjesta (ako to ne predstavlja trajni medij), pod uvjetom da su ispunjeni uvjeti iz članka 3. stavka 2.

Informacije navedene u točkama (a) do (i) dostavljaju se pravovremeno prije pružanja investicijskih ili pomoćnih usluga klijentima ili potencijalnim klijentima.

2. Pri pružanju usluga upravljanja portfeljem, investicijska društva uspostavljaju odgovarajući način procjene i usporedbe kao što je značajna referentna vrijednost, koja se temelji na investicijskim ciljevima klijenta i vrstama financijskih instrumenata uključenima u portfelj klijenta, kako bi se klijentu kojem se usluga pruža omogućilo da procijeni uspješnost poslovanja društva.

3. Kada investicijska društva nude klijentu ili potencijalnom klijentu pružanje usluge upravljanja portfeljem, ona ulagatelju, pored informacija koje se traže u skladu sa stavkom 1., prema potrebi dostavljaju sljedeće informacije:

(a) informacije o načinu i učestalosti vrednovanja financijskih instrumenata u portfelju klijenta;

(b) pojedinosti o svakom prijenosu upravljanja na diskrecijskoj osnovi svim financijskim instrumentima ili novčanim sredstvima iz portfelja klijenta ili dijelom njih;

(c) specifikaciju svake referentne vrijednosti prema kojoj će se uspoređivati uspješnost portfelja klijenta;

(d) vrste financijskih instrumenata koje se mogu uključiti u portfelj klijenta i vrste transakcija koje se mogu izvršiti s takvim instrumentima, uključujući moguća ograničenja;

(e) ciljeve upravljanja, razinu rizika koja se odražava na diskrecijsko pravo rukovoditelja i eventualna posebna ograničenja u vezi s tim diskrecijskim pravom.

Informacije navedene u točkama (a) do (e) dostavljaju se pravovremeno prije pružanja investicijskih ili pomoćnih usluga klijentima ili potencijalnim klijentima.

Članak 48.

Informacije o financijskim instrumentima

(članak 24. stavak 4. Direktive 2014/65/EU)

1. Investicijska društva klijentima ili potencijalnim klijentima dostavljaju pravovremeno prije pružanja investicijskih ili pomoćnih usluga klijentima ili potencijalnim klijentima općeniti opis prirode financijskih instrumenata i njihovih rizika uzimajući u obzir, posebno, kategorizaciju klijenta kao malog ulagatelja, profesionalnog ulagatelja ili kvalificiranog nalogodavatelja. Taj opis objašnjava prirodu specifične vrste predmetnog instrumenta, funkcioniranje i uspješnost financijskog instrumenta u različitim tržišnim uvjetima, uključujući i pozitivne i negativne uvjete, kao i rizike koji su posebni za tu specifičnu vrstu instrumenta, s dovoljno pojedinosti kako bi se klijentu omogućilo da donese informirane odluke o ulaganju.

2. Opis rizika iz stavka 1. uključuje, kada je to relevantno za specifičnu vrstu predmetnog instrumenta, status i razinu znanja klijenta, sljedeće elemente:

(a) rizike povezane s tom vrstom financijskog instrumenta, uključujući pojašnjenje financijske poluge i njezinih učinaka i rizik od gubitka cjelokupnog ulaganja uključujući rizike povezane s insolventnosti izdavatelja ili povezanim događajima, primjerice *bail-inom*;

(b) volatilnost cijene takvih instrumenata i moguća ograničenja na postojećem tržištu za takve instrumente;

(c) informacije o preprekama ili ograničenjima primjenjivima na povlačenje ulaganja, primjerice za nelikvidne financijske instrumente ili financijske instrumente s fiksnim investicijskim razdobljem, uključujući prikaz mogućih izlaznih metoda i posljedica izlaza, mogućih ograničenja i procijenjenog vremenskog okvira za prodaju financijskog instrumenta prije povrata početnih troškova transakcije tom vrstom financijskih instrumenata;

(d) činjenicu da bi ulagatelj mogao preuzeti, kao rezultat transakcija takvim instrumentima, financijske obveze i druge dodatne obveze, uključujući potencijalne obveze, pored troška stjecanja instrumenata;

(e) sve maržne zahtjeve ili slične obveze koje se primjenjuju na instrumente navedene vrste.

3. Kada investicijsko društvo dostavi malom ulagatelju ili potencijalnom malom ulagatelju informacije o financijskom instrumentu koji je predmet javne ponude koja je u tijeku te je objavljen prospekt u vezi s takvom ponudom u skladu s Direktivom 2003/71/EZ, to društvo pravovremeno prije pružanja investicijskih ili pomoćnih usluga klijentima ili potencijalnim klijentima obavješćuje postojećeg ili potencijalnog klijenta o tome gdje je takav prospekt dostupan javnosti.

4. Kada se financijski instrument sastoji od dva ili više različitih financijskih instrumenata ili usluga, investicijsko društvo osigurava odgovarajući opis pravne prirode financijskog instrumenta, sastavnica tog instrumenta i načina na koji uzajamno djelovanje sastavnica utječe na rizike ulaganja.

5. U slučaju financijskih instrumenata koji uključuju jamstvo ili kapitalnu zaštitu, investicijsko društvo dostavlja klijentu ili potencijalnom klijentu informacije o području primjene i vrsti takvog jamstva ili kapitalne zaštite. Kada jamstvo pruža treća osoba, informacije o jamstvu moraju obuhvaćati dovoljno pojedinosti o jamcu i jamstvu kako bi se omogućilo klijentu ili potencijalnom klijentu da izvrši objektivnu procjenu jamstva.

Članak 49.

Informacije u vezi sa zaštitom financijskih instrumenata ili novčanih sredstava klijenta

(Članak 24. stavak 4. Direktive 2014/65/EU)

1. Investicijska društva koja drže financijske instrumente ili novčana sredstva koji pripadaju klijentima moraju tim klijentima ili potencijalnim klijentima dostaviti informacije iz stavaka 2. do 7., ovisno o slučaju.

2. Investicijsko društvo obavješćuje klijenta ili potencijalnog klijenta o mogućnosti da financijske instrumente ili novčana sredstva tog klijenta drži treća osoba u ime investicijskog društva te o odgovornosti investicijskog društva na temelju mjerodavnog nacionalnog zakonodavstva za sva djelovanja ili propuste treće osobe, kao i o posljedicama za klijenta u slučaju nesolventnosti treće osobe.

3. Kada treća osoba može financijske instrumente klijenta ili potencijalnog klijenta držati na zbirnom računu u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, investicijsko društvo obavješćuje klijenta o toj činjenici i ističe upozorenje o rizicima koji iz toga proizlaze.

4. Kada, na temelju nacionalnog zakonodavstva, financijske instrumente klijenta koje drži treća osoba nije moguće razlikovati od vlastitih financijskih instrumenata navedene treće osobe ili investicijskog društva, investicijsko društvo o tome obavješćuje klijenta ili potencijalnog klijenta i ističe upozorenje o rizicima koji iz toga proizlaze.

5. Kada su računi koji sadržavaju financijske instrumente ili novčana sredstva koja pripadaju klijentu ili potencijalnom klijentu podložni zakonodavstvu države koja nije država članica ili će im biti podložni, investicijsko društvo o tome obavješćuje navedenog klijenta ili potencijalnog klijenta te naznačuje da se prava klijenta ili potencijalnog klijenta u vezi s navedenim financijskim instrumentima ili novčanim sredstvima mogu sukladno tome razlikovati.

6. Investicijsko društvo obavješćuje klijenta o postojanju i uvjetima eventualnog prava unovčivosti financijskog instrumenta ili založnog prava koje društvo ima ili bi moglo imati nad financijskim instrumentima ili novčanim sredstvima klijenta te o bilo kakvom pravu prijeboja koje ima u vezi s navedenim instrumentima ili novčanim sredstvima. Prema potrebi, također obavješćuje klijenta o činjenici da depozitar može imati pravo unovčivosti financijskog instrumenta ili založno pravo nad navedenim instrumentima ili novčanim sredstvima ili pravo prijeboja u vezi s istima.

7. Prije zaključivanja transakcija financiranja vrijednosnih papira u vezi s financijskim instrumentima koje investicijsko društvo drži za račun klijenta ili prije nego se na drugi način koriste takvi financijski instrumenti za vlastiti račun ili za račun nekog drugog klijenta, investicijsko društvo mora pravodobno prije korištenja navedenih instrumenata dostaviti klijentu na trajnom mediju jasne, potpune i točne podatke o obvezama i odgovornostima investicijskog društva u pogledu korištenja navedenih financijskih instrumenata, uključujući i uvjete za njihov povrat te o rizicima koje oni uključuju.

Članak 50.

Informacije o troškovima i povezanim naknadama

(Članak 24. stavak 4. Direktive 2014/65/EU)

1. U svrhu pružanja informacija klijentima o svim troškovima i naknadama u skladu s člankom 24. stavkom 4. Direktive 2014/65/EU, investicijska društva ispunjavaju detaljne zahtjeve iz stavaka 2. do 10.

Ne dovodeći u pitanje obveze iz članka 24. stavka 4. Direktive 2014/65/EU, investicijska društva koja pružaju investicijske usluge profesionalnim klijentima imaju pravo s tim klijentima dogovoriti ograničenu primjenu detaljnih zahtjeva iz ovog članka. Investicijskim društvima nije dopušteno dogovaranje takvih ograničenja ako pružaju usluge investicijskog savjetovanja ili upravljanja portfeljem ili ako je, bez obzira na pruženu investicijsku uslugu, u predmetni financijski instrumenti ugrađena izvedenica.

Ne dovodeći u pitanje obveze iz članka 24. stavka 4. Direktive 2014/65/EU, investicijska društva koja pružaju investicijske usluge kvalificiranim nalogodavateljima imaju pravo dogovoriti ograničenu primjenu detaljnih zahtjeva iz ovog članka, osim ako je, bez obzira na pruženu investicijsku uslugu, u predmetni financijski instrumenti ugrađena izvedenica i kvalificirani nalogodavatelj namjerava ga ponuditi svojim klijentima.

2. Za *ex ante* i *ex post* objavu informacija o troškovima i naknadama klijentima, investicijska društva moraju zbrojiti sljedeće:

(a) sve troškove i povezane naknade koje investicijsko društvo ili druge strane, ako je klijent upućen takvim drugim stranama, zaračunavaju za investicijsku uslugu ili investicijske usluge i/ili pomoćne usluge koje pružaju klijentu; i

(b) sve troškove i povezane naknade koji su povezani s proizvodnjom financijskih instrumenata i njihovim upravljanjem.

Troškovi iz točaka (a) i (b) navedeni su u Prilogu II. ovoj Uredbi. Za potrebe točke (a), plaćanja od trećih osoba koje investicijsko društvo primi u vezi s investicijskom uslugom pruženom klijentu specificiraju se po stavkama odvojeno, a agregirani troškovi i naknade ukupno se zbrajaju te su izraženi i kao novčani iznos i kao postotak.

3. Kada je bilo koji dio ukupnih troškova i naknada potrebno platiti ili kad on predstavlja iznos u stranoj valuti, investicijska društva dostavljaju naznaku takve valute kao i važeće tečajeve za konverziju i troškove. Investicijska društva obavješćuju i o načinima plaćanja ili drugim načinima ispunjavanja obveza.

4. U vezi s objavom troškova i naknada proizvoda koji nisu uključeni u dokument s ključnim informacijama za ulagatelje o UCITS-u, investicijska društva te troškove izračunavaju i objavljuju primjerice povezivanjem s upravljačkim društvima UCITS-a kako bi dobila relevantne informacije.

5. Obveza pravovremenog pružanja potpune *ex ante* objave informacija o agregiranim troškovima i naknadama povezanima s financijskim instrumentom i pruženom investicijskom ili pomoćnom uslugom primjenjuje se na investicijska društva u sljedećim situacijama:

(a) ako investicijsko društvo klijentima preporučuje ili prodaje financijske instrumente; ili

(b) ako se od investicijskog društva koje pruža bilo koju investicijsku uslugu zahtijeva da klijentima dostavi dokument s ključnim informacijama za ulagatelje o UCITS-u ili dokument s ključnim informacijama za upakirane investicijske proizvode za male ulagatelje i investicijske osiguranjne proizvode (PRIIP-ovi) u vezi s relevantnim financijskim instrumentima, u skladu s relevantnim zakonodavstvom Unije.

6. Investicijska društva koja klijentu ne preporučuju i ne prodaju financijski instrument ili koja nisu obvezna klijentu dostaviti dokument s ključnim informacijama ili dokument s ključnim informacijama za ulagatelje u skladu s relevantnim zakonodavstvom Unije svoje klijente obavješćuju o svim troškovima i naknadama koji se odnose na pruženu investicijsku i/ili pomoćnu uslugu.

7. Ako klijentu investicijske ili pomoćne usluge pruža više od jednog investicijskog društva, svako investicijsko društvo dostavlja informacije o troškovima investicijskih ili pomoćnih usluga koje pruža. Investicijsko društvo koje svojim klijentima preporučuje ili prodaje usluge koje pruža drugo društvo, mora troškove i naknade svojih usluga zbrojiti s troškovima i naknadama usluga koje pruža drugo društvo. Investicijsko društvo uzima u obzir troškove i naknade povezane s pružanjem drugih investicijskih ili pomoćnih usluga drugih društava ako je klijenta uputilo tim drugim društvima.

8. Investicijska društva pri izračunu troškova i naknada na *ex ante* osnovi upotrebljavaju stvarno nastale troškove kao zamjenu za očekivane troškove i naknade. Ako stvarni troškovi nisu dostupni, investicijsko društvo izrađuje razumnu procjenu tih troškova. Investicijska društva preispituju *ex ante* pretpostavke na temelju *ex post* iskustva te ih prema potrebi prilagođavaju.

9. Investicijska društva dostavljaju godišnje *ex post* informacije o svim troškovima i naknadama povezanima s financijskim instrumentima i s investicijskim i pomoćnim uslugama ako su preporučila ili prodavala financijske instrumente ili ako su klijentu dostavila dokument s ključnim informacijama ili dokument s ključnim informacijama za ulagatelje u vezi s financijskim instrumentima i ako imaju ili su imala kontinuirani odnos s klijentom tijekom godine. Takve informacije temelje se na nastalim troškovima i dostavljaju se na personaliziranoj osnovi.

Investicijska društva mogu odlučiti dostaviti takve agregirane informacije o troškovima i naknadama investicijskih usluga i financijskih instrumenata zajedno s postojećim redovnim izvješćima upućenima klijentu.

10. Pri pružanju investicijskih usluga investicijska društva svojim klijentima dostavljaju prikaz kumulativnog učinka troškova na povrat. Takav se prikaz dostavlja i na *ex ante* i na *ex post* osnovi. Investicijska društva osiguravaju da prikaz ispunjava sljedeće zahtjeve:

(a) iz prikaza je vidljiv učinak ukupnih troškova i naknada na povrat ulaganja;

(b) prikaz pokazuje sva očekivana povećanja ili fluktuacije troškova; i

(c) prikazu je priložen opis prikaza.

Članak 51.

Informacije koje se dostavljaju u skladu s Direktivom 2009/65/EZ i Uredbom (EU) br. 1286/2014

(Članak 24. stavak 4. Direktive 2014/65/EU)

Investicijska društva koja distribuiraju udjele u subjektima za zajednička ulaganja ili upakirane investicijske proizvode za male ulagatelje i investicijske osiguranjne proizvode (PRIIP-ovi) dodatno obavještavaju svoje klijente o svim drugim troškovima i povezanim naknadama koji se odnose na proizvod, a koji možda nisu bili uključeni u dokument s ključnim informacijama o UCITS-u ili dokument s ključnim informacijama za PRIIP-ove te o troškovima i naknadama povezanim s njihovim pružanjem investicijskih usluga u vezi s tim financijskim instrumentom.

ODJELJAK 2.

Investicijsko savjetovanje

Članak 52.

Informacije o investicijskom savjetovanju

(Članak 24. stavak 4. Direktive 2014/65/EU)

1. Investicijska društva moraju na jasan i sažet način objasniti smatra li se investicijsko savjetovanje neovisnim ili nesamostalnim i zašto te vrstu i prirodu ograničenja koja se primjenjuju, uključujući zabranu primanja i zadržavanja dodatnih poticaja kada se investicijske usluge pružaju na nesamostalnoj osnovi.

Ako se savjetovanje ponudi ili pruži istom klijentu na neovisnoj i nesamostalnoj osnovi, investicijska društva moraju objasniti područje primjene obje usluge kako bi ulagatelji mogli razumjeti koje su razlike među njima i ne smiju se predstavljati kao neovisni investicijski savjetnici za cjelokupnu aktivnost. U komunikaciji s klijentima društva ne smiju neopravdano isticati svoje usluge neovisnog savjetnika u usporedbi s investicijskim uslugama na nesamostalnoj osnovi.

2. Investicijska društva koja pružaju investicijsko savjetovanje, na neovisnoj ili nesamostalnoj osnovi, moraju klijentu predstaviti raspon financijskih instrumenata koji se mogu preporučiti, uključujući i svoj odnos s izdavateljima ili pružateljima instrumenata.

3. Investicijska društva dostavljaju opis vrsta razmatranih financijskih instrumenata, raspona financijskih instrumenata i pružatelja analiziranih za svaku vrstu instrumenta prema području primjene usluge i, kada se pruža neovisno savjetovanje, načina na koji pružena usluga ispunjava uvjete za pružanje investicijskog savjetovanja na neovisnoj osnovi te čimbenika koji su uzeti u obzir u postupku odabira koji je investicijsko društvo koristilo za preporuku financijskih instrumenata, kao što su rizici, troškovi i složenost financijskih instrumenata.

4. Kada raspon financijskih instrumenata koje je procijenilo investicijsko društvo koje pruža investicijsko savjetovanje na neovisnoj osnovi uključuje financijske instrumente samog investicijskog društva ili one koje su izdali ili pružili subjekti koji su usko povezani s investicijskim društvom ili s njim imaju bilo kakav bliski pravni ili ekonomski odnos kao i drugi izdavatelji ili pružatelji koji nisu povezani i nemaju odnos s investicijskim društvom, investicijsko društvo razlikuje, za svaku vrstu financijskog instrumenta, raspon financijskih instrumenata koje su izdali ili pružili subjekti koji nisu ni na koji način povezani s investicijskim društvom.

5. Investicijska društva koja pružaju redovitu procjenu primjerenosti preporuka dostavljenih u skladu s člankom 54. stavkom 12. moraju objaviti sve sljedeće informacije:

(a) učestalost i razmjer periodične procjene primjerenosti i, prema potrebi, uvjete koji potiču procjenu;

(b) mjeru u kojoj će prethodno prikupljene informacije biti podložne ponovnoj procjeni; i

(c) način na koji će se klijenta obavijestiti o ažuriranoj preporuci.

Članak 53.

Neovisno investicijsko savjetovanje

(Članak 24. stavci 4. i 7. Direktive 2014/65/EU)

1. Investicijska društva koja pružaju neovisno investicijsko savjetovanje definiraju i provode postupak odabira kako bi procijenila i usporedila dostatan raspon financijskih instrumenata dostupnih na tržištu u skladu s člankom 24. stavkom 7. točkom (a) Direktive 2014/65/EU. Taj postupak odabira mora uključivati sljedeće elemente:

(a) broj i raznolikost razmatranih financijskih instrumenata razmjerni su opsegu usluga investicijskog savjetovanja koje nudi neovisni investicijski savjetnik;

(b) broj i raznolikost razmatranih financijskih instrumenata primjereno predstavljaju raspoložive financijske instrumente na tržištu;

(c) količina financijskih instrumenata koje je izdalo samo investicijsko društvo ili subjekti koji su usko povezani sa samim investicijskim društvom razmjerna je ukupnom iznosu razmatranih financijskih instrumenata; i

(d) kriteriji za odabir različitih financijskih instrumenata moraju uključivati sve relevantne aspekte kao što su rizici, troškovi i složenost te obilježja klijenata investicijskog društva te se njima mora osigurati nepristran odabir instrumenata koji se mogu preporučiti.

Ako zbog poslovnog modela ili specifičnog opsega pružene usluge takva usporedba nije moguća, investicijsko društvo koje pruža investicijsko savjetovanje ne može se predstaviti kao neovisno.

2. Investicijsko društvo koje pruža neovisno investicijsko savjetovanje i koje je usmjereno na određene kategorije ili specifičan raspon financijskih instrumenata mora ispunjavati sljedeće zahtjeve:

(a) društvo se na tržištu predstavlja tako da privuče isključivo klijente koji daju prednost tim kategorijama ili rasponu financijskih instrumenata;

(b) društvo od klijenata zahtijeva da navedu da su zainteresirani isključivo za ulaganje u specifičnu kategoriju ili raspon financijskih instrumenata; i

(c) prije pružanja usluge društvo mora osigurati da je njegova usluga primjerena za svakog novog klijenta na način da njegov poslovni model odgovara potrebama i ciljevima klijenta te da je raspon financijskih instrumenata primjeren klijentu. U suprotnome društvo tu uslugu ne smije pružiti klijentu.

3. Investicijsko društvo koje pruža neovisno investicijsko savjetovanje i investicijsko savjetovanje na nesamostalnoj osnovi mora ispunjavati sljedeće obveze:

(a) investicijsko društvo pravovremeno prije pružanja usluge svoje klijente na trajnom mediju obavještava o tome pruža li se savjetovanje na neovisnoj ili nesamostalnoj osnovi u skladu s člankom 24. stavkom 4. točkom (a) Direktive 2014/65/EU i relevantnim provedbenim mjerama;

(b) investicijsko društvo predstavlja se kao neovisno za usluge za koje pruža neovisno investicijsko savjetovanje;

(c) investicijsko društvo uspostavilo je primjerene organizacijske zahtjeve i kontrole kako bi osiguralo da su obje vrste savjetodavnih usluga i savjetnika jasno razdvojene i da se klijenti vjerojatno neće zbuniti u pogledu vrste usluge koju primaju te da im se pruži vrsta savjetovanja koja je za njih prikladna. Investicijsko društvo ne može dopustiti fizičkoj osobi da pruža i neovisno i nesamostalno savjetovanje.

ODJELJAK 3.

Procjena primjerenosti i prikladnosti

Članak 54.

Procjena primjerenosti i izvješća o primjerenosti

(Članak 25. stavak 2. Direktive 2014/65/EU)

1. Investicijska društva moraju biti nedvosmislena i jasna kad je riječ o njihovim odgovornostima u postupku procjene primjerenosti investicijskih usluga ili financijskih instrumenata u skladu s člankom 25. stavkom 2. Direktive 2014/65/EU. Pri procjenjivanju primjerenosti investicijsko društvo klijente ili potencijalne klijente jasno i jednostavno obavještava o tome da se primjerenost procjenjuje kako bi društvo moglo djelovati u najboljem interesu klijenta.

Ako se usluge investicijskog savjetovanja ili upravljanja portfeljem u cijelosti ili djelomično pružaju putem automatskog ili poluautomatskog sustava, odgovornost za provedbu procjene primjerenosti je na investicijskom društvu koje pruža uslugu i ne smanjuje se upotrebom elektroničkog sustava za donošenje osobne preporuke ili odluke o trgovanju.

2. Investicijska društva određuju opseg informacija koje se prikupljaju od klijenata s obzirom na sva svojstva usluga investicijskog savjetovanja ili upravljanja portfeljem koje se tim klijentima pružaju. Investicijska društva od postojećih ili potencijalnih klijenata prikupljaju sve informacije koje su im potrebne za razumijevanje bitnih činjenica o klijentu i stvaranje razumne osnove za utvrđivanje, uzimajući u obzir prirodu i opseg pružene usluge, da specifična transakcija koja bi se preporučila ili provela tijekom pružanja usluge upravljanja portfeljem ispunjava sljedeće kriterije:

(a) ispunjava investicijske ciljeve navedenog klijenta, uključujući klijentovu toleranciju na rizik;

(b) takva je da je klijent financijski sposoban podnijeti sve povezane rizike ulaganja koji su u skladu s njegovim investicijskim ciljevima;

(c) takva je da klijent ima iskustvo i znanje potrebno za razumijevanje rizika povezanih s transakcijom ili s upravljanjem njegovim portfeljem.

3. Kada investicijsko društvo pruža investicijsku uslugu profesionalnom ulagatelju, ono ima pravo pretpostaviti da u vezi s proizvodima, transakcijama i uslugama za koje je tako klasificiran, klijent ima potrebnu razinu iskustva i znanja u smislu stavka 2. točke (c).

Kada se ta investicijska usluga sastoji od pružanja investicijskog savjetovanja profesionalnom ulagatelju, koje je obuhvaćeno odjeljkom 1. Priloga II. Direktivi 2014/65/EU, investicijsko društvo ima pravo, u smislu stavka 2. točke (b), pretpostaviti da je klijent financijski sposoban podnijeti sve povezane rizike ulaganja u skladu s investicijskim ciljevima navedenog klijenta.

4. Informacije u vezi s financijskom situacijom klijenta ili potencijalnog klijenta moraju uključivati, ovisno o slučaju, informacije o izvoru i visini njegova redovitog prihoda, njegovoj imovini, uključujući likvidnu imovinu, ulaganjima i nekretninama i njegovim redovitim financijskim obvezama.

5. Informacije u vezi s investicijskim ciljevima klijenta ili potencijalnog klijenta moraju uključivati, ovisno o slučaju, informacije o vremenskom razdoblju tijekom kojeg klijent želi zadržati ulaganje, njegovoj spremnosti na preuzimanje rizika, njegovom profilu rizičnosti i svrsi ulaganja.

6. Ako je klijent pravna osoba ili grupa od najmanje dvije fizičke osobe ili ako druga fizička osoba zastupa jednu ili više fizičkih osoba, investicijsko društvo uspostavlja i provodi politiku kojom se definira tko bi trebao podlijegati procjeni primjerenosti te način na koji će se ona provoditi u praksi, uključujući osobe od kojih bi se trebale prikupiti informacije o znanju i iskustvu, financijskom stanju i investicijskim ciljevima. Investicijsko društvo mora evidentirati tu politiku.

Ako fizičku osobu zastupa druga fizička osoba ili ako se pravnu osobu koja je zatražila da se s njom postupa kao s profesionalnim klijentom u skladu s odjeljkom 2. Priloga II. Direktivi 2014/65/EU treba uzeti u obzir za procjenu primjerenosti, financijsko stanje i investicijski ciljevi trebaju biti oni pravne osobe ili, u vezi s fizičkom osobom, oni odnosnog klijenta, a ne zastupnika. Znanje i iskustvo trebaju biti oni zastupnika fizičke osobe ili osobe koja je ovlaštena izvršavati transakcije za račun odnosnog klijenta.

7. Investicijska društva poduzimaju razumne mjere kako bi osigurala pouzdanost prikupljenih informacija o svojim klijentima ili potencijalnim klijentima. Te mjere uključuju, ali nisu ograničene na, sljedeće:

(a) osigurati da su klijenti svjesni važnosti dostavljanja točnih i ažuriranih informacija;

(b) osigurati da su svi alati, kao što su alati za profiliranje kod procjene rizika ili alati za procjenu znanja i iskustva klijenta, koji se koriste u postupku procjene primjerenosti svrsishodni i prikladno osmišljeni za upotrebu na klijentima te da su sva ograničenja utvrđena i prikladno ublažena tijekom postupka procjene primjerenosti;

(c) osigurati da su pitanja iz postupka lako razumljiva klijentima i da se njima može točno shvatiti koji su ciljevi i potrebe klijenta i informacije potrebne za provedbu procjene primjerenosti; i

(d) prema potrebi poduzeti mjere za osiguranje dosljednosti informacija o klijentu, primjerice provjeravanjem ima li očitih netočnih podataka u informacijama koje su dostavili klijenti.

Investicijska društva koja imaju kontinuirani odnos s klijentom, primjerice ako pružaju kontinuiranu uslugu savjetovanja ili upravljanja portfeljem, moraju imati, i biti u stanju dokazati da imaju, uspostavljene prikladne politike i postupke za održavanje primjerenih i ažuriranih informacija o klijentima u mjeri u kojoj je to potrebno da bi se ispunili zahtjevi iz stavka 2.

8. Kada pri pružanju investicijske usluge investicijskog savjetovanja ili upravljanja portfeljem investicijsko društvo ne prikupi informacije koje se traže na temelju članka 25. stavka 2. Direktive 2014/65/EU, društvo ne smije preporučiti klijentu ili potencijalnom klijentu investicijske usluge ili financijske instrumente.

9. Investicijska društva moraju imati, i biti u stanju dokazati da imaju, uspostavljene primjerene politike i postupke kako bi osigurala da razumiju prirodu i svojstva, uključujući troškove i rizike, investicijskih usluga i financijskih instrumenata koje odabiru za svoje klijente te da procijene, uzimajući u obzir trošak i složenost, odgovaraju li istovjetne investicijske usluge ili financijski instrumenti profilu klijenta.

10. Pri pružanju investicijske usluge investicijskog savjetovanja ili upravljanja portfeljem, investicijsko društvo ne preporučuje i ne odlučuje se na trgovanje ako ni jedna usluga ili instrument nisu primjereni klijentu.

11. Pri pružanju usluga investicijskog savjetovanja ili upravljanja portfeljem koje uključuju zamjenu ulaganja prodajom instrumenta i kupnjom drugog ili korištenjem prava izmjene u pogledu postojećeg instrumenta, investicijska društva prikupljaju potrebne informacije o klijentovim postojećim ulaganjima i preporučenim novim ulaganjima te analiziraju troškove i koristi zamjene, tako da mogu razumno dokazati da su koristi zamjene veće od troškova.

12. Pri pružanju investicijskog savjetovanja investicijska društva malom ulagatelju dostavljaju izvješće u kojem se sažeto navode pruženi savjeti i objašnjava zašto je preporuka primjerena malom ulagatelju, uključujući način na koji se njome ostvaruju ciljevi i osobne okolnosti klijenta s obzirom na zatraženo trajanje ulaganja, klijentovo znanje i iskustvo i klijentov stav prema riziku i sposobnost da podnosi gubitke.

Investicijska društva u izvješće o primjerenosti uključuju informacije o tome je li vjerojatno da će za preporučene usluge ili instrumente mali ulagatelj morati zatražiti redovito preispitivanje njihovih mehanizama te klijentu skreću pozornost na takve informacije.

Ako investicijsko društvo pruža uslugu koja uključuje redovite procjene primjerenosti i izvješća, izvješća sastavljena nakon uspostave početne usluge mogu obuhvaćati samo izmjene uključenih usluga ili instrumenata i/ili okolnosti klijenta i u njima se ne moraju ponavljati sve pojedinosti iz prvog izvješća.

13. Investicijska društva koja pružaju redovitu procjenu primjerenosti preispituju primjerenost danih preporuka najmanje jednom godišnje u cilju poboljšanja usluge. Učestalost te procjene povećava se ovisno o profilu rizičnosti klijenta i vrsti preporučenog financijskog instrumenta.

Članak 55.

Zajedničke odredbe za procjenu primjerenosti i prikladnosti

(Članak 25. stavci 2. i 3. Direktive 2014/65/EU)

1. Investicijska društva osiguravaju da informacije u vezi sa znanjem i iskustvom klijenta ili potencijalnog klijenta u području ulaganja uključuju sljedeće, u mjeri u kojoj je to prikladno s obzirom na prirodu klijenta, prirodu i opseg usluge koja će se pružati te vrstu predviđenog proizvoda ili transakcije, uključujući njihovu složenost i povezane rizike:

(a) vrste usluga, transakcija i financijskih instrumenata s kojima je klijent upoznat;

(b) vrstu, volumen i učestalost transakcija klijenta s financijskim instrumentima te razdoblje u kojem su transakcije izvršene;

(c) stupanj obrazovanja i profesiju ili relevantnu prethodnu profesiju klijenta ili potencijalnog klijenta.

2. Investicijsko društvo ne smije odvraćati klijenta ili potencijalnog klijenta od dostavljanja informacija koje se zahtijevaju za potrebe članka 25. stavaka 2. i 3. Direktive 2014/65/EU.

3. Investicijsko društvo ima pravo osloniti se na informacije koje su mu dostavili klijenti ili potencijalni klijenti, osim ako je svjesno ili bi trebalo biti svjesno da su te informacije očito zastarjele, netočne ili nepotpune.

Članak 56.

Procjena prikladnosti i povezane obveze vođenja evidencije

(Članak 25. stavci 3. i 5. Direktive 2014/65/EU)

1. Investicijska društva utvrđuju ima li klijent potrebno iskustvo i znanje kako bi razumio rizike povezane s ponuđenim ili zatraženim proizvodom ili investicijskom uslugom kada procjenjuju je li investicijska usluga, kako je navedena u članku 25. stavku 3. Direktive 2014/65/EU, prikladna za klijenta.

Investicijsko društvo ima pravo pretpostaviti da profesionalni ulagatelj ima iskustvo i znanje potrebno za razumijevanje rizika koji su povezani s onom investicijskom uslugom ili transakcijom, ili vrstom transakcija ili proizvoda, za koje je klijent klasificiran kao profesionalni ulagatelj.

2. Investicijska društva vode evidenciju o provedenim procjenama prikladnosti koja uključuje sljedeće:

(a) rezultat procjene prikladnosti;

(b) sva upozorenja koja su dana klijentu ako su investicijska usluga ili proizvod procijenjeni kao potencijalno neprikladni za klijenta, je li klijent zatražio izvršenje transakcije unatoč upozorenju te, prema potrebi, je li društvo prihvatilo zahtjev klijenta da se transakcija izvrši;

(c) sva upozorenja koja su dana klijentu ako klijent nije dostavio dovoljno informacija kako bi društvo moglo izvršiti procjenu prikladnosti, je li klijent zatražio izvršenje transakcije unatoč upozorenju te, prema potrebi, je li društvo prihvatilo zahtjev klijenta da se transakcija izvrši.

Članak 57.

Pružanje usluga u slučaju nekompleksnih instrumenata

(Članak 25. stavak 4. Direktive 2014/65/EU)

Financijski instrument koji nije izričito naveden u članku 25. stavku 4. točki (a) Direktive 2014/65/EU smatra se nekompleksnim za potrebe članka 25. stavka 4. točke (a) podtočke vi. Direktive 2014/65/EU ako ispunjava sljedeće kriterije:

(a) nije obuhvaćen člankom 4. stavkom 1. točkom 44. podtočkom (c) Direktive 2014/65/EU ili točkama od 4. do 11. odjeljka C Priloga I. Direktivi 2014/65/EU;

(b) postoje učestale mogućnosti da se taj financijski instrument proda, otkupi ili na drugi način realizira po cijenama koje su javno dostupne sudionicima na tržištu i koje su ili tržišne cijene ili cijene dostupne ili potvrđene putem sustava vrednovanja koji je neovisan o izdavatelju;

(c) ne uključuju nikakvu stvarnu ili potencijalnu obvezu za klijenta koja premašuje trošak stjecanja instrumenta;

(d) ne sadržava klauzulu, uvjet ili aktivacijski mehanizam koji bi mogli temeljito izmijeniti prirodu ili rizik ulaganja ili profila isplate, kao što su ulaganja koja sadržavaju pravo da se instrument pretvori u drugo ulaganje;

(e) ne uključuje eksplicitne ili implicitne izlazne naknade čiji je učinak takav da ulaganje postaje nelikvidno iako tehnički postoje učestale mogućnosti da se on proda, otkupi ili na drugi način realizira;

(f) primjereno cjelovite informacije o njegovim obilježjima javno su dostupne i vjerojatno je da će biti odmah shvaćene i takve su da omogućuju prosječnom malom ulagatelju da donese informiranu odluku o tome hoće li sklopiti transakciju s navedenim instrumentom ili ne.

Članak 58.

Sporazumi s malim i profesionalnim ulagateljima

(Članak 24. stavak 1. i članak 25. stavak 5. Direktive 2014/65/EU)

Investicijska društva koja klijentu pružaju bilo koju investicijsku uslugu ili pomoćnu uslugu iz odjeljka B točke 1. Priloga I. Direktivi 2014/65/EU nakon datuma primjene ove Uredbe s klijentom sklapaju osnovni pisani sporazum, na papiru ili na nekom drugom trajnom mediju, kojim se utvrđuju bitna prava i obveze društva i klijenta. Investicijska društva koja pružaju investicijsko savjetovanje moraju ispunjavati tu obvezu samo ako se izvrši redovita procjena primjerenosti preporučenih financijskih instrumenata ili usluga.

Pisanim sporazumom utvrđuju se bitna prava i obveze strana i on uključuje sljedeće:

(a) opis usluga i, prema potrebi, prirodu i opseg investicijskih savjeta koji se pružaju;

(b) u slučaju usluga upravljanja portfeljem, vrste financijskih instrumenata koji se mogu kupiti i prodati te vrste transakcija koje se mogu izvršiti za račun klijenta, kao i sve zabranjene instrumente ili transakcije; i

(c) opis glavnih svojstava svih usluga iz odjeljka B točke 1. Priloga I. Direktivi 2014/65/EU koje se pružaju, uključujući, prema potrebi, ulogu društva u pogledu korporativnih djelatnosti u vezi s instrumentima klijenta i uvjetima prema kojima će transakcije financiranja vrijednosnih papira koje uključuju vrijednosne papire klijenta ostvariti povrat za klijenta.

ODJELJAK 4.

Izvješćivanje klijenata

Članak 59.

Obveze izvješćivanja u vezi s izvršavanjem naloga koji ne uključuju upravljanje portfeljem

(Članak 25. stavak 6. Direktive 2014/65/EU)

1. Investicijska društva koja su izvršila nalog za račun klijenta, koji ne uključuje upravljanje portfeljem, u vezi s tim nalogom, postupaju na sljedeći način:

(a) bez odgode klijentu dostavljaju na trajnom mediju bitne informacije u vezi s izvršavanjem tog naloga;

(b) što je prije moguće klijentu dostavljaju na trajnom mediju obavijest kojom se potvrđuje izvršenje naloga, a najkasnije prvog radnog dana od izvršenja ili ako investicijsko društvo prima potvrdu od treće strane, najkasnije prvog radnog dana od primitka potvrde od treće strane.

Točka (b) ne primjenjuje se u slučaju da potvrda sadržava iste informacije kao i potvrda koju klijentu bez odgode dostavlja neka druga osoba.

Točke (a) i (b) ne primjenjuju se u slučaju kada se nalozi izvršeni za račun klijenata odnose na obveznice kojima se financiraju ugovori o hipotekarnim kreditima s navedenim klijentima, a u tom se slučaju izvješće o transakciji dostavlja istodobno s uvjetima hipotekarnog kredita, ali najkasnije mjesec dana od izvršenja naloga.

2. Uz poštovanje zahtjeva iz stavka 1. investicijska društva klijentu na zahtjev dostavljaju informacije o statusu njegova naloga.

3. U slučaju naloga klijenta koji se odnose na udjele ili dionice u subjektu za zajednička ulaganja, a koji se izvršavaju povremeno, investicijska društva poduzimaju mjere iz stavka 1. točke (b) ili klijentu dostavljaju najmanje jedanput u šest mjeseci informacije navedene u stavku 4. u vezi s navedenim transakcijama.

4. Obavijest iz stavka 1. točke (b) uključuje sljedeće informacije, ako su primjenjive, i prema potrebi informacije u skladu s regulatornim tehničkim standardima o obvezama izvješćivanja donesenima u skladu s člankom 26. Uredbe (EU) br. 600/2014:

(a) identifikaciju društva koje izvješćuje;

(b) ime ili drugi naziv klijenta;

(c) dan trgovanja;

(d) vrijeme trgovanja;

(e) vrstu naloga;

(f) oznaku mjesta trgovanja;

(g) oznaku instrumenta;

(h) oznaku kupnje/prodaje;

(i) prirodu naloga, ako se ne radi o nalogu za kupnju/prodaju;

(j) količinu;

(k) jediničnu cijenu;

(l) ukupnu vrijednost;

(m) ukupan iznos zaračunatih provizija i troškova, i na zahtjev klijenta raščlambu po stavkama koja prema potrebi uključuje iznos svakog povećanja ili smanjenja vrijednosti kada je investicijsko društvo izvršilo transakciju pri trgovanju za vlastiti račun, a investicijsko društvo ima obvezu najpovoljnijeg izvršenja prema klijentu;

(n) korišteni tečaj ako transakcija uključuje konverziju valute;

(o) odgovornosti klijenta u vezi s namirom transakcije, uključujući rok za plaćanje ili isporuku kao i odgovarajuće pojedinosti o računu, ako klijent nije prethodno obaviješten o tim pojedinostima i odgovornosti;

(p) ako je klijentova druga ugovorna strana samo investicijsko društvo ili bilo koja osoba iz grupe investicijskog društva odnosno neki drugi klijent investicijskog društva, izjavu u tom smislu, osim ako je nalog izvršen preko sustava trgovanja koji omogućuje anonimno trgovanje.

Za potrebe točke (k), u slučaju kad se nalog izvršava u tranšama, investicijsko društvo može klijentu dostaviti informacije o cijeni svake tranše ili o prosječnoj cijeni. Ako se dostavlja prosječna cijena, investicijsko društvo klijentu na njegov zahtjev dostavlja informacije o cijeni svake tranše.

5. Investicijsko društvo može klijentu dostaviti informacije iz stavka 4. korištenjem standardnih oznaka, pod uvjetom da dostavi i pojašnjenje korištenih oznaka.

Članak 60.

Obveze izvješćivanja u vezi s upravljanjem portfeljem

(Članak 25. stavak 6. Direktive 2014/65/EU)

1. Investicijska društva koja klijentima pružaju uslugu upravljanja portfeljem tim klijentima na trajnom mediju dostavljaju redoviti izvještaj o aktivnostima upravljanja portfeljem koje se provode za račun tog klijenta, osim ako taj izvještaj dostavlja neka druga osoba.

2. Redoviti izvještaj koji se propisuje stavkom 1. sadržava korekatan i uravnoteženi pregled poduzetih aktivnosti i prinosa portfelja tijekom izvještajnog razdoblja i prema potrebi uključuje sljedeće informacije:

(a) naziv investicijskog društva;

(b) naziv ili drugu oznaku računa klijenta;

(c) izvještaj o sadržaju i vrednovanju portfelja, uključujući pojedinosti o svakom financijskom instrumentu koji se drži, njegovoj tržišnoj vrijednosti ili fer vrijednosti ako je tržišna vrijednost nedostupna, novčanom stanje na početku i na kraju izvještajnog razdoblja i prinosu portfelja tijekom izvještajnog razdoblja;

(d) ukupan iznos naknada i troškova nastalih tijekom izvještajnog razdoblja, pri čemu se raščlanjuju barem ukupne naknade za upravljanje i ukupni troškovi povezani s izvršenjem te uključujući, prema potrebi, izjavu da će se na zahtjev dostaviti podrobnija raščlamba;

(e) usporedbu prinosa tijekom razdoblja na koje se izvještaj odnosi s referentnom vrijednošću prinosa na ulaganje (ako postoji) dogovorenom između investicijskog društva i klijenta;

(f) ukupni iznos dividendi, kamata i drugih plaćanja primljenih u izvještajnom razdoblju u vezi s portfeljem klijenta;

(g) informacije o drugim korporativnim djelatnostima na temelju kojih se ostvaruju prava u vezi s financijskim instrumentima koji se drže u portfelju;

(h) za svaku transakciju izvršenu tijekom navedenog razdoblja, prema potrebi informacije iz članka 59. stavka 4. točaka (c) do (l), osim ako se klijent izjasni da želi primati informacije o izvršenim transakcijama po izvršenju svake pojedinačne transakcije, a u tom se slučaju primjenjuje stavak 4. ovog članka.

3. Redoviti izvještaj iz stavka 1. dostavlja se svaka tri mjeseca, osim u sljedećim slučajevima:

(a) kad investicijsko društvo svojim klijentima osigurava pristup internetskom sustavu, koji se smatra trajnim medijem, a u kojem se može pristupiti ažuriranim vrednovanjima portfelja klijenta i u kojem klijent može jednostavno pristupiti informacijama propisanima člankom 63. stavkom 2., a kad društvo ima dokaz da je klijent barem jedanput tijekom relevantnog tromjesečja pristupio vrednovanju svojeg portfelja;

(b) u slučajevima kad se primjenjuje stavak 4., redoviti izvještaj mora se dostaviti najmanje jedanput u 12 mjeseci;

(c) kad ugovor o usluzi upravljanja portfeljem između investicijskog društva i klijenta dopušta upravljanje portfeljem s pomoću financijske poluge, redoviti izvještaj mora se dostaviti najmanje jedanput mjesečno.

Iznimka predviđena u točki (b) ne primjenjuje se u slučaju transakcija financijskim instrumentima obuhvaćenima člankom 4. stavkom 1. točkom 44. podtočkom (c) ni odjeljkom C točkama 4. do 11. Priloga I. Direktivi 2014/65/EU.

4. U slučajevima kad se klijent izjasni da želi primati informacije o izvršenim transakcijama po izvršenju svake pojedinačne transakcije, investicijska društva klijentu bez odgode na trajnom mediju dostavljaju, nakon što osoba ovlaštena za upravljanje portfeljem izvrši transakciju, bitne informacije u vezi s navedenom transakcijom.

Investicijsko društvo klijentu dostavlja obavijest kojom se potvrđuje transakcija i koja sadržava informacije iz članka 59. stavka 4. najkasnije prvog radnog dana od izvršenja ili ako investicijsko društvo prima potvrdu od treće strane, najkasnije prvog radnog dana od primitka potvrde od treće strane.

Drugi podstavak ne primjenjuje se u slučaju da potvrda sadržava iste informacije kao i potvrda koju klijentu bez odgode dostavlja neka druga osoba.

Članak 61.

Obveze izvješćivanja u vezi s kvalificiranim nalogodavateljima

(Članak 24. stavak 4. i članak 25. stavak 6. Direktive 2014/65/EU)

Zahtjevi primjenjivi na izvješća za male ulagatelje i profesionalne ulagatelje iz članaka 49. i 59. primjenjuju se osim ako su investicijska društva s kvalificiranim nalogodavateljima sklopila sporazume kojima se utvrđuje sadržaj i rokovi izvješćivanja.

Članak 62.

Dodatne obveze izvješćivanja u vezi s upravljanjem portfeljem ili transakcijama potencijalnim obvezama

(Članak 25. stavak 6. Direktive 2014/65/EU)

1. Investicijska društva koja pružaju uslugu upravljanja portfeljem izvješćuju klijenta kada se ukupna vrijednost portfelja, izračunana na početku svakog izvještajnog razdoblja, smanji za 10 %, i nakon toga za svakih daljnjih 10 %, najkasnije na kraju radnog dana kada je prag premašen ili, u slučaju kad se prag premaši na neradni dan, na kraju sljedećeg radnog dana.

2. Investicijska društva koja drže račun malog ulagatelja koji uključuje pozicije u financijskim instrumentima s financijskom polugom ili transakcije potencijalnim obvezama izvješćuju klijenta kada se početna vrijednost svakog instrumenta smanji za 10 % i nakon toga za svakih daljnjih 10 %. Izvješćivanje u skladu s ovim stavkom trebalo bi se provoditi za svaki pojedinačni instrument posebno, osim ako se drugačije dogovori s klijentom, te se provodi najkasnije na kraju radnog dana kada je prag premašen ili, u slučaju kad se prag premaši na neradni dan, na kraju sljedećeg radnog dana.

Članak 63.

Izvještaji o financijskim instrumentima ili novčanim sredstvima klijenata

(Članak 25. stavak 6. Direktive 2014/65/EU)

1. Investicijska društva koja drže financijske instrumente ili novčana sredstva klijenata svakom pojedinom klijentu za kojeg drže financijske instrumente ili novčana sredstva dostavljaju najmanje na tromjesečnoj osnovi izvještaje na trajnom mediju o navedenim financijskim instrumentima ili novčanim sredstvima, osim ako je taj izvještaj dostavljen u nekom drugom redovitom izvještaju. Društva taj izvještaj dostavljaju češće na zahtjev klijenta po komercijalnoj cijeni.

Prvi podstavak ne primjenjuje se na kreditnu instituciju kojoj je odobrenje za rad izdano na temelju Direktive 2000/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([1]) u vezi s depozitima koje u smislu navedene Direktive drži navedena institucija.

([1]) Direktiva 2000/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. ožujka 2000. o pokretanju i obavljanju djelatnosti kreditnih institucija (SL L 126, 26.5.2000., str. 1..).

2. Izvještaj o imovini klijenta iz stavka 1. uključuje sljedeće informacije:

(a) pojedinosti o svim financijskim instrumentima ili novčanim sredstvima koje investicijsko društvo drži za klijenta na kraju razdoblja na koje se izvještaj odnosi;

(b) mjeru u kojoj su financijski instrumenti ili novčana sredstva klijenta bili predmetom transakcija financiranja vrijednosnih papira;

(c) opseg koristi koje je klijent stekao na temelju sudjelovanja u transakcijama financiranja vrijednosnih papira te osnovu na temelju koje su te koristi stečene;

(d) jasno navođenje imovine ili novčanih sredstava koji podliježu propisima iz Direktive 2014/65/EU i njezinih provedbenih mjera i onih koji tome ne podliježu, primjerice onih koji podliježu ugovoru o kolateralu s prijenosom prava vlasništva;

(e) jasno navođenje imovine na koju utječu određene osobitosti njezina statusa vlasništva, primjerice pravo unovčivosti;

(f) tržišna vrijednost ili procijenjena vrijednost, kada tržišna vrijednost nije dostupna, financijskih instrumenta uključenih u izvještaj uz jasno navođenje činjenice da nedostatak tržišne cijene vjerojatno upućuje na nedostatak likvidnosti. Ocjenu procijenjene vrijednost društvo mora provesti u okviru svojih mogućnosti.

U slučajevima kada portfelj klijenta uključuje sredstva iz jedne ili više nepodmirenih transakcija, informacije iz točke (a) mogu se temeljiti na datumu trgovanja ili na datumu namire, pod uvjetom da se ista osnova dosljedno primjenjuje na sve takve informacije u izvještaju.

Redoviti izvještaj o imovini klijenta iz stavka 1. ne dostavlja se kad investicijsko društvo svojim klijentima osigurava pristup internetskom sustavu, koji se smatra trajnim medijem, a u kojem klijent može jednostavno pristupiti ažuriranim izvještajima o financijskim instrumentima ili novčanim sredstvima klijenta, a kad društvo ima dokaz da je klijent najmanje jedanput tijekom relevantnog tromjesečja pristupio tom izvještaju.

3. Investicijska društva koja drže financijske instrumente ili novčana sredstva klijenta i koja klijentu pružaju uslugu upravljanja portfeljem mogu izvještaj o imovini klijenta iz stavka 1. uključiti u redoviti izvještaj koji navedenom klijentu dostavljaju na temelju članka 60. stavka 1.

ODJELJAK 5.

Najpovoljnije izvršenje naloga

Članak 64.

Kriteriji najpovoljnijeg izvršenja naloga

(Članak 27. stavak 1. i članak 24. stavak 1. Direktive 2014/65/EU)

1. Pri izvršenju naloga klijenta investicijska društva uzimaju u obzir sljedeće kriterije za određivanje relativne važnosti čimbenika iz članka 27. stavka 1. Direktive 2014/65/EU:

(a) obilježja klijenta, uključujući kategorizaciju klijenta kao malog ili profesionalnog ulagatelja;

(b) obilježja naloga klijenta, primjerice kada nalog uključuje transakciju financiranja vrijednosnih papira;

(c) obilježja financijskih instrumenata koji su predmet tog naloga;

(d) obilježja mjesta izvršenja na koja se navedeni nalog može usmjeriti.

Za potrebe ovog članka i članaka 65. i 66. „mjesto izvršenja" uključuje uređeno tržište, multilateralnu trgovinsku platformu, organiziranu trgovinsku platformu, sistematski internalizator, održavatelja tržišta ili neke druge osiguravatelje likvidnosti ili subjekt koji u trećoj zemlji obavlja sličnu funkciju kao bilo koji od prethodno navedenih subjekata.

2. Investicijsko društvo ispunjava svoju obvezu u skladu s člankom 27. stavkom 1. Direktive 2014/65/EU da poduzme sve dostatne mjere za postizanje najpovoljnijeg mogućeg ishoda za klijenta u mjeri u kojoj izvršava nalog ili posebno obilježje naloga poštujući posebne upute klijenta koje se odnose na nalog ili na posebno obilježje naloga.

3. Investicijska društva ne strukturiraju ili zaračunavaju svoje provizije na način koji bi doveo do nekorektne diskriminacije među mjestima izvršenja.

4. Pri izvršavanju naloga ili donošenju odluke o trgovanju OTC proizvodima uključujući nestandardizirane proizvode, investicijsko društvo provjerava fer vrijednost cijene predložene klijentu tako što prikuplja tržišne podatke korištene za procjenu cijene takvog proizvoda i, prema potrebi, uspoređuje ga sa sličnim ili usporedivim proizvodima.

Članak 65.

Dužnost investicijskih društava da postupaju u najboljem interesu klijenta pri pružanju usluga upravljanja portfeljem te zaprimanju i prijenosu naloga

(Članak 24. stavci 1. i 4. Direktive 2014/65/EU)

1. Pri pružanju usluge upravljanja portfeljem investicijska društva ispunjuju obvezu iz članka 24. stavka 1. Direktive 2014/65/EU da postupaju u najboljem interesu svojih klijenata pri predaji naloga drugim subjektima na izvršenje, što proizlazi iz odluka investicijskog društva da trguje financijskim instrumentima za račun klijenta.

2. Pri pružanju usluge zaprimanja i prijenosa naloga investicijska društva ispunjuju obvezu iz članka 24. stavka 1. Direktive 2014/65/EU da postupaju u najboljem interesu svojih klijenata pri prijenosu naloga klijenta drugim subjektima na izvršenje.

3. Kako bi poštovala odredbe stavka 1. ili 2., investicijska društva moraju poštovati odredbe stavaka 4. do 7. ovog članka i članka 64. stavka 4.

4. Investicijska društva poduzimaju sve dostatne mjere kako bi postigla najpovoljniji mogući ishod za svoje klijente, uzimajući u obzir čimbenike iz članka 27. stavka 1. Direktive 2014/65/EU. Relativna važnost tih čimbenika određuje se upućivanjem na kriterije iz članka 64. stavka 1., a za male ulagatelje na zahtjev iz članka 27. stavka 1. Direktive 2014/65/EU.

Investicijsko društvo ispunjuje svoje obveze iz stavka 1. ili 2. te ono nije dužno poduzeti mjere navedene u ovom stavku, pod uvjetom da poštuje posebne upute svog klijenta pri predaji ili prijenosu naloga nekom drugom subjektu na izvršenje.

5. Investicijska društva uspostavljaju i provode politiku koja im omogućuje ispunjenje obveze iz stavka 4. Politikom se za svaki razred instrumenata utvrđuju subjekti kojima investicijsko društvo predaje ili prenosi naloge na izvršenje. Utvrđeni subjekti raspolažu mjerama izvršavanja naloga koje investicijskom društvu omogućuju ispunjenje njegovih obveza na temelju ovog članka kada prenosi ili predaje nalog navedenom subjektu na izvršenje.

6. Investicijska društva svojim klijentima dostavljaju informacije o politici uspostavljenoj u skladu s člankom 66. stavkom 5. i stavcima 2. do 9. Investicijska društva klijentima dostavljaju odgovarajuće informacije o društvu i njegovim uslugama te subjektima odabranima za provedbu izvršenja. Osobito kada za pružanje usluge izvršenja naloga odabere druga društva, investicijsko društvo za svaki razred financijskih instrumenata sažima i javno objavljuju jedanput godišnje pet najboljih investicijskih društava u smislu volumena trgovanja kojima je u prethodnoj godini prenio ili predao naloge klijenata za izvršenje i informacije o kvaliteti ostvarenog izvršenja. Informacije moraju biti u skladu s informacijama objavljenima u skladu s tehničkim standardima nastalima na temelju članka 27. stavka 10. točke (b) Direktive 2014/65/EU.

Investicijska društva na razuman zahtjev klijenta dostavljaju svojim klijentima ili potencijalnim klijentima informacije o subjektima kojima su nalozi preneseni ili predani na izvršenje.

7. Investicijska društva redovito prate učinkovitost politike uspostavljene u skladu sa stavkom 5., a posebno prate kvalitetu izvršenja od strane subjekata utvrđenih u toj politici te, prema potrebi, ispravljaju nedostatke.

Investicijska društva najmanje jedanput godišnje preispituju tu politiku i mjere. To se preispitivanje provodi i svaki put kada nastupi bitna promjena koja utječe na sposobnost društva da nastavi postizati najpovoljniji mogući ishod za svoje klijente.

Investicijska društva procjenjuju je li nastala bitna promjena i razmatraju uvođenje izmjena u pogledu mjesta izvršenja ili subjekata za izvršenje u koje su se znatno pouzdali u okviru ispunjenja općeg zahtjeva o najpovoljnijem izvršenju.

Bitna promjena znači značajan događaj koji bi mogao imati učinak na parametre najpovoljnijeg izvršenja, primjerice troškove, cijenu, brzinu, vjerojatnost izvršenja i namire, veličinu, prirodu ili bilo što drugo što je relevantno za izvršenje naloga.

8. Ovaj se članak ne primjenjuje ako investicijsko društvo koje pruža uslugu upravljanja portfeljem ili zaprimanja i prijenosa naloga izvršava i zaprimljene naloge ili donesene odluke o trgovanju za račun portfelja svojih klijenta. U tim se slučajevima primjenjuje članak 27. Direktive 2014/65/EU.

Članak 66.

Politika izvršavanja naloga

(Članak 27. stavci 5. i 7. Direktive 2014/65/EU)

1. Investicijska društva najmanje jedanput godišnje preispituju politiku izvršavanja naloga uspostavljenu u skladu s člankom 27. stavkom 4. Direktive 2014/65/EU te svoje mjere izvršavanja naloga.

To se preispitivanje provodi i svaki put kada nastupi bitna promjena kako je definirana u članku 65. stavku 7., koja utječe na sposobnost društva da nastavi trajno postizati najpovoljniji mogući ishod pri izvršenju naloga svojih klijenata korištenjem mjesta uključenih u njegovu politiku izvršavanja naloga. Investicijska društva procjenjuju je li nastala bitna promjena i razmatraju uvođenje izmjena u pogledu relativne važnosti čimbenika najpovoljnijeg izvršenja u okviru ispunjenja općeg zahtjeva o najpovoljnijem izvršenju.

2. Informacije o politici izvršavanja naloga moraju se prilagoditi ovisno o razredu financijskog instrumenta i vrsti pružene usluge te moraju sadržavati informacije iz stavaka 3. do 9.

3. Investicijska društva klijentima pravodobno i prije pružanja usluge dostavljaju sljedeće pojedinosti o svojoj politici izvršavanja naloga:

(a) ocjenu relativne važnosti koju investicijsko društvo, u skladu s kriterijima iz članka 59. stavka 1., pripisuje čimbenicima iz članka 27. stavka 1. Direktive 2014/65/EU ili postupak kojim društvo određuje relativnu važnost navedenih čimbenika;

(b) popis mjesta izvršenja u koja se društvo znatno pouzdaje za ispunjenje svoje obveze da poduzme sve opravdane mjere za trajno postizanje najpovoljnijeg mogućeg ishoda pri izvršavanju naloga klijenta, uz navođenje mjesta izvršenja koja se koriste za svaki razred financijskih instrumenata, za naloge malih ulagatelja, naloge profesionalnih ulagatelja i transakcije financiranja vrijednosnih papira;

(c) popis čimbenika koji se koriste za odabir mjesta izvršenja, uključujući kvalitativne čimbenike primjerice sustave poravnanja, sustave za prekid trgovanja, predviđene aktivnosti ili bilo koje druge relevantne elemente i relativnu važnost svakog čimbenika; informacije o čimbenicima koji se koriste za odabir mjesta izvršenja moraju biti u skladu s kontrolama koje društvo koristi pri preispitivanju primjerenosti njegove politike i mjera kako bi klijentima dokazalo da se trajno postiže najpovoljnije izvršenje.

(d) na koji se način čimbenici izvršenja primjerice cijena, troškovi, brzina, vjerojatnost izvršenja i drugi relevantni čimbenici smatraju dijelom mjera koje su dovoljne za postizanje najpovoljnijeg mogućeg ishoda za klijenta;

(e) prema potrebi, informacije da društvo naloge izvršava izvan mjesta trgovanja, posljedice, primjerice rizik druge ugovorne strane koji proizlazi iz izvršenja izvan mjesta trgovanja, te na zahtjev klijenta dodatne informacije o posljedicama tih načina izvršenja;

(f) jasno i istaknuto upozorenje da posebne upute klijenta mogu spriječiti društvo da poduzme mjere koje je osmislilo i primijenilo u okviru svoje politike izvršavanja naloga kako bi se ostvario najpovoljniji mogući ishod pri izvršavanju navedenih naloga u vezi s elementima koji su obuhvaćeni tim uputama;

(g) sažetak postupka odabira mjesta izvršenja, korištene strategije izvršenja, postupci koji se koriste za analizu kvalitete ostvarenog izvršenja i načini na koji društva prate i provjeravaju da se za klijente ostvario najpovoljniji mogući ishod.

Navedene informacije dostavljaju se na trajnom mediju ili putem web-mjesta (kada to ne predstavlja trajni medij), pod uvjetom da su ispunjeni uvjeti navedeni u članku 3. stavku 2.

4. Ako investicijska društva primjenjuju različite naknade ovisno o mjestu izvršenja, društvo dovoljno detaljno objašnjava te razlike kako bi klijent mogao razumjeti prednosti i nedostatke odabira pojedinačnog mjesta izvršenja.

5. Ako investicijska društva pozivaju klijente da odaberu mjestu izvršenja, dostavljaju se korektne i jasne informacije koje ne smiju dovoditi u zabludu kako bi se klijenta spriječilo da izabere jedno mjesto izvršenja umjesto drugoga samo na temelju politike o cijenama koju društvo primjenjuje.

6. Investicijska društva primaju samo plaćanja trećih strana koja ispunjuju odredbe članka 24. stavka 9. Direktive 2014/65/EU te klijente izvješćuju o dodatnim poticajima koje društvo može primiti od mjesta izvršenja. U informacijama se navode naknade koje investicijsko društvo zaračunava svim drugim ugovornim stranama uključenima u transakciju i ako se naknade razlikuju ovisno o klijentu, u informacijama se navode najveće naknade ili raspon naknada koje se mogu naplatiti.

7. Ako investicijsko društvo naknade zaračunava više od jednom sudioniku u transakciji, u skladu s člankom 24. stavkom 9. Direktive 2014/65/EU i njezinim provedbenim mjerama, društvo svoje klijente izvješćuje o vrijednosti svih novčanih ili nenovčanih koristi koje društvo prima.

8. Ako klijent investicijskom društvu podnosi razumne i razmjerne zahtjeve za informacije o njegovim politikama i mjerama te načinima njihova preispitivanja, to investicijsko društvo u razumnom roku dostavlja jasan odgovor.

9. Ako izvršava naloge za male ulagatelje, investicijsko društvo tim klijentima dostavlja sažetak relevantne politike s naglaskom na ukupne troškove koje snose. Sažetak sadržava i poveznicu na najnovije podatke o kvaliteti izvršenja objavljene u skladu s člankom 27. stavkom 3. Direktive 2014/65/EU za svako mjesto izvršenja koje investicijsko društvo navodi u svojoj politici izvršavanja naloga.

ODJELJAK 6.

Postupanje s nalogom klijenta

Članak 67.

Opća načela

(Članak 28. stavak 1. i članak 24. stavak 1. Direktive 2014/65/EU)

1. Pri izvršavanju naloga klijenta investicijska društva ispunjuju sljedeće uvjete:

(a) osiguravaju da se nalozi izvršeni u ime klijenata bez odgode i ispravno evidentiraju i alociraju;

(b) izvršavaju inače usporedive naloge klijenta prema slijedu prihvaćanja naloga i bez odgode, osim ako to onemogućuju obilježja naloga ili prevladavajući tržišni uvjeti ili ako interesi klijenta zahtijevaju drukčije postupanje;

(c) bez odgode izvješćuju malog ulagatelja o svim bitnim poteškoćama koje su relevantne za uredno izvršavanje naloga čim za njih saznaju.

2. Ako je odgovorno za nadzor ili organizaciju namire izvršenog naloga, investicijsko društvo poduzima sve razumne mjere kako bi osiguralo da se svi financijski instrumenti ili novčana sredstva klijenta, primljeni za namiru toga izvršenog naloga, pravovremeno i uredno isporuče na račun odgovarajućeg klijenta.

3. Investicijsko društvo ne smije zlouporabiti informacije u vezi s neizvršenim nalozima klijenata i poduzima sve opravdane mjere kako bi spriječilo da njegove relevantne osobe zlouporabe takve informacije.

Članak 68.

Pridruživanje i alokacija naloga

(Članak 28. stavak 1. i članak 24. stavak 1. Direktive 2014/65/EU)

1. Investicijska društva ne smiju izvršavati nalog klijenta ili transakciju za vlastiti račun pridruživanjem nalogu nekog drugog klijenta, osim ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) nije vjerojatno da će pridruživanje naloga i transakcija štetiti bilo kojem klijentu čiji se nalog pridružuje;

(b) svakog klijenta čiji se nalog pridružuje izvješćuje se da mu učinak pridruživanja može štetiti u odnosu na pojedinačni nalog;

(c) uspostavlja se i učinkovito provodi politika alokacije naloga kojom se dovoljno precizno predviđa korektna alokacija pridruženih naloga i transakcija, uključujući i način na koji volumen i cijena navedena u nalogu određuju alokaciju i postupanje s djelomičnim izvršenjima.

2. Ako pridružuje nalog jednom ili više naloga drugih klijenata te je taj pridruženi nalog djelomično izvršen, investicijsko društvo alocira povezane transakcije u skladu sa svojom politikom alokacije naloga.

Članak 69.

Pridruživanje i alokacija transakcija za vlastiti račun

(Članak 28. stavak 1. i članak 24. stavak 1. Direktive 2014/65/EU)

1. Povezane transakcije investicijska društva koja su transakcije za vlastiti račun pridružila jednom ili više naloga klijenta ne alociraju na način koji bi bio štetan za klijenta.

2. Ako pridružuje nalog klijenta transakciji za vlastiti račun te je taj pridruženi nalog djelomično izvršen, investicijsko društvo povezane transakcije alocira klijentu koji ima prednost u odnosu na društvo.

Ako investicijsko društvo može utemeljeno dokazati da bez kombiniranja ne bi moglo izvršiti nalog po tako povoljnim uvjetima ili ga uopće ne bi moglo izvršiti, ono može razmjerno alocirati transakciju za vlastiti račun u skladu sa svojom politikom alokacije naloga iz članka 68. stavka 1. točke (c).

3. U okviru svoje politike alokacije naloga iz članka 68. stavka 1. točke (c) investicijska društva uspostavljaju postupke za sprečavanje realokacije, na način koji bi bio štetan za klijenta, transakcija za vlastiti račun koje su izvršene u kombinaciji s nalozima klijenta.

Članak 70.

Brzo, korektno i ažurno izvršavanje naloga klijenta i objavljivanje neizvršenih limitiranih naloga klijenta za dionice kojima se trguje na mjestu trgovanja

(Članak 28. Direktive 2014/65/EU)

1. Limitirani nalog klijenta za dionice koje su uvrštene za trgovanje na uređenom tržištu ili kojima se trguje na mjestu trgovanja koji se nije odmah izvršio po prevladavajućim tržišnim uvjetima kako se navodi u članku 28. stavku 2. Direktive 2014/65/EU smatra se javno dostupnim kada je investicijsko društvo podnijelo nalog na izvršenje na uređenom tržištu ili multilateralnoj trgovinskoj platformi ili je nalog objavio pružatelj usluga dostave podataka koji se nalazi u nekoj državi članici te se taj nalog može jednostavno izvršiti čim to bude moguće na temelju tržišnih uvjeta.

2. Prednost pojedinih uređenih tržišta i multilateralnih trgovinskih platformi utvrđuje se u skladu s politikom izvršavanja naloga društva kako bi se osiguralo izvršenje na temelju tržišnih uvjeta čim to bude moguće.

ODJELJAK 7.

Kvalificirani nalogodavatelji

Članak 71.

Kvalificirani nalogodavatelji

(Članak 30. Direktive 2014/65/EU)

1. Uz kategorije koje su izričito određene u članku 30. stavka 2. Direktive 2014/65/EU države članice mogu kao kvalificirane nalogodavatelje, u skladu s člankom 30. stavkom 3. te Direktive, priznati društvo koje pripada kategoriji klijenata koji se smatraju profesionalnim ulagateljima u skladu s odjeljkom 1. točkama 1., 2. i 3. Priloga II. toj Direktivi.

2. Ako na temelju članka 30. stavka 2. drugog podstavka Direktive 2014/65/EU kvalificirani nalogodavatelj zahtijeva da se prema njemu postupa kao prema klijentu čije poslovanje s investicijskim društvom podliježe odredbama članaka 24., 25., 27. i 28. te Direktive, zahtjev je potrebno podnijeti u pisanom obliku te se u njemu mora navesti odnosi li se postupanje kao prema malom ulagatelju ili profesionalnom ulagatelju na jednu ili više investicijskih usluga ili transakcija odnosno jednu ili više vrsta transakcija ili proizvoda.

3. Ako kvalificirani nalogodavatelj zahtijeva da se prema njemu postupa kao prema klijentu čije poslovanje s investicijskim društvom podliježe odredbama članaka 24., 25., 27. i 28. Direktive 2014/65/EU, ali izričito ne zahtijeva postupanje kao prema malom ulagatelju, a investicijsko društvo je suglasno s tim zahtjevom, društvo prema tom kvalificiranom nalogodavatelju postupa kao prema profesionalnom ulagatelju.

4. Ako kvalificirani nalogodavatelj izričito zahtijeva da se prema njemu postupa kao prema malom ulagatelju, investicijsko društvo postupa prema kvalificiranom nalogodavatelju kao prema malom ulagatelju primjenjujući odredbe u vezi sa zahtjevima za postupanje s neprofesionalnim ulagateljima navedene u odjeljku I. drugoj, trećoj i četvrtoj podtočki Priloga II. Direktivi 2014/65/EU.

5. Ako klijent zahtijeva da se prema njemu postupa kao prema kvalificiranom nalogodavatelju u skladu s člankom 30. stavkom 3. Direktive 2014/65/EU, primjenjuje se sljedeći postupak:

(a) investicijsko društvo klijentu dostavlja jasno pisano upozorenje o posljedicama koje takav zahtjev može imati za klijenta, uključujući zaštite koje može izgubiti;

(b) klijent u pisanom obliku potvrđuje zahtjev da se prema njemu postupa kao prema kvalificiranom nalogodavatelju općenito ili u odnosu na jednu ili više investicijskih usluga ili transakcija odnosno vrstu transakcija ili proizvoda te da je upoznat s posljedicama zaštite koju može izgubiti zbog tog zahtjeva.

ODJELJAK 8.

Vođenje evidencije

Članak 72.

Čuvanje evidencije

(Članak 16. stavak 6. Direktive 2014/65/EU)

1. Evidencija se čuva na mediju koji omogućuje pohranu informacija tako da je ona nadležnom tijelu dostupna za buduće korištenje te u takvom obliku i na takav način da su ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) nadležno tijelo može brzo pristupiti informacijama i rekonstruirati svaku ključnu fazu obrade svake transakcije;

(b) moguće je jednostavno utvrditi sve ispravke ili druge izmjene te sadržaj evidencije prije tih ispravaka ili izmjena;

(c) nije moguća manipulacija ili preinaka evidencije na bilo koji drugi način;

(d) dopušteno je informatičko ili bilo koje drugo učinkovito korištenje kada zbog volumena i prirode podataka nije moguće jednostavno provesti analizu podataka; i

(e) mjere društva u skladu su sa zahtjevima za vođenje evidencije neovisno o tehnologiji koja se koristi.

2. Investicijska društva čuvaju barem evidenciju utvrđenu u Prilogu I. ovoj Uredbi ovisno o prirodi svojih aktivnosti.

Popisom evidencije iz Priloga I. ovoj Uredbi ne dovode se u pitanje druge obveze o vođenju evidencije koje proizlaze iz drugih propisa.

3. Investicijska društva čuvaju u pisanom obliku evidenciju i svih politika i postupaka koje su obvezni uspostaviti u skladu s Direktivom 2014/65/EU, Uredbom (EU) br. 600/2014, Direktivom 2014/57/EU i Uredbom (EU) br. 596/2014 te njihovim provedbenim mjerama

Nadležna tijela mogu od investicijskih društava zahtijevati da uz popis utvrđen u Prilogu I. ovoj Uredbi vode dodatnu evidenciju.

Članak 73.

Vođenje evidencije o pravima i obvezama investicijskog društva i klijenta

(Članak 25. stavak 5. Direktive 2014/65/EU)

Evidencija kojom su utvrđena odgovarajuća prava i obveze investicijskog društva i klijenta na temelju sporazuma o pružanju usluga, ili uvjeti po kojima društvo pruža usluge klijentu, čuvaju se barem tijekom trajanja odnosa s klijentom.

Članak 74.

Vođenje evidencije o nalozima klijenta i odlukama o trgovanju

(Članak 16. stavak 6. Direktive 2014/65/EU)

U odnosu na svaki početni nalog koji primi od klijenta i u odnosu na svaku donesenu početnu odluku o trgovanju investicijsko društvo bez odgode vodi i čuva na raspolaganju nadležnom tijelu barem evidenciju o pojedinostima utvrđenima u odjeljku 1. Priloga IV. toj Uredbi u onoj mjeri u kojoj se te pojedinosti primjenjuju na predmetni nalog ili odluku o trgovanju.

Ako se pojedinosti utvrđene u odjeljku 1. Priloga IV. ovoj Uredbi propisuju i člancima 25. i 26. Uredbe (EU) br. 600/2014, te se pojedinosti dosljedno čuvaju u skladu s istim standardima propisanima člancima 25. i 26. Uredbe (EU) br. 600/2014.

Članak 75.

Vođenje evidencije o transakcijama i obradi naloga

(Članak 16. stavak 6. Direktive 2014/65/EU)

Investicijska društva vode i čuvaju na raspolaganju nadležnom tijelu barem evidenciju o pojedinostima utvrđenima u odjeljku 2. Priloga IV., odmah nakon što prime nalog klijenta ili donesu odluku o trgovanju u onoj mjeri u kojoj se te pojedinosti primjenjuju na predmetni nalog ili odluku o trgovanju.

Ako se pojedinosti utvrđene u odjeljku 2. Priloga IV. propisuju i člancima 25. i 26. Uredbe (EU) br. 600/2014, one se dosljedno čuvaju u skladu s istim standardima propisanima člancima 25. i 26. Uredbe (EU) br. 600/2014.

Članak 76.

Bilježenje telefonskih razgovora i elektroničke komunikacije

(Članak 16. stavak 7. Direktive 2014/65/EU)

1. Investicijska društva uspostavljaju, provode i održavaju učinkovitu politiku bilježenja telefonskih razgovora i elektroničkih komunikacija utvrđenu u pisanom obliku i primjerenu veličini i organizaciji društva te vrsti, opsegu i složenosti njihova poslovanja. Politika sadržava sljedeće elemente:

(a) identifikaciju telefonskih razgovora i elektroničkih komunikacija, uključujući relevantne interne telefonske razgovore i elektroničke komunikacije, koji podliježu zahtjevima za bilježenje u skladu s člankom 16. stavkom 7. Direktive 2014/65/EU; i

(b) utvrđivanje postupaka koje treba poštovati i mjera koje treba donijeti kako bi se osiguralo da društvo ispunjuje odredbe iz članka 16. stavka 7. trećeg i osmog podstavka Direktive 2014/65/EU ako nastupe iznimne okolnosti i društvo ne može bilježiti razgovore / komunikacije na uređajima koje je društvo osiguralo, prihvatilo ili dopustilo. Dokazi o tim okolnostima moraju se čuvati i biti dostupni nadležnim tijelima.

2. Investicijska društva osiguravaju da upravljačko tijelo ima djelotvoran nadzor i kontrolu nad politikama i postupcima povezanima s bilježenjem telefonskih razgovora i elektroničkih komunikacija društva.

3. Investicijska društva osiguravaju da su mjere za ispunjenje zahtjeva za bilježenje tehnološki neutralne. Društva redovito ocjenjuju učinkovitost politika i postupaka društva te donose alternativne ili dodatne mjere i postupke u onoj mjeri u kojoj su potrebni i primjereni. Donošenje tih alternativnih ili dodatnih mjera mora se provesti barem kad društvo prihvati ili dopusti uporabu novog medija komunikacije.

4. Investicijska društva vode i redovito ažuriraju evidenciju osoba koje imaju uređaje društva ili uređaje u privatnom vlasništvu čiju je uporabu društvo odobrilo.

5. Investicijska društva osiguravaju izobrazbu i osposobljavanje zaposlenika u pogledu postupaka kojima se uređuju zahtjevi iz članka 16. stavka 7. Direktive 2014/65/EU.

6. Kako bi se osiguralo praćenje ispunjenja zahtjeva o bilježenju i vođenju evidencije u skladu s člankom 16. stavkom 7. Direktive 2014/65/EU, investicijska društva redovito prate evidencije transakcija i naloga koji podliježu tim zahtjevima, uključujući relevantne razgovore. To se praćenje mora temeljiti na riziku i biti primjereno.

7. Investicijska društva nadležnim tijelima na njihov zahtjev dostavljaju dokaze o politikama i postupcima bilježenja te upravljačkom nadzoru pravila o bilježenju.

8. Prije nego što novim i postojećim klijentima pruže investicijske usluge i aktivnosti koje se odnose na primitak, prijenos i izvršavanje naloga, društva klijenta izvješćuju o sljedećem:

(a) razgovori i komunikacije se bilježe; i

(b) primjerak zapisa tih razgovora s klijentom i komunikacija s klijentom bit će dostupan na zahtjev u razdoblju od pet godina, te u razdoblju od sedam godina na zahtjev nadležnog tijela.

Informacije iz prvog podstavka dostavljaju se na istom jeziku odnosno jezicima koji se upotrebljavaju za pružanje investicijskih usluga klijentima.

9. Investicijska društva na trajnom mediju bilježe sve relevantne informacije koje se odnose na razgovore s klijentom u četiri oka. Zabilježene informacije uključuju najmanje sljedeće:

(a) datum i vrijeme sastanaka;

(b) mjesto održavanja sastanaka;

(c) identitet sudionika sastanaka;

(d) inicijator sastanaka; i

(e) relevantne informacije o nalogu klijenta uključujući cijenu, volumen, vrstu naloga i kada se prenosi ili izvršava.

10. Zapisi se pohranjuju na trajnom mediju, čime se omogućuje njihovo ponovno preslušavanje ili umnožavanje te se moraju čuvati u formatu kojim se onemogućuje izmjena ili brisanje izvornog zapisa.

Zapisi se pohranjuju na mediju na način da su odmah dostupni klijentima na zahtjev.

Društva osiguravaju kvalitetu, točnost i potpunost zapisa svih telefonskih razgovora i elektroničkih komunikacija.

11. Rok za čuvanje zapisa počinje na dan nastanka zapisa.

ODJELJAK 9.

Rastuća tržišta malih i srednjih poduzeća

Članak 77.

Definiranje malih i srednjih poduzeća

(Članak 4. stavak 1. točka 13. Direktive 2014/65/EU)

1. Izdavatelj čije su dionice uvrštene za trgovanje u razdoblju kraćem od tri godine smatra se malim i srednjim poduzećem za potrebe članka 33. stavka 3. točke (a) Direktive 2014/65/EU ako je njegova tržišna kapitalizacija manja od 200 milijuna EUR na temelju sljedećeg:

(a) zaključne cijene dionice prvog dana trgovanja ako su njegove dionice uvrštene za trgovanje u razdoblju kraćem od godinu dana;

(b) zadnje zaključne cijene dionice prve godine trgovanja ako su njegove dionice uvrštene za trgovanje u razdoblju dužem od godinu dana, ali kraćem od dvije godine;

(c) prosjeka zadnje zaključne cijene dionica prve i druge godine trgovanja ako su njegove dionice uvrštene za trgovanje u razdoblju dužem od dvije godine, ali kraćem od tri godine.

2. Izdavatelj koji nema vlasničke instrumente kojima se trguje na mjestu trgovanja smatra se malim i srednjim poduzećem za potrebe članak 4. stavka 1. točke 13. Direktive 2014/65/EU ako prema svojim posljednjim godišnjim ili konsolidiranim izvještajima ispunjuje barem dva od sljedeća tri kriterija: prosječni broj zaposlenika tijekom financijske godine manji je od 250, ukupni iznos bilance ne premašuje 43 000 000 EUR, a godišnji neto prihod ne premašuje 50 000 000 EUR.

Članak 78.

Registracija rastućeg tržišta malih i srednjih poduzeća

(Članak 33. stavak 3. Direktive 2014/65/EU)

1. Pri utvrđivanju jesu li najmanje 50 % izdavatelja uvrštenih za trgovanje na multilateralnoj trgovinskoj platformi mala i srednja poduzeća za potrebe registracije rastućeg tržišta malih i srednjih poduzeća u skladu s člankom 33. stavkom 3. točkom (a) Direktive 2014/65/EU, nadležno tijelo matične države članice operatera multilateralne trgovinske platforme izračunava prosječni udio malih i srednjih poduzeća u ukupnom broju izdavatelja čiji su financijski instrumenti uvršteni za trgovanje na tom tržištu. Prosječni udio izračunava se 31. prosinca prethodne kalendarske godine kao prosjek udjela na kraju svakog od 12 mjeseci te kalendarske godine.

Ne dovodeći u pitanje ostale uvjete za registraciju određene u članku 33. stavku 3. točkama (b) do (g) Direktive 2014/65/EU, nadležno tijelo registrira kao rastuće tržište malih i srednjih poduzeća podnositelja zahtjeva koji nema iskustva u upravljanju tržištima te nakon tri kalendarske godine provjerava ispunjava li on minimalan udio malih i srednjih poduzeća, kako je utvrđeno u skladu s prvim podstavkom.

2. U pogledu kriterija utvrđenih člankom 33. stavkom 3. točkama (b), (c), (d) i (f) Direktive 2014/65/EU nadležno tijelo matične države članice operatera multilateralne trgovinske platforme ne smije registrirati multilateralnu trgovinsku platformu kao rastuće tržište malih i srednjih poduzeća, osim ako je sigurno da multilateralna trgovinska platforma:

(a) uspostavila je i primjenjuje pravila kojima se propisuju objektivni i transparentni kriteriji za početno i trajno uvrštenje izdavatelja za trgovanje na njezinu mjestu trgovanja;

(b) ima model poslovanja koji je primjeren za provedbu njezinih funkcija i kojim se osigurava korektno i uredno trgovanje financijskim instrumentima uvrštenima za trgovanja na njezinu mjestu trgovanja;

(c) uspostavila je i primjenjuje pravila kojima se od izdavatelja koji traži uvrštenje svojih financijskih instrumenata za trgovanje na multilateralnoj trgovinskoj platformi zahtijeva da objavi, u slučajevima u kojima se ne primjenjuje Direktiva 2003/71/EZ, odgovarajući dokument o uvrštenju za čije je sastavljanje nadležan izdavatelj i u kojemu se navodi je li uvrštenje odobreno i preispitano te tko je to napravio;

(d) uspostavila je i primjenjuje pravila kojima se definira minimalan sadržaj dokumenta o uvrštenju iz točke (c) na način da se ulagateljima dostave dostatne informacije kako bi im se omogućilo da donesu utemeljenu procjenu o financijskom položaju i očekivanjima izdavateljima i pravima povezanima s njihovim vrijednosnim papirima;

(e) zahtijeva od izdavatelja da u dokumentu o uvrštenju iz točke (c) navede je li prema njegovu mišljenju njegov obrtni kapital dostatan za ispunjenje postojećih zahtjeva te ako nije, na koji će način osigurati dodatni obrtni kapital koji je potreban;

(f) uspostavila je mjere kako bi se na dokument o uvrštenju iz točke (c) primjenjivalo odgovarajuće preispitivanje njegove potpunosti, dosljednosti i sveobuhvatnosti;

(g) zahtijeva od izdavatelja čijim se vrijednosnim papirima trguje na njezinu mjestu trgovanja da objavi godišnje financijske izvještaje u roku od šest mjeseci od kraja svake financijske godine, a polugodišnje financijske izvještaje u roku od četiri mjeseca od kraja prvih šest mjeseci svake financijske godine;

(h) osigurava širenje informacija u javnosti o prospektima sastavljenima u skladu s Direktivom 2003/71/EZ, dokumentima o uvrštenju iz točke (c), financijskim izvještajima iz točke (g) i informacijama iz članka 7. stavka 1. Uredbe (EU) br. 596/2014 koje javno objavljuju izdavatelji čijim se vrijednosnim papirima trguje na njezinu mjestu trgovanja, tako što ih objavljuje na svojem web-mjestu ili stavljanjem izravne poveznice na stranicu web-mjesta izdavatelja na kojemu su ti dokumenti, izvještaji i informacije objavljeni;

(i) osigurava da su regulatorne informacije iz točke (h) i izravne poveznice dostupne na njezinu web-mjestu u razdoblju od najmanje pet godina.

Članak 79.

Deregistracija rastućeg tržišta malih i srednjih poduzeća

(Članak 33. stavak 3. Direktive 2014/65/EU)

1. Uzimajući u obzir udio malih i srednjih poduzeća i ne dovodeći u pitanje ostale uvjete određene u članku 33. stavku 3. točkama (b) do (g) Direktive 2014/65/EU i u članku 78. stavku 2. ove Uredbe, nadležno tijelo matične države članice deregistrira rastuće tržište malih i srednjih poduzeća samo ako je udio malih i srednjih poduzeća, kako je utvrđeno u skladu s člankom 78. stavkom 1. prvim podstavkom ove Uredbe, manji od 50 % tijekom tri uzastopne kalendarske godine.

2. Uzimajući u obzir uvjete određene u članku 33. stavku 3. točkama (b) do (g) Direktive 2014/65/EU i u članku 78. stavku 2. ove Uredbe, nadležno tijelo matične države članice deregistrira operatera rastućeg tržišta malih i srednjih poduzeća ako ti uvjeti više nisu ispunjeni.

POGLAVLJE IV.

OBVEZE MJESTA TRGOVANJA U POGLEDU POSLOVANJA

Članak 80.

Okolnosti koje predstavljaju značajnu štetu interesima ulagatelja i urednom funkcioniranju tržišta

(Članak 32. stavci 1. i 2., članak 52. stavci 1. i 2. Direktive 2014/65/EU)

1. Za potrebe članka 32. stavaka 1. i 2. i članka 52. stavaka 1. i 2. Direktive 2014/65/EU smatra se da suspenzija ili isključenje financijskog instrumenta iz trgovanja mogu uzrokovati značajnu štetu interesima ulagatelja ili urednom funkcioniranju tržišta barem u sljedećim okolnostima:

(a) ako bi se time stvorio sistemski rizik kojim se ugrožava financijska stabilnost, primjerice ako postoji potreba da se ukloni vladajući položaj na tržištu ili ako se obveze namire ne bi mogle ispuniti u značajnom volumenu;

(b) ako je nastavak trgovanja na tržištu potreban kako bi se provele ključne funkcije upravljanja rizikom poslije trgovanja ako postoji potreba likvidacije financijskih instrumenata zbog neispunjenja obveza klirinškog člana u okviru postupka neispunjenja obveza središnje druge ugovorne strane i ako bi središnja druga ugovorna strana bila izložena neprihvatljivim rizicima zbog nemogućnosti izračuna zahtjeva u pogledu marže;

(c) ako bi se ugrozila financijska održivost izdavatelja, primjerice ako je uključen u korporativnu transakciju ili prikupljanje kapitala.

2. Za potrebe određivanja može li suspenzija ili isključenje uzrokovati značajnu štetu interesima ulagatelja ili urednom funkcioniranju tržišta u bilo kojem slučaju, nacionalno nadležno tijelo, tržišni operater koji upravlja uređenim tržištem, investicijsko društvo ili tržišni operater koji upravlja multilateralnom trgovinskom platformom ili organiziranom trgovinskom platformom uzimaju u obzir sve relevantne čimbenike, uključujući:

(a) relevantnost tržišta u pogledu likvidnosti ako su posljedice aktivnosti vjerojatno značajnije što su ta tržišta relevantnija u pogledu likvidnosti u odnosu na druga tržišta;

(b) prirodu predviđene aktivnosti ako aktivnosti sa stalnim ili trajnim učinkom na sposobnost ulagatelja da na mjestima trgovanja trguju financijskim instrumentom, primjerice isključenja, vjerojatno imaju veći učinak na ulagatelje nego što to imaju druge aktivnosti;

(c) posredne učinke suspenzije ili isključenja dostatno povezanih izvedenica, indeksa ili referentnih vrijednosti za koje je isključeni ili suspendirani instrument odnosni instrument ili sastavni dio;

(d) učinke suspenzije na interese krajnjih korisnika tržišta koji nisu financijske druge ugovorne strane, primjerice subjekti koji trguju financijskim instrumentima u cilju zaštite od komercijalnih rizika.

3. Čimbenici iz stavka 2. uzimaju se u obzir i ako nacionalno nadležno tijelo, tržišni operater koji upravlja uređenim tržištem, investicijsko društvo ili tržišni operater koji upravlja multilateralnom trgovinskom platformom ili organiziranom trgovinskom platformom odluče da neće suspendirati ili isključiti financijski instrument na osnovi okolnosti koje nisu obuhvaćene popisom iz stavka 1.

Članak 81.

Okolnosti u kojima se mogu pretpostaviti značajna kršenja pravila mjesta trgovanja, neuredni uvjeti trgovanja ili poremećaji u sustavu povezani s financijskim instrumentom

(Članak 31. stavak 2. i članak 54. stavak 2. Direktive 2014/65/EU)

1. Pri procjeni primjenjuje li se zahtjev da bez odgode obavijeste svoja nadležna tijela o značajnim kršenjima pravila mjesta trgovanja, neurednim uvjetima trgovanja ili poremećajima u sustavu povezanima s financijskim instrumentom, operateri mjesta trgovanja razmatraju signale popisane u odjeljku A Priloga III. ovoj Uredbi.

2. Informacije se zahtijevaju samo u slučajevima značajnih događaja kojima bi se mogli ugroziti uloga i funkcija mjesta trgovanja kao dijela infrastrukture financijskog tržišta.

Članak 82.

Okolnosti u kojima se može pretpostaviti postupanje koje upućuje na ponašanje koje je zabranjeno u skladu s Uredbom (EU) br. 596/2014

(Članak 31. stavak 2. i članak 54. stavak 2. Direktive 2014/65/EU)

1. Pri procjeni primjenjuje li se zahtjev da bez odgode obavijeste svoja nadležna tijela o postupanju koje može upućivati na ponašanje koje je zabranjeno u skladu s Uredbom (EU) br. 596/2014, operateri mjesta trgovanja razmatraju signale popisane u odjeljku B Priloga III. ovoj Uredbi.

2. Prije nego što obavijesti relevantno nacionalno nadležno tijelo, operater jednog ili više mjesta trgovanja na kojima se trguje financijskim instrumentom i/ili povezanim financijskim instrumentom primjenjuje razmjerni pristup i donosi odluku o aktiviranim signalima, uključujući relevantne signale koji nisu posebno uključeni u odjeljak B Priloga III. ovoj Uredbi, uzimajući u obzir sljedeće:

(a) odstupanja od uobičajenog obrasca trgovanja financijskim instrumentima uvrštenima za trgovanje ili kojima se trguje na njegovu mjestu trgovanja; i

(b) informacije koje su dostupne operateru ili kojima operater ima pristup, neovisno o tome jesu li dostupne interno kao dio aktivnosti mjesta trgovanja ili javno.

3. Operater jednog ili više mjesta trgovanja uzima u obzir ponašanja unaprijednog trgovanja, što podrazumijeva da član tržišta ili sudionik na tržištu trguju za vlastiti račun prije svojeg klijenta te u tu svrhu koriste podatke iz knjige trgovanja koje mjesto trgovanja mora evidentirati na temelju članka 25. Uredbe (EU) br. 600/2014, osobito one koje se odnose na način na koji član ili sudionik provode svoje aktivnosti trgovanja.

POGLAVLJE V.

IZVJEŠĆIVANJE O POZICIJAMA U ROBNIM IZVEDENICAMA

Članak 83.

Izvješćivanje o pozicijama

(Članak 58. stavak 1. Direktive 2014/65/EU)

1. Za potrebe podnošenja tjednih izvješća iz članka 58. stavka 1. točke (a) Direktive 2014/65/EU obveza mjesta trgovanja da javno objavi to izvješće primjenjuje se kada se dostignu oba sljedeća praga:

(a) u određenom ugovoru na određenom mjestu trgovanja postoji 20 imatelja otvorenih pozicija; i

(b) apsolutni iznos bruto volumena dugih ili kratkih pozicija u ukupnim otvorenim pozicijama, izraženo brojem jedinica relevantne robne izvedenice, premašuje razinu četiri puta veću od ostvarive isporuke iste robne izvedenice, izraženo brojem jedinica.

Točka (b) ne primjenjuje se ako robna izvedenica nema fizički isporučivu odnosnu imovinu te za emisijske jedinice i njihove izvedenice.

2. Prag iz stavka 1. točke (a) primjenjuje se skupno na temelju svih kategorija osoba neovisno o broju imatelja pozicija u svakoj pojedinačnoj kategoriji osoba.

3. Za ugovore u kojima je u određenoj kategoriji osoba aktivno manje od pet imatelja pozicija ne objavljuje se broj imatelja pozicija u toj kategoriji.

4. Za ugovore koji prvi put ispunjuju uvjete iz stavka 1. točaka (a) i (b) mjesta trgovanja objavljuju prvo tjedno izvješće o ugovorima čim je to izvedivo u praksi, a u svakom slučaju najkasnije tri tjedna od datuma kada su ti pragovi dosegnuti.

5. Ako uvjeti iz stavka 1. točaka (a) i (b) više nisu ispunjeni, mjesta trgovanja i dalje objavljuju tjedna izvješća u razdoblju od tri mjeseca. Obveza objavljivanja tjednog izvješća više se ne primjenjuje ako uvjeti iz stavka 1. točaka (a) i (b) nisu trajno ispunjeni nakon isteka tog razdoblja.

POGLAVLJE VI.

OBVEZE PRUŽANJA PODATAKA ZA PRUŽATELJE USLUGA DOSTAVE PODATAKA

Članak 84.

Obveza pružanja tržišnih podataka na razumnoj komercijalnoj osnovi

(Članak 64. stavak 1. i članak 65. stavak 1. Direktive 2014/65/EU)

1. Za potrebe stavljanja na raspolaganje javnosti na razumnoj komercijalnoj osnovi, u skladu s člankom 64. stavkom 1. i člankom 65. stavkom 1. Direktive 2014/65/EU, tržišnih podataka koji sadržavaju informacije iz članaka 6., 20. i 21. Uredbe (EU) br. 600/2014, ovlašteni sustavi objavljivanja (APA) i pružatelji konsolidiranih podataka o trgovanju (CTP) ispunjuju obveze iz članaka 85. do 89.

2. Članak 85., članak 86. stavak 2, članak 87., članak 88. stavak 2. i članak 89. ne primjenjuju se na ovlaštene sustave objavljivanja ili pružatelje konsolidiranih podataka o trgovanju koji tržišne podatke bez naknade stavljaju na raspolaganje javnosti.

Članak 85.

Pružanje tržišnih podataka na temelju troškova

(Članak 64. stavak 1. i članak 65. stavak 1. Direktive 2014/65/EU)

1. Cijena tržišnih podataka temelji se na troškovima izrade i distribucije tih podataka te može uključivati razumnu maržu.

2. Troškovi izrade i distribucije tržišnih podataka mogu uključivati odgovarajući udio zajedničkih troškova drugih usluga koje pružaju ovlašteni sustavi objavljivanja ili pružatelji konsolidiranih podataka o trgovanju.

Članak 86.

Obveza pružanja tržišnih podataka na nediskriminirajućoj osnovi

(Članak 64. stavak 1. i članak 65. stavak 1. Direktive 2014/65/EU)

1. Ovlašteni sustavi objavljivanja i pružatelji konsolidiranih podataka o trgovanju stavljaju na raspolaganje tržišne podatke po istoj cijeni i pod istim uvjetima svim klijentima iz iste kategorije u skladu s objavljenim objektivnim kriterijima.

2. Razlike u cijeni naplaćenoj različitim kategorijama klijenata razmjerne su vrijednosti koju tržišni podaci predstavljaju tim klijentima uzimajući u obzir:

(a) opseg i razmjer tržišnih podataka uključujući broj obuhvaćenih financijskih instrumenata i volumen trgovanja;

(b) svrhu tržišnih podataka za klijenta, uključujući upotrebljava li ih klijent za vlastite aktivnosti trgovanja, ponovnu prodaju ili agregiranje podataka.

3. Za potrebe stavka 1. ovlašteni sustavi objavljivanja i pružatelji konsolidiranih podataka o trgovanju imaju uspostavljene prilagodljive kapacitete kako bi klijentima osigurali pravovremeni pristup tržišnim podacima u svakom trenutku i na nediskriminirajućoj osnovi.

Članak 87.

Naknade po korisniku

(Članak 64. stavak 1. i članak 65. stavak 1. Direktive 2014/65/EU)

1. Ovlašteni sustavi objavljivanja i pružatelji konsolidiranih podataka o trgovanju naplaćuju upotrebu tržišnih podataka u skladu sa svrhom u koju ih pojedinačni krajnji korisnici tržišnih podataka upotrebljavaju („po korisniku"). Ovlašteni sustavi objavljivanja i pružatelji konsolidiranih podataka o trgovanju uspostavljaju mehanizme kako bi osigurali da se svaka pojedinačna upotreba tržišnih podataka naplaćuje samo jedanput.

2. Odstupajući od stavka 1. ovlašteni sustavi objavljivanja i pružatelji konsolidiranih podataka o trgovanju mogu odlučiti da tržišne podatke neće staviti na raspolaganje po korisniku ako je naplaćivanje naknade po korisniku nerazmjerno trošku stavljanja na raspolaganje tržišnih podataka, uzimajući u obzir razmjer i opseg tržišnih podataka.

3. Ovlašteni sustavi objavljivanja i pružatelji konsolidiranih podataka o trgovanju dostavljaju obrazloženje zbog čega odbijaju tržišne podatke staviti na raspolaganje po korisniku i to obrazloženje objavljuju na svojem web-mjestu.

Članak 88.

Neobjedinjavanje i razdvajanje tržišnih podataka

(Članak 64. stavak 1. i članak 65. stavak 1. Direktive 2014/65/EU)

1. Ovlašteni sustavi objavljivanja i pružatelji konsolidiranih podataka o trgovanju stavljaju na raspolaganje tržišne podatke odvojeno od ostalih usluga.

2. Cijene tržišnih podataka naplaćuju se na temelju razine razdvajanja tržišnih podataka predviđene člankom 12. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 600/2014 kako je detaljnije određeno u člancima Delegirane uredbe Komisije (EU) 2017/572 ([1]).

Članak 89.

Obveza transparentnosti

(Članak 64. stavak 1. i članak 65. stavak 1. Direktive 2014/65/EU)

1. Ovlašteni sustavi objavljivanja i pružatelji konsolidiranih podataka o trgovanju cijenu i druge uvjete pružanja tržišnih podataka objavljuju na lako dostupan način.

2. Objavljivanje uključuje sljedeće:

(a) važeće cjenike, uključujući sljedeće informacije:

i. naknade po korisniku objave;

ii. naknade koje se ne odnose na objave;

iii. politike popusta;

iv. naknade povezane s uvjetima licencija;

v. naknade za tržišne podatke prije trgovanja i poslije trgovanja;

vi. naknade za druge podskupine informacija, uključujući one koje se zahtijevaju u skladu s regulatornim tehničkim standardima na temelju članka 12. stavka 2. Uredbe (EU) br. 600/2014;

vii. druge ugovorne uvjete;

(b) objavu budućih promjena cijene, najmanje 90 dana unaprijed;

(c) informacije o sadržaju tržišnih podataka, uključujući sljedeće informacije:

i. broj obuhvaćenih instrumenata;

ii. ukupan promet obuhvaćenih instrumenata;

iii. omjer tržišnih podataka prije trgovanja i poslije trgovanja;

iv. informacije o svim podacima dostavljenima uz tržišne podatke;

v. datum zadnje prilagodbe licencijske naknade za dostavljene tržišne podatke;

(d) prihode ostvarene od stavljanja na raspolaganje tržišnih podataka te udio tih prihoda u ukupnim prihodima ovlaštenih sustava objavljivanja i pružatelja konsolidiranih podataka o trgovanju;

(e) informacije o načinu utvrđivanja cijene, uključujući primijenjene metode troškovnog računovodstva i informacije o posebnim načelima u skladu s kojima su alocirani izravni i promjenjivi zajednički troškovi te raspodijeljeni fiksni zajednički troškovi, između izrade i distribucije tržišnih podataka i drugih usluga koje pružaju ovlašteni sustavi objavljivanja i pružatelji konsolidiranih podataka o trgovanju.

POGLAVLJE VII.

NADLEŽNA TIJELA I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 90.

Utvrđivanje bitne važnosti djelovanja mjesta trgovanja u državi članici domaćinu

(Članak 79. stavak 2. Direktive 2014/65/EU)

1. Djelovanja uređenog tržišta u državi članici domaćinu smatraju se vrlo bitnima za funkcioniranje tržišta vrijednosnih papira i zaštitu ulagatelja u toj državi članici domaćinu, ako je ispunjen barem jedan od sljedećih kriterija:

(a) država članica domaćin prethodno je bila matična država članica predmetnog uređenog tržišta;

([1]) Delegirana uredba Komisije (EU) 2017/572 od 2. lipnja 2016. o dopuni Uredbe (EU) br. 600/2014 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda za određivanje objavljivanja podataka prije i poslije trgovanja te razine razdvajanja podataka (vidjeti stranicu 142. ovoga Službenog lista).

(b) predmetno uređeno tržište steklo je, na temelju spajanja, preuzimanja ili bilo kojeg drugog oblika prijenosa, cijelo poslovanje ili dio poslovanja uređenog tržišta kojim je prethodno upravljao tržišni operater koji je imao registrirano sjedište ili središnju upravu u državi članici domaćinu.

2. Djelovanja multilateralne trgovinske platforme ili organizirane trgovinske platforme u državi članici domaćinu smatraju se vrlo bitnima za funkcioniranje tržišta vrijednosnih papira i zaštitu ulagatelja u toj državi članici domaćinu, ako je ispunjen najmanje jedan od kriterija iz stavka 1. u pogledu te multilateralne trgovinske platforme ili organizirane trgovinske platforme i ako je ispunjen najmanje jedan od sljedećih dodatnih kriterija:

(a) prije nego što su u pogledu multilateralne trgovinske platforme ili organizirane trgovinske platforme nastale situacije iz stavka 1. mjesto trgovanja imalo je tržišni udio od najmanje 10 % trgovanja u smislu ukupnog prometa izraženo u monetarnim vrijednostima trgovanja na mjestu trgovanja i trgovanja sistematskog internalizatora u državi članici domaćinu barem jednim razredom imovine na koju se primjenjuju obveze o transparentnosti iz Uredbe (EU) br. 600/2014;

(b) multilateralna trgovinska platforma ili organizirana trgovinska platforma registrirana je kao rastuće tržište malih i srednjih poduzeća.

POGLAVLJE VIII.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 91.

Stupanje na snagu i primjena

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od datuma koji se prvi navodi u članku 93. stavku 1. drugom podstavku Direktive 2014/65/EU.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 25. travnja 2016.

Za Komisiju

Predsjednik

Jean-Claude JUNCKER

PRILOG I.

Vođenje evidencije

Minimalan popis evidencije koju investicijska društva moraju voditi ovisno o prirodi svojih aktivnosti

Priroda obveze	Vrsta evidencije	Sažetak sadržaja	Upućivanje na zakonodavstvo
Procjena klijenta			
	Informacije klijentima	Sadržaj kako je predviđeno člankom 24. stavkom 4. Direktive 2014/65/EU i člancima 39. ove Uredbe	Članak 24. stavak 4. Direktive 2014/65/EU Članci 39. do 45. ove uredbe
	Sporazumi s klijentima	Evidencija kako je predviđeno člankom 25. stavkom 5. Direktive 2014/65/EU	Članak 25. stavak 5. Direktive 2014/65/EU Članak 53. ove uredbe
	Procjena primjerenosti i prikladnosti	Sadržaj kako je predviđeno člankom 25. stavcima 2. i 3. i člankom 25. stavkom 3. Direktive 2014/65/EU i člankom 50. ove uredbe	Članak 25. stavci 2. i 3. Direktive 2014/65/EU, članci 35., 36. i 37. ove uredbe
Postupanje s nalogom			
	Postupanje s nalogom klijenta – pridružene transakcije	Evidencija kako je predviđeno člancima 63. do 66. ove uredbe	Članak 24. stavak 1. i članak 28. stavak 1. Direktive 2014/65/EU Članci 63. do 66. ove uredbe
	Pridruživanje i alokacija transakcija za vlastiti račun	Evidencija kako je predviđeno člankom 65. ove uredbe	Članak 28. stavak 1. i članak 24. stavak 1. Direktive 2014/65/EU Članak 65. ove uredbe
Nalozi klijenata i transakcije			
	Vođenje evidencije o nalozima klijenata i odlukama o trgovanju	Evidencija kako je predviđeno člankom 69. ove uredbe	Članak 16. stavak 6. Direktive 2014/65/EU Članak 69. ove uredbe
	Vođenje evidencije o transakcijama i obradi naloga	Evidencija kako je predviđeno člankom 70. ove uredbe	Članak 16. stavak 6. Direktive 2014/65/EU Članak 70. ove uredbe
Izvješćivanje klijenata			
	Obveza u pogledu usluga koje se pružaju klijentima	Sadržaj kako je predviđeno člancima 53. do 58. ove uredbe	Članak 24. stavci 1. i 6. i članak 25. stavci 1. i 6. Direktive 2014/65/EU Članci 53. do 58. ove uredbe
Zaštita imovine klijenata			
	Financijski instrumenti klijenata koje drži investicijsko društvo	Evidencija kako je predviđeno člankom 16. stavkom 8. Direktive 2014/65/EU i -člankom 2. Delegirane direktive Komisije (EU) 2017/593	Članak 16. stavak 8. Direktive 2014/65/EU Članak 2. Delegirane direktive (EU) 2017/593

Priroda obveze	Vrsta evidencije	Sažetak sadržaja	Upućivanje na zakonodavstvo
	Novčana sredstva klijenata koja drži investicijsko društvo	Evidencija kako je predviđeno člankom 16. stavkom 9. Direktive 2014/65/EU i - člankom 2. Delegirane direktive (EU) 2017/593	Članak 16. stavak 9. Direktive 2014/65/EU Članak 2. Delegirane direktive (EU) 2017/593
	Korištenje financijskim instrumentima klijenata	Evidencija kako je predviđeno člankom 5. Delegirane direktive (EU) 2017/593	Članak 16. stavci 8. do 10. Direktive 2014/65/EU Članak 5. Delegirane direktive (EU) 2017/593

Komunikacija s klijentima

	Informacije o troškovima i povezanim naknadama	Sadržaj kako je predviđeno člankom 45. ove uredbe	Članak 24. stavak 4. točka (c) Direktive 2014/65/EU Članak 45. ove uredbe
	Informacije o investicijskom društvu i njegovim uslugama, financijskim instrumentima i zaštiti imovine klijenata	Sadržaj kako je predviđeno člancima ove uredbe	Članak 24. stavak 4. Direktive 2014/65/EU Članci 45. i 46. ove uredbe
	Informacije klijentima	Evidencija komunikacija	Članak 24. stavak 3. Direktive 2014/65/EU Članak 39. ove uredbe
	Promidžbeni sadržaji (osim u usmenom obliku)	Svaki promidžbeni sadržaj koji objavi investicijsko društvo (osim u usmenom obliku) kako je predviđeno člancima 36. i 37. ove uredbe	Članak 24. stavak 3. Direktive 2014/65/EU Članci 36. i 37. ove uredbe
	Investicijsko savjetovanje malih ulagatelja	i. Činjenica, datum i vrijeme pružanja investicijskog savjetovanja i ii. financijski instrument koji je preporučen iii. izvješće o primjerenosti koje se dostavlja klijentu	Članak 25. stavak 6. Direktive 2014/65/EU Članak 54. ove uredbe
	Investicijsko istraživanje	Svaka stavka investicijskog istraživanja koje investicijsko društvo objavi na trajnom mediju	Članak 24. stavak 3. Direktive 2014/65/EU Članci 36. i 37. ove uredbe

Organizacijski zahtjevi

	Poslovanje društva i njegova unutarnja organizacija	Evidencija kako je predviđeno člankom 21. stavkom 1. točkom (h) ove uredbe	Članak 16. stavci 2. do 10. Direktive 2014/65/EU Članak 21. stavak 1. točka (h) ove uredbe
	Izvješća o usklađenosti	Svako izvješće o usklađenosti koje se dostavlja upravljačkom tijelu	Članak 16. stavak 2. Direktive 2014/65/EU Članak 22. stavak 2. točka (b) i članak 25. stavak 2. ove uredbe
	Evidencija o sukobu interesa	Evidencija kako je predviđeno člankom 35. ove uredbe	Članak 16. stavak 3. Direktive 2014/65/EU Članak 35. ove uredbe

Priroda obveze	Vrsta evidencije	Sažetak sadržaja	Upućivanje na zakonodavstvo
	Poticaji	Informacije koje se objavljuju klijentima u skladu s člankom 24. stavkom 9. Direktive 2014/65/EU	Članak 24. stavak 9. Direktive 2014/65/EU Članak 11. Delegirane direktive (EU) 2017/593
	Izvješća o upravljanju rizikom	Svako izvješće o upravljanju rizikom koje se dostavlja višem rukovodstvu	Članak 16. stavak 5. Direktive 2014/65/EU Članak 23. stavak 1. točka (b) i članak 25. stavak 2. ove uredbe
	Izvješća o unutarnjoj reviziji	Svako izvješće o unutarnjoj reviziji koje se dostavlja višem rukovodstvu	Članak 16. stavak 5. Direktive 2014/65/EU Članak 24. i članak 25. stavak 2. ove uredbe
	Evidencija o rješavanju pritužbi	Svaka pritužba i mjera koja je poduzeta za rješavanje pritužbe	Članak 16. stavak 2. Direktive 2014/65/EU Članak 26. ove uredbe
	Evidencija osobnih transakcija	Evidencija kako je predviđeno člankom 29. stavkom 2. točkom (c) ove uredbe	Članak 16. stavak 2. Direktive 2014/65/EU Članak 29. stavak 2. točka (c) ove uredbe

PRILOG II.

Troškovi i naknade

Utvrđeni troškovi koji bi trebali biti dio troškova koje treba objaviti klijentima [1]

Tablica 1. – Svi troškovi i povezane naknade koje se naplaćuju za investicijske usluge i/ili pomoćne usluge koje se pružaju klijentu, a koji bi trebali biti dio iznosa koji se objavljuje

Stavke troškove koje treba objaviti		Primjeri:
Jednokratne naknade koje se odnose na pružanje investicijske usluge	Svi troškovi i naknade koje se isplaćuju investicijskom društvu na početku ili na kraju pružanja investicijske usluge.	Naknade za depozite, naknade za raskid ugovora i troškovi promjene investicijskog društva [1].
Tekuće naknade koje se odnose na pružanje investicijske usluge	Svi tekući troškovi i naknade koje se isplaćuju investicijskim društvima za usluge koje pružaju klijentu.	Naknade za upravljanje, naknade za savjetodavne usluge i naknade za skrbništvo.
Svi troškovi povezani s transakcijama koje su započete tijekom pružanja investicijske usluge	Svi troškovi i naknade povezani s transakcijama koje izvršavaju investicijsko društvo ili druge strane.	Brokerske provizije [2], ulazne i izlazne naknade koje se plaćaju upravitelju fonda, naknade za platforme, marže (ugrađene u cijenu transakcije), administrativne pristojbe, porez na transakcije i troškovi tečaja.
Sve naknade povezane s pomoćnim uslugama	Svi troškovi i naknade povezani s pomoćnim uslugama, a koji nisu uključeni u prethodno navedene troškove.	Troškovi istraživanja. Troškovi skrbništva.
Nepredviđeni troškovi		Naknade za uspješno upravljanje

[1] Troškovi promjene investicijskog društva podrazumijevaju troškove (ako postoje) koje ulagatelji snose jer jedno investicijsko društvo zamjenjuju drugim investicijskim društvom.
[2] Brokerske provizije podrazumijevaju troškove koje investicijska društva naplaćuju za izvršenje naloga.

Tablica 2. – Svi troškovi i povezane naknade koji se odnose na financijski instrument, a koji bi trebali biti dio iznosa koji se objavljuje

Stavke troškove koje treba objaviti		Primjeri:
Jednokratne naknade	Svi troškovi i naknade (uključeni u cijenu ili dodani cijeni financijskog instrumenta) koje se isplaćuju pružateljima proizvoda na početku ili na kraju ulaganja u financijski instrument.	Naknada za upravljanje isplaćena na početku ulaganja, naknada za strukturiranje [1], naknada za distribuciju.
Tekuće naknade	Svi tekući troškovi i naknade povezani s upravljanjem financijskim proizvodom, a koji se odbijaju od vrijednosti financijskog instrumenta tijekom ulaganja u financijski instrument.	Naknade za upravljanje, troškovi usluge, naknade za razmjenu, troškovi pozajmljivanja vrijednosnih papira i porezi, troškovi financiranja.

[1] Važno je napomenuti da su određene stavke troškova prikazane u obje tablice, ali one se ne ponavljaju jer se odnose posebno na troškove proizvoda, a posebno na troškove usluge. To su primjerice naknade za upravljanje (u tablici 1 riječ je o naknadama za upravljanje koje investicijsko društvo naplaćuje svojim klijentima za pružanje usluge upravljanja portfeljem, dok je u tablici 2 riječ o naknadama za upravljanje koje upravitelj investicijskog fonda naplaćuje svojim ulagateljima) i brokerske provizije (u tablici 1 riječ je o provizijama koje investicijsko društvo naplaćuje pri trgovanju za račun svojih klijenata, dok je u tablici 2 riječ o provizijama koje investicijski fondovi plaćaju pri trgovanju za račun fonda).

Stavke troškove koje treba objaviti		Primjeri:
Svi troškovi povezani s transakcijama	Svi troškovi i naknade nastali zbog stjecanja i otpuštanja ulaganja.	Brokerske provizije, ulazne i izlazne naknade koje plaća fond, marže ugrađene u cijenu transakcije, administrativne pristojbe, porez na transakcije i troškovi tečaja.
Nepredviđeni troškovi		Naknade za uspješno upravljanje

([1]) Naknade za strukturiranje podrazumijevaju naknade koje proizvođači strukturiranih investicijskih proizvoda naplaćuju za strukturiranje proizvoda. One mogu obuhvaćati široki raspon usluga koje pruža proizvođač.

PRILOG III.

Zahtjev za operatere mjesta trgovanja da odmah obavijeste svoje nacionalno nadležno tijelo

ODJELJAK A

Signali koji mogu upućivati na značajna kršenja pravila mjesta trgovanja, neuredne uvjete trgovanja ili poremećaje u sustavu povezane s financijskim instrumentom

Značajna kršenja pravila mjesta trgovanja

1. Sudionici na tržištu krše pravila mjesta trgovanja kojima se nastoji zaštititi cjelovitost tržišta, pravilno funkcioniranje tržišta ili značajne interesa drugih sudionika na tržištu; i

2. Mjesto trgovanja smatra da je razina ozbiljnosti ili učinka kršenja dostatna za opravdano razmatranje disciplinskih mjera.

Neuredni uvjeti trgovanja

3. Negativno se utječe na postupak otkrivanja cijena tijekom značajnog vremenskog razdoblja;

4. dosegnuti su ili premašeni kapaciteti sustava trgovanja;

5. održavatelji tržišta / osiguravatelji likvidnosti opetovano prijavljuju nepravilne transakcije; ili

6. smetnje ili kvar ključnih mehanizama propisanih člankom 48. Direktive 2014/65/EU i njezinim provedbenim mjerama kojima se nastoje zaštititi mjesta trgovanja od rizika algoritamskog trgovanja.

Poremećaji u sustavu

7. Veći kvar ili smetnje u sustavu za tržišni pristup zbog kojih sudionici ne mogu unijeti, prilagoditi ili povući svoje naloge;

8. veći kvar ili smetnje u sustavu za usklađivanje transakcija, zbog čega sudionici više nisu sigurni u status provedenih transakcija ili tekućih naloga te su nedostupne informacije nužne za trgovanje (npr. objava vrijednosti indeksa za trgovanje određenim izvedenicama na tom indeksu);

9. veći kvar ili smetnje u sustavima za distribuciju podataka o transparentnosti prije i poslije trgovanja te ostalih relevantnih podataka koje objavljuju mjesta trgovanja u skladu sa svojim obvezama na temelju Direktive 2014/65/EU i Uredbe (EU) br. 600/2014;

10. veći kvar ili smetnje u sustavima mjesta trgovanja za praćenje i kontrolu aktivnosti trgovanja sudionika na tržištu; i veći kvar ili smetnje u okviru drugih povezanih pružatelja usluga, osobito središnjih drugih ugovornih strana i središnjih depozitorija vrijednosnih papira, koji utječu na sustav trgovanja.

ODJELJAK B

Signali koji mogu upućivati na zlouporabu tržišta u skladu s Uredbom (EU) br. 596/2014

Signali mogućeg trgovanja na temelju povlaštenih informacija ili manipuliranja tržištem

1. Neuobičajena koncentracija transakcija i/ili naloga za trgovanje određenim financijskim instrumentom s jednim članom / sudionikom ili među određenim članovima / sudionicima.

2. Neuobičajeno ponavljanje transakcije među manjim brojem članova / sudionika u određenom razdoblju.

Signali mogućeg trgovanja na temelju povlaštenih informacija

3. Neuobičajeno i značajno trgovanje ili podnošenje naloga za trgovanje financijskim instrumentom društva od strane određenih članova/sudionika prije objave važnih korporativnih događanja ili osjetljivih informacija o cijenama koje se odnose na društvo; nalozi za trgovanje / transakcije koji dovode do naglih i neuobičajenih promjena volumena naloga/transakcija i/ili cijena prije javne objave u pogledu predmetnog financijskog instrumenta.

4. Predaje li naloge ili izvršava li transakcije član/sudionik na tržištu prije ili neposredno nakon što taj član/sudionik ili osobe za koje su javno zna da su povezane s tim članom/sudionikom izrade ili šire preporuke o istraživanju ili ulaganjima koje su javno dostupne.

Signali mogućeg manipuliranja tržištem

Signali opisani u dolje navedenim točkama 18. do 23. osobito su relevantni u okruženju automatiziranog trgovanja.

5. Zadani nalozi za trgovanje ili izvršene transakcije koje predstavljaju značajan udio dnevnog volumena transakcija relevantnim financijskim instrumentom na predmetnom mjestu trgovanja, osobito kada te aktivnosti dovode do značajne promjene cijene financijskih instrumenata.

6. Zadani nalozi za trgovanje ili izvršene transakcije od strane člana/sudionika koji ima značajne interese za kupnju ili prodaju financijskog instrumenta, a koji dovode do značajnih promjena cijene financijskog instrumenta na mjestu trgovanja.

7. Zadani nalozi za trgovanje ili izvršene transakcije koji su koncentrirani unutar kratkog vremenskog raspona tijekom dnevnog trgovanja i koji dovode do promjene cijene koja je slijedom toga promijenila smjer kretanja.

8. Zadani nalozi za trgovanje koji mijenjaju prikaz najboljih cijena ponude ili potražnje financijskog instrumenta uvrštenog za trgovanje ili kojim se trguje na mjestu trgovanja ili u općenitijem smislu prikaz knjige naloga dostupne sudionicima na tržištu, a koji su uklonjeni prije nego što su izvršeni.

9. Transakcije ili nalozi za trgovanje od strane člana/sudionika bez bilo kojeg drugog očitog opravdanja osim u svrhu povećanja / smanjenja cijene ili vrijednosti ili u svrhu ostvarenja značajnog učinka na ponudu ili potražnju financijskog instrumenta, i to blizu referentne točke tijekom dana trgovanja, npr. prilikom otvaranja ili blizu zatvaranja.

10. Kupnja ili prodaja financijskog instrumenta u referentno vrijeme dana trgovanja (npr. početak, zatvaranje, namira) kako bi se referentna cijena (npr. početna cijena, zaključna cijena, cijena namire) povećala, smanjila ili održala na određenoj razini (što se obično naziva „utjecanje na zaključnu cijenu").

11. Transakcije ili nalozi za trgovanje koji imaju ili bi mogli imati učinak povećanja ili smanjenja ponderirane prosječne cijene dana ili razdoblja tijekom dnevnog trgovanja.

12. Transakcije ili nalozi za trgovanje koji imaju ili bi mogli imati učinak određivanja tržišne cijene kada likvidnost financijskog instrumenta ili dubina knjige naloga nije dostatna za utvrđivanje cijene u okviru dnevnog trgovanja.

13. Izvršenje transakcije, čime se mijenjaju cijene ponude/potražnje kada je taj raspon čimbenik za određivanju cijene neke druge transakcije neovisno o tome je li riječ o istom mjestu trgovanja.

14. Unošenje naloga koji predstavljaju znatne volumene u središnju knjigu naloga sustava trgovanja nekoliko minuta prije faze određivanja cijene tijekom dražbe kada se određuje cijena te otkazivanje tih naloga nekoliko sekundi prije zamrzavanja knjige naloga radi izračuna dražbene cijene kako bi teoretska početna cijena mogla izgledati viša/niža nego bi to inače bio slučaj.

15. Sudjelovanje u transakciji ili nizu transakcija koje su prikazane na sredstvu za javno prikazivanje kako bi se stvorio dojam aktivnosti ili kretanja cijene financijskog instrumenta (što se obično naziva „stvaranje umjetnog dojma o aktivnosti ili kretanju cijene").

16. Transakcije izvršene kao posljedica unošenja naloga za kupnju i prodaju u isto vrijeme ili gotovo u isto vrijeme, s vrlo sličnom količinom i sličnom cijenom, koje izvršavaju isti članovi tržišta / sudionici na tržištu ili različiti članovi tržišta / sudionici na tržištu koji surađuju u tajnosti (što se obično naziva „nepravilno sklopljeni poslovi").

17. Transakcije ili nalozi za trgovanje koji imaju ili bi mogli imati učinak zaobilaženja zaštitnih mehanizama za trgovanje (npr. ograničenja volumena, ograničenja cijena, parametri razlike između ponuđene i tražene cijene itd.).

18. Unošenje naloga za trgovanje ili niza naloga za trgovanje, ili izvršenje transakcija ili niza transakcija, kojima će se vjerojatno pokrenuti ili pojačati trend i potaknuti druge sudionike da ubrzaju ili prošire taj trend kako bi se stvorila prilika za zatvaranje ili otvaranje pozicije po povoljnoj cijeni (što se obično naziva „zapaljenje").

19. Podnošenje višestrukih ili velikih naloga za trgovanje često na jednoj strani knjige naloga radi izvršavanja trgovanja na drugoj strani knjige naloga. Nakon provedbe takvog trgovanja višestruki se nalozi uklanjaju (što se obično naziva „uslojavanje i zavaravanje").

20. Unošenje malih naloga za trgovanje kako bi se utvrdila razina skrivenih naloga, a posebno kako bi se procijenilo stanje na zatvorenim platformama (što se uobičajeno naziva „sondiranje").

21. Unošenje velikog broja naloga za trgovanje i/ili otkazivanje i/ili ažuriranje naloga za trgovanje radi stvaranja nesigurnosti za druge sudionike, usporavanja njihovih postupaka i/ili prikrivanja vlastite strategije (što se uobičajeno naziva „bombardiranje kotacijama").

22. Davanje naloga za trgovanje kako bi se privukli drugi članovi tržišta/sudionici na tržištu koji primjenjuju tradicionalne tehnike trgovanja („spori trgovci"), a potom brzo mijenjanje tih naloga na manje povoljne uvjete, u nadi da će se ostvariti dobit od priljeva naloga za trgovanje koje daju „spori trgovci" (što se obično naziva „zadimljavanje").

23. Izvršenje naloga za trgovanje ili niza naloga za trgovanje kako bi se otkrili nalozi drugih sudionika, a potom unošenje naloga za trgovanje kako bi se iskoristile pribavljene informacije (što se uobičajeno naziva „lažno predstavljanje").

24. U mjeri u kojoj prema saznanjima operatera mjesta trgovanja, zadani nalozi za trgovanje ili izvršene transakcije upućuju na izmjenu pozicija u kratkom razdoblju i predstavljaju značajan udio dnevnog volumena transakcija relevantnim financijskim instrumentom na predmetnom mjestu trgovanja te bi se mogli povezati sa značajnim promjenama cijene financijskog instrumenta uvrštenog za trgovanje ili kojim se trguje na mjestu trgovanja.

Signali manipuliranja tržištem među kategorijama proizvoda, uključujući među mjestima trgovanja

Signale opisane u nastavku trebao bi osobito razmotriti operater mjesta trgovanja na kojemu su financijski instrument i povezani financijski instrumenti uvršteni za trgovanje ili se njima trguje ili kada se prethodno navedenim instrumentima trguje na nekoliko mjesta trgovanja kojima upravlja isti operater.

25. Transakcije ili nalozi za trgovanje koji imaju ili bi mogli imati učinak povećanja/smanjenja/održavanja cijene financijskog instrumenta u danima koji prethode izdavanju, opcijskom otkupu ili isteku povezane izvedenice ili konvertibilnog instrumenta;

26. Transakcije ili nalozi za trgovanje koji imaju ili bi mogli imati učinak održavanja cijene odnosnog financijskog instrumenta ispod ili iznad cijene izvršenja ili drugog elementa koji se upotrebljava za određivanje isplate (npr. granična cijena) povezane izvedenice na datum isteka;

27. Transakcije koje imaju ili bi mogle imati učinak promjene cijene odnosnog financijskog instrumenta kako bi se premašila ili kako se ne bi dosegla cijena izvršenja ili drugog elementa koji se upotrebljava za određivanje isplate (npr. granična cijena) povezane izvedenice na datum isteka;

28. Transakcije koje imaju ili bi mogle imati učinak promjene cijene namire financijskog instrumenta kada se ta cijena koristi kao referentna vrijednost / odrednica, i to u izračunu zahtjeva povezanih s maržom;

29. Zadani nalozi za trgovanje ili izvršene transakcije od strane člana/sudionika koji ima značajne interese za kupnju financijskog instrumenta, a koji dovode do značajnih promjena cijene povezane izvedenice ili odnosne imovine uvrštene za trgovanje na mjestu trgovanja;

30. Trgovanje ili unošenje naloga za trgovanje na jednom mjestu trgovanja ili izvan mjesta trgovanja (uključujući unošenje iskaza interesa) u cilju nepropisnog utjecanja na cijenu povezanog financijskog instrumenta na drugom ili istom mjestu trgovanja ili izvan mjesta trgovanja (što se obično naziva „manipulacija među proizvodima" (trgovanje financijskim instrumentom kako bi se nepropisno postavila cijena povezanog financijskog instrumenta na drugom ili istom mjestu trgovanja ili izvan mjesta trgovanja)).

31. Uspostava ili poboljšanje mogućnosti arbitraže između financijskog instrumenta i drugog povezanog financijskog instrumenta tako što se utjecaj na referentne cijene jednog financijskog instrumenta može provoditi s različitim financijskim instrumentima (primjerice prava/dionice, tržišta novca/tržišta izvedenica, varanti/dionice itd.). U kontekstu izdavanja prava to bi se moglo postići utjecanjem na (teoretski) početnu ili (teoretski) zaključnu cijenu prava.

PRILOG IV.

ODJELJAK 1.

Vođenje evidencije o nalozima klijenata i odlukama o trgovanju

1. Naziv i oznaka klijenta
2. Ime i oznaka bilo koje relevantne osobe koja djeluje u ime klijenta
3. Oznaka za identifikaciju trgovca (identifikacijska oznaka trgovca) koji je u investicijskom društvu odgovaran za donošenje odluke o ulaganju
4. Oznaka za identifikaciju algoritma (identifikacijska oznaka algoritma) koji je u investicijskom društvu odgovaran za donošenje odluke o ulaganju;
5. Oznaka kupnje / prodaje;
6. Identifikacija instrumenta
7. Jedinična cijena i zapis cijene;
8. Cijena
9. Multiplikator cijene
10. Valuta 1
11. Valuta 2
12. Početna količina i zapis količine;
13. Razdoblje valjanosti
14. Vrsta naloga;
15. Ostale pojedinosti, uvjeti i posebne upute od klijenta;
16. Datum i točno vrijeme primitka naloga ili datum i točno vrijeme kada je donesena odluka o trgovanju. Točno vrijeme mora se mjeriti u skladu s metodologijom propisanom standardima o usklađenosti satova na temelju članka 50. stavka 2. Direktive 2014/65/EU.

ODJELJAK 2.

Vođenje evidencije o transakcijama i obradi naloga

1. Naziv i oznaka klijenta;
2. Ime i oznaka bilo koje relevantne osobe koja djeluje u ime klijenta;
3. Oznaka za identifikaciju trgovca (identifikacijska oznaka trgovca) koji je u investicijskom društvu odgovaran za donošenje odluke o ulaganju;
4. Oznaka za identifikaciju algoritma (identifikacijska oznaka algoritma) koji je u investicijskom društvu odgovaran za donošenje odluke o ulaganju;
5. Referentni broj transakcije;
6. Oznaka za identifikaciju naloga (identifikacijska oznaka naloga)
7. Identifikacijska oznaka naloga koju dodjeljuje mjesto trgovanja po primitku naloga;
8. Jedinstvena identifikacijska oznaka svake skupine pridruženih naloga klijenata (koji će se naknadno predati kao skupni nalog na dotičnom mjestu trgovanja). U toj se oznaci treba navesti „pridruženi_X” pri čemu X označava broj klijenata čiji su nalozi pridruženi.
9. Segment oznake MIC mjesta trgovanja na kojem je nalog predan.

10. Ime i druga oznaku osobe kojoj je nalog prenesen

11. Oznaka za identifikaciju prodavatelja i kupca

12. Kapacitet trgovanja

13. Oznaka za identifikaciju trgovca (identifikacijska oznaka trgovca) odgovornog za trgovanje

14. Oznaka za identifikaciju algoritma (identifikacijska oznaka algoritma) odgovornog za trgovanje

15. Oznaka kupnje / prodaje;

16. Identifikacija instrumenta

17. Krajnji odnosni instrument

18. Identifikacijska oznaka opcije kupnje/prodaje

19. Izvršna cijena

20. Plaćanje unaprijed

21. Vrsta isporuke

22. Stil opcije

23. Datum dospijeća

24. Jedinična cijena i zapis cijene;

25. Cijena

26. Multiplikator cijene

27. Valuta 1

28. Valuta 2

29. Preostala količina

30. Izmijenjena količina

31. Izvršena količina

32. Datum i točno vrijeme podnošenja naloga ili odluke o trgovanju. Točno vrijeme mora se mjeriti u skladu s metodologijom propisanom standardima o usklađenosti satova na temelju članka 50. stavka 2. Direktive 2014/65/EU.

33. Datum i točno vrijeme bilo koje poruke koja je prenesena mjestu trgovanja ili je od njega primljena u odnosu na bilo koji događaj koji utječe na nalog. Točno vrijeme mora se mjeriti u skladu s metodologijom propisanom u skladu s Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2017/574 ([1]).

34. Datum i točno vrijeme bilo koje poruke koja je prenesena nekom drugom investicijskom društvu ili je od njega primljena u odnosu na bilo koji događaj koji utječe na nalog. Točno vrijeme mora se mjeriti u skladu s metodologijom propisanom standardima o usklađenosti satova na temelju članka 50. stavka 2. Direktive 2014/65/EU.

35. Bilo koja poruka koja je prenesena mjestu trgovanja ili je od njega primljena u odnosu na naloge koje preda investicijsko društvo;

36. Ostale pojedinosti i uvjeti koje je neko drugo investicijsko društvo dostavilo i primilo u odnosu na nalog;

([1]) Delegirana uredba Komisije (EU) 2017/574 od 7. lipnja 2016. o dopuni Direktive 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda za razinu točnosti satova poslovanja (vidjeti stranicu 148. ovoga Službenog lista).

37. Slijedovi svakog predanog naloga kako bi se odrazila kronologija svakog događaja koji na njega utječe, što uključuje ali nije ograničeno na promjenu, povlačenje i izvršenje;

38. Oznaka kratke prodaje

39. Oznaka izuzeća na temelju Uredbe o kratkoj prodaji;

40. Oznaka odricanja